

Az Erkel Ferenc Általános Iskola

HELYI TANTERVE

Készült: Apáczai Kiadó Bázisiskoláinak kerettanterve alapján

1–4. évfolyam

BEVEZETŐ

Kiemelt fejlesztési feladatok a bevezető és kezdő szakaszban

Énkép, önismeret

A kezdő iskolaszakaszban az iskolába kerüléssel együtt járó tanulási mód, környezet és tevékenység változását lassú átmenettel szükséges segíteni, és minél inkább törésmentessé kell tenni.

A tanító biztonságérzetet fokozó, a tanulási sikerek gyakori megélésének és elismerésének feltételrendszerét megteremtő, tapintatos és szeretetteljes bánásmódja teszi lehetővé, hogy a kisiskolások felfedezhessék belső értékeiket, a feladatokkal való megküzdés élményét, kipróbálhassák fejlődő önállóságukat, s ne végzetes kudarcként, hanem hasznosuló tanulással éljék meg sikertelen próbálkozásukat is.

A sokféle közös tevékenységben való részvétellel sajátíthatják el a gyerekek leginkább azokat az alapvető magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják a társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív viszonyulásukat, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét.

Hon- és népismeret

A kisiskolások különösen nyitottak, fogékonyak e fejlesztési területen. Ezért is olyan fontos, hogy a tanító minden lehetőséget – pl. az olvasmányok tartalmát, a közös éneklés, zenélés élményét, a képzőművészeti alkotásokkal való találkozás alkalmait, a társadalmi, természeti és technikai környezetből szerzett tapasztalatokat és ismeretbővítést – célirányosan használjon fel ahhoz, hogy a haza fogalmát megtöltse tartalommal, gondoskodjon a nemzeti kultúra értékeinek átörökítéséről, ösztönzést adjon a nemzeti hagyományok ápolására. Példáinak megmutatása mellett a hazaszeretet tevékenységekben megnyilvánuló gyakorlásához is teremtsen feltételeket. Ez a pedagógiai tevékenység természetesen csak akkor lesz teljes értékű, ha már kisiskolás korban megkezdődik a hazánkban élő nemzetiségek és népcsoportok iránti figyelem felkeltése, a nyitottság megalapozása, a kulturális értékekkel való ismerkedés, valamint az elfogadásukra, a megbecsülésükre, a tiszteletükre való ráhangolás.

A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet fel az egyetemes kultúra iránti fogékonyság, mert a gyerek olyan kitekintés, élmény és tapasztalás birtokába jut, amely a későbbiekben utat nyithat és feltételt képez az európai identitás fejlődéséhez.

Környezettudatosságra nevelés

Az iskolába lépő kisgyerekek az óvodából sok olyan hasznos tapasztalatot, élményt és érzelmi alapvetést hoz, amelyik megalapozza az alsó tagozat tudatosító, attitűdformáló, szokásalakító tevékenységét a környezettudatos magatartás formálásához.

A kisiskolások környezeti nevelésében kiemelt szerepe van a személyes tapasztalatoknak és az ismételten átélt élethelyzeteknek. Szükség van ezek többféle nézőpontból történő megbeszélésének, értékelésének, a vélemények ütköztetésének és a pozitív magatartásformák folyamatos megerősítésének, gyakorlásának. Különösen fejlesztő hatásúak a gyermekek környezetében megfigyelhető és jól érzékelhető környezeti problémaszituációk megoldására szervezett – a gyerekek öntevékenységére, ötleteire építő – kreatív feladatok és projekt jellegű tevékenységek.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A bevezető és a kezdő iskolaszakasz tanulási tevékenységeinek egyik leglátványosabb eredménye az új nyelvhasználati módok, az olvasás és az írás megtanulása és használatának eszközzé fejlesztése. Tekintettel arra, hogy a nyelvhasználati módok megtanulása egymásra épül, fejlesztésük pedig szorosan egymáshoz kapcsolódik, a velük való foglalkozás helyes arányainak kialakítása különös figyelmet igényel a tanítótól.

Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók saját olvasatuk szerint értelmezhessék a szöveget, kapjanak ösztönzést arra, hogy felépítsék magukban annak képi világát. Az értő olvasás fejlődésében fontos lépés az a tapasztalat, hogy a szöveg nemcsak irodalmi élményt nyújthat, hanem ismeretforrás is, s az így megszerzett tudás felhasználható újabb feladatok megoldásához. Az aktív állampolgári létezéshez szükséges ismeretek tapasztalati háttérét a kezdő évek élményei alapozzák meg. A közösségben végzett feladatok ellátása, a közösségért vállalt szerepeknek megfelelő viselkedés megtanulása együtt formálható az együttműködés képességeivel. Az iskola demokratikus életvitele, a tanulók aktív részvételére építő tanítás-tanulás hozzájárul az állampolgári neveléshez.

A különféle ismeretforrások hasznának és felhasználhatóságának korai felismerése, s ennek részeként az elektronikus média használatának megapozítása, a számítógép elemi szintű kezelésének megismerése a kommunikációs kultúra nélkülözhetetlen összetevője.

A tanulás tanítása

Kisiskolás korban a tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszhető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi – felnőttkori – munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség-összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, önértékelés stb.) is.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához az olvasás-szövegértés fejlődésének függvényében néhány elemi tanulási technika tapasztalati megismerése és többszöri kipróbálása, valamint alapvető tanulási szokások (pl. tanulási sorrend, időtervezés, könyvtárhasználat, szöveghasználat, önellenőrzés, hibajavítás) alakításának megindítása is hozzátartozik.

Testi és lelki egészség

A kisiskolás egészséges fejlődését és eredményes tanulását döntő mértékben befolyásolja, hogy az iskola milyen mértékben és módon elégíti ki mozgásigényét. Ezért a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékra és a szabad levegőn szervezett mozgásra.

A tanulók egészséges tanulási környezetének megszervezése, elhelyezése, a humánus, szeretetteljes bánásmód és szorongásmentes légkör megteremtése mellett a tanítónak figyelemmel kell kísérnie – a testi-lelki egészség védelmében – a gyermekek testi fejlődését és otthoni neveltetését is, hogy adott esetben teljesíthesse védő-segítő feladatait.

A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakulásához esetenként a tanító segítsége indirekt irányítása is szükséges. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangneme, a kölcsönös megbecsülés.

A Kerettantervben egybeszerkesztve jelennek meg azok az ismeretek és fejlesztési követelmények, amelyek a NAT által minden tanuló számára előírt műveltségterületek érvényesüléséhez szükségesek.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ (1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	8	8	8	8	8	8	7	7
Éves óraszám:	296	296	296	296	296	296	259	259
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejl.	Folyamatos		15	15	18	18	16	16
2. Az olvasás és az írás megtanításának előkészítése	48	48	-	-	-	-	-	-
3. Az olvasás- szövegértés, bevezetés az irodalmi kultúrába	148	148	132	132	111	111	96	96
4. Írástanítás, az íráshasználát fejl.	90	90	51	51	35	35	-	-
5. Írásbeli szövegek alkotása	-	-	-	-	35	35	35	35
6. Ismeretek az anyanyelvről	-	-	88	88	83	85	96	96
7. Ismétlések, rendszerző összefoglalások, felmérések a tanév során	10	10	10	10	14	14	16	16

CÉL, FELADAT

Az anyanyelvi képzés meghatározó célja, hogy a családban és az óvodában elsajátított beszédre, megértésre alapozva továbbfejlessze a tanulók már meglévő nyelvi tudását:

- a szöveghalláshoz, beszédmegértéshez, az értelmes és helyes magyar beszédhez szükséges készségek, képességek fejlesztése
- a beszédhelyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás kialakulása
- a szövegértő olvasás, az írás és helyesírás, a szövegalkotás készségének, képességének fejlesztése
- az anyanyelvi örökség ápolása, a nemzettudat, az anyanyelvi műveltség alapozása
- irodalmi élmények nyújtásával komplex esztétikai nevelés, a személyiség fejlesztése, a másik ember tiszteletére, szociális érzékenységre, a környezetért érzett felelősségre nevelés
- az olvasás iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése
- az önálló tanulás és az önművelés képességének fejlesztése, könyvtárhasználati alapismeretek nyújtása
- nyelvtani és irodalmi ismeretek elsajátíttatása elemi fokon, személyiségek, történelmi események és emlékhelyek megismertetése
- drámajátékok segítségével a mozgáskultúra és a kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- tantárgyi integráció, koncentráció a természetismeret, ének-zene, rajz tantárgyakkal
- tehetséggondozás, felzárkóztatás

A FEJLESZTÉS TERÜLETEI

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: megalapozza a társas együttműködés nyelvi képességeit és a kulturált nyelvi magatartást.

Olvasás-szövegértés; bevezetés az irodalmi kultúrába: az olvasás jelrendszerének elsajátításával és az olvasástechnika eszközzé fejlesztésével feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása fejleszti a tanulók kritikai érzékét, ítélőképességét és empátiáját, az idegen álláspont elfogadásának, a saját álláspont megfogalmazásának képességét, a kifejezés nyelvi megvalósulására való figyelmet. Lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, irodalmi kifejezésformák, stílusbeli és szerkezeti sajátosságok felfedezésére, a magyar nyelv és a magyar kultúra hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

Az önálló tanulás képességének fejlesztése: feladata az olvasás-szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztése, tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek és korlátainak megismerése, a szelekció, az összehasonlítás és a kritikai feldolgozás képességének fejlesztése.

Írás-helyesírás: az életkornak és az oktatás igényeinek megfelelő írástechnika differenciált kialakítása, a tanulást és az írásos önkifejezést szolgáló eszközzé fejlesztése az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

Írásbeli szövegek alkotása: a tanulók a gyakorlatban sajátítják el az írásbeli nyelvhasználat néhány alapvető műfajának normáit. Az önálló vélemény kifejezése különféle szövegformákban történik, s lehetőség nyílik az átírás, a kiegészítés és a kreatív írás alkalmazására.

Ismeretek az anyanyelvről: a tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek megszerzésével elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata. Fejlődésnek indul a nyelvi kifejezésre irányuló figyelem, az önértékelő képesség, a kritikai érzék és az igényes, változatos és kifejező nyelvhasználatra való törekvés különféle kommunikációs helyzetekben.

KULCSKOMPETENCIÁK

Az anyanyelvi kommunikáció

A gyerekek az iskolába lépés előtt először a szűkebb környezetüktől sajátítják el a magyar nyelvet. Az iskola feladata ennek az ösztönös nyelvtudásnak a formálása, a nyelvi tudatosság fejlesztése.

A bevezető szakasz legfontosabb feladata az olvasás és az írás megtanítása, mely egyben a további anyanyelvi nevelés alapja is. Az olvasás és az írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tudományokban való továbbhaladás.

A kezdő szakasz anyanyelvi nevelésének több területe van, melyeket arányosan kell fejleszteni, s el kell érni, hogy a különböző területek képességfejlesztése és ismeretanyaga egységet alkosson. Kiemelt feladat a szókincs gyarapítása és a használt szavak jelentésrétegeinek, stílusértékének és különféle használatainak a megismerése és tudatosítása, mert az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a szókincs árnyalt ismerete. Másik fontos terület a nyelvtan tanítása, mert ez tudatosabbá teszi az ösztönös nyelvhasználatot, s így megalapozza a szövegértés és szövegalkotás összetettebb műveleteit. A gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömeire alapozva kell a legkülönbözőbb tevékenységformákban a hétköznapi életben gyakori szövegműfajok tudatos és kreatív használatára nevelni.

Az idegennyelvi kommunikáció

Az idegen nyelv tanulása elképzelhetetlen az anyanyelvi kompetenciák magas szintű és tudatos birtoklása nélkül. Az idegennyelvi kommunikáció alapvető feladata az anyanyelvi kommunikációhoz hasonlóan a szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése változatos tevékenységformák, különféle kommunikációs helyzetek révén.

Digitális kompetencia

A jelen társadalmi helyzetben a legkisebbek egy része már az iskolába lépés előtt is rendelkezik a digitális kompetencia egyes – sokszor igen esetleges – elemeivel. A tanító építhet ezekre, illetve a gyerekek érdeklődésére az IST (az információs társadalom technológiái) iránt. Ugyanakkor a számítógép és a mobil kommunikációs eszközök használata során az iskolában a tudatosságra, a kritikai attitűdre, a szelekció képességére, az értelmes és ésszerű felhasználásra kell nevelni. A digitális médiumok révén elérhető információtömeg kezelése, szűrése, kritikája és az ezekre épülő használat elképzelhetetlen az anyanyelvi kompetenciák, a tudatos nyelvhasználat, a kritikai és morális érzék nélkül, ezek elsődlegesek a technikai kezelhetőséggel szemben. Ennek érdekében az IST-t is használó tevékenységformáknak a jó és rossz gyakorlatok megkülönböztetését is be kell mutatni.

A hatékony, önálló tanulás

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanulók önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Ennek legfőbb eszköze a folyamatos, egymásra épülő és differenciált egyéni vagy csoportos tevékenység típusok bevonása a pedagógiai folyamatba.

Ugyancsak fontos az önálló tanulás technikai ismereteinek bővítése, az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, a hatékony tanulási szokások megerősítése.

Ösztönözni kell a tanulókat arra, hogy a tanórán és azon kívül egyaránt igényük és képességük legyen a legkülönfélébb források kreatív használatára, összehasonlítására és kritikájára.

Fokozni kell a különböző nyelvi tevékenységekben a tanulók tudatosságát, a kitartását és az igényességét, segíteni kell őket, hogy a tanulási tevékenységüket fokozatosan növekvő időtartamban és mind önállóbb tájékozódással legyenek képesek irányítani.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az anyanyelvi nevelés szempontjából a gyermek alapvető környezetének számít az iskola.

Fontos, hogy a tanító elfogadó, pozitív légkört biztosítson az anyanyelvi munkához, amelyben a tanulók magabiztosan és örömmel vesznek részt a tevékenységekben, ahol a normasértés nem pusztán hiba, de a kommunikációs folyamat gyakori, gyakran visszatérő eseménye. Konstruktív légkörben kell szervezni, folytatni az anyanyelvi tevékenységeket, hogy a tanulók elsajátíthassák a konstruktív kritika gyakorlatát és a konfliktuskezelés alapjait. Erre építve alakítható ki a nyelvi kifejezéshez szükséges igényesség és magabiztosság.

TANESZKÖZÖK

Ábécéskönyv, olvasókönyv, nyelvtankönyv, feladatlapok, munkafüzetek, betűtábla, betűkártyák, szóképek, tárgyképek, vázolólapok, nyelvtani demonstrációs táblák: szótanhoz, nyelvtani applikációs kártyák, írásvetítő, televízió, lemezjátszó, diavetítő, magnótelefon,

video, diaképek, lemezek, hangszalagok, videofilmek, iskolai könyvtár, osztálykönyvtár: Magyar értelmező kéziszótár, Helyesírási tanácsadó szótár, Szinonima szótár, Szólások és közmondások.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a tanuló:

- szóbeli és írásbeli teljesítményét
- közös munkában való részvételét, aktivitását
- feladattudatának és tanulmányi fegyelmének fejlődését
- önismeretének, önértékelésének alakulását

Rendszeresen végezzük a szóbeli és írásbeli számonkérést a tanulás folyamatosságának és eredményességének megítéléséhez.

Témazáró felméréseket végzünk osztályszinten, évfolyamszinten.

Iskolai eredménymérés évfolyamszinteken: írástechnika, helyesírás, olvasás-szövegérté, a 2., 3. és 4. évfolyam végén.

Szóbeli feleletnél összefüggő, tématarató legyen a beszámolója. Olvasása szöveghű legyen az olvasásfonetikai kívánalmak betartásával. Írása legyen rendezett, tiszta, tetszetős, írástechnikailag hibátlan! Ismerje fel a tanult szófajokat és szóelemeket! Helyesírása legyen biztos a begyakorolt szókészlet körében! Tudjon verest, prózai művet kifejezően, szöveghűen előadni! Legyen képes az önálló ismeretszerzésre, önművelésre!

A közoktatási törvény értelmében az alsó tagozatban félévkor, az első három iskolai évben pedig a tanév végén is szövegesen kell értékelni a tanulókat. A 4. osztály végén érdemjeggyel értékelünk.

1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 296 – heti óraszám: 8

Témakörök	A témakör feldolgozására javasolt óraszám
1. Az olvasás és az írás megtanításának előkészítése	48 óra
2. Az olvasás-szövegértés képességének fejlesztése:	
Betűismertetés és olvasásgyakorlás	79 óra
Az értő olvasás fejlesztése, szövegolvasás	69 óra
3. Írástanítás, az íráshasználat fejlesztése:	
Az írott betűalakok tanítása	52 óra
Írástechnikát fejlesztő gyakorlatok	38 óra
4. Ismétlések, rendszerező összefoglalások, felmérések a tanév során	10 óra

1. AZ OLVASÁS ÉS AZ ÍRÁS MEGTANÍTÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Szoktatás az iskolai életbe, az óvodából az iskolába való átmenet elősegítése.</p> <p>A tanulás eszközeinek és az eszközök használatának megismertetése, gyakorlása, elemi tanulási szokások kialakítása.</p> <p>Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók, alapvető képességek célirányos fejlesztése (pl.: a figyelem tudatossága, tartóssága; feladattudat; a kivárási képessége; differenciált látási és hallási megfigyelések; mozgáskoordináció; finommozgások; beszéd és beszédértés).</p>	<p>A beszéd és a beszédértés fejlesztése.</p> <p>Az olvasás és az írás megtanulását előkészítő tevékenységek és Az írás megtanulásának technikai alapozása. gyakorlatok.</p>	

2. AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS KÉPESSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A szóbeli kommunikációs készség fejlesztése.</p> <p>A tanulás iránti érdeklődés és motiváltság erősítése és továbbfejlesztése. Széles körű nyelvi tapasztalatszerzési lehetőségek teremtése. A nyelvhasználat tudatosodási folyamatainak megindítása. Intenzív szókincs- és beszédfejlesztésre alapozottan új nyelvhasználati módok (olvasás, írás) megismerése, eszközi használatának megalapozása.</p> <p>A nyelvi tudatosság fejlesztése.</p>	<p>Betűismertetés és olvasásgyakorlás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a beszéd és a beszédértés fejlesztése – betűismertetés – olvasási gyakorlatok 	<p>A tanuló törekszik az érthető, értelmes beszédre. Nyelvi hibáit javítja tanítói segítséggel. Alkalmazza a köszönés, a kérés és a megköszönés tanult nyelvi fordulatait.</p> <p>Megérti az egyszerű utasításokat és szóbeli közléseket.</p> <p>Segítségadással beszámol olvasmányai tartalmáról, olvasásélményeiről.</p> <p>Játékokban, feladatmegoldásban, közös tevékenységben együttműködő.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – tapasztalatszerzés az anyanyelvi ismeretek körében. – 	
	<p>Az értő olvasás fejlesztése, szövegolvasás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mesék, versek, történetek gyermekjátékok a népköltészet és a műköltészet köréből; 	<p>Tapasztalati alapon megkülönbözteti a szöveget, a mondatot, a szót, szótagot, hangot és betűt.</p> <p>A szavakat szótagokra tudja bontani.</p>

Szövegek olvasásával az értő olvasás fejlesztése. Az olvasottak megbeszélése során erkölcsi kérdések, konfliktusok, problémák, a megértést akadályozó tényezők kiemelése, megbeszélése Irányított tapasztalatszerzés és beszélgetés a mindennapi élet néhány jellemző szituációja kapcsán.	– beszélgetés a természetről és a természetvédelemről; – empátia, pozitív és negatív viselkedésminták – önkifejezés és együttműködés; – a mindennapi érintkezés nyelvi fordulatai;	A tankönyvi szövegeknek megfelelő nehézségű olvasmányok tartalmát néma olvasás útján megérti. Képes a tartalomra irányuló kérdéseket megválaszolni, egyszerű feladatokat megoldani.
	– az önálló tanulás képességének kialakítása: (elemi feladat-megoldási műveletek, segédeszközök használata; verstanulás).	
Az önálló ismeretszerzés megalapozása. A tanulási képesség fejlesztése.	Az olvasástechnika differenciált fejlesztése: jól érthető, folyamatos, értő olvasás kialakítása.	Fejből tud (öt-hat) verset, (két-három) mondókát, nyelvtörőt. Találós kérdést. Érthetően, megfelelő hangerővel mondja el a memoritereket.
Az olvasási szokások kialakítása. Az olvasástechnika fejlesztése.		Ismert tartalmú és gyakorolt szöveget felkészülés után lassú folyamatossággal, szövegszerűen olvas fel. A mondat végét szünettel jelzi. Olvasási hibáit segítségadás mellett javítja.

3. ÍRÁSTANÍTÁS, AZ ÍRÁSHASZNÁLAT FEJLESZTÉSE

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az írás jelrendszerének differenciált elsajátítása. A helyes írásszokások kialakítása az egyéni képességkülönbségek figyelembevételével. Az írástechnika és a tetszetős, rendezett kézírás megalapozása, fejlesztése.	Az írott betűalakok tanítása. Az írástechnikát fejlesztő gyakorlatok.	Isméri és használja a magyar ábécé betűinek írott alakjait. Rövid szavakat, szókapcsolatokat és mondatokat betűcsere, betű-kihagyás nélkül másol nyomtatott mintáról is. Jelöli a mondatkezdést és -zárást. Gyakorolt szókészlet körében alkalmazza a szókezdő nagybetűt. Isméri az időtartam és a j hang kétféle jelölési módját.

4. ISMÉTLÉSEK, RENDSZEREZŐ ÖSSZEFOGLALÁSOK, FELMÉRÉSEK A TANÉV SORÁN

2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 296 – heti óraszám: 8

Témakörök	A témakör feldolgozására javasolt óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	15 óra
2. Az olvasás-szövegértés, bevezetés az irodalmi kultúrába: Szövegfeldolgozás Olvasásgyakorlás Az önálló tanulás képességének fejlesztése	45 óra 70 óra 17 óra
3. Írás, íráshasználat: Az írástechnika fejlesztése Az írás eszközi használatának gyakorlása	29 óra 22 óra
4. Ismeretek az anyanyelvről: Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása Helyesírási szabályismeret és alkalmazás	32 óra 56 óra
5. Ismétlések, rendszerező összefoglalások, felmérések a tanév során	10 óra

A heti óraszám javasolt felosztása:

olvasás:	4 óra
írás:	1,5 óra
nyelvtan:	2,5 óra

1. BESZÉDKÉSZSÉG, SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS ÉS A MEGÉRTÉS FEJLESZTÉSE

Fejlesztési feladatok	<i>Tananyag</i>	A fejlesztés várható eredménye
A szóbeli és az írásos kommunikációban törekvés a megértésre és a megértetésre. Törekvés a mind biztosabb és önállóbb kommunikációra. A gondolatok, érzések, vélemények változatos kifejezése két vagy több mondat összekapcsolásával.	Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése.	A tanuló érthetően beszél. Megérti az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszol. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Bekapcsolódik a közös tevékenységekbe. Alkalmazkodik azok szabályaihoz. Eligazodik szűkebb környezete társas kapcsolatrendszerében. Vállal közösségi feladatot. Felismeri, értékeli és segíti társai ilyen irányú tevékenységét.

2. AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS, BEVEZETÉS AZ IRODALMI KULTÚRÁBA

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az irodalomolvasás és a könyvek iránti érdeklődés megerősítése, az információhordozók használatával kapcsolatos jó gyakorlatok és problémák megismerése, kreatív és kritikus felhasználói szokások kialakítása.</p> <p>Különféle kommunikációs helyzetek, szociális kapcsolatok felidézésével és elemzésével a gyermek számára mindennapi társas helyzetekben való eligazodás elősegítése (pl. a baráti körben, az iskola közösségeiben, a tipikus felnőtt-gyerek kapcsolatokban) Az empátia, a beleélő képesség, a fantázia, a kreativitás és az önismeret fejlesztése.</p> <p>Erkölcsei értékek közvetítése, tudatosítása.</p>	<p>Szövegfeldolgozás:</p> <p>– prózai szövegek, versek, mondókák, találós kérdések a népköltészet és a műköltészet, a klasszikus és a mai magyar, valamint a szomszédos népek gyermekirodalmából; egyszerű, rövid ismeretterjesztő és hétköznapi szövegek;</p>	<p>Az olvasott szöveg témáját, szereplőit, főbb eseményeit megnevezi.</p> <p>A szöveg használatával megoldja a szövegértést vizsgáló egyszerű, ismert feladatokat. Tanítója segítségével kiemeli az olvasottak lényegét.</p> <p>Képes két-három összefüggő mondat alkotására. Követhetően számol be élményeiről, olvasmányai tartalmáról.</p>
	<p>– barátság, kölcsönösség, felelősség egymásért;</p>	
	<p>– dramatikus játékok.</p>	
<p>Az első évfolyamon elsajátított új nyelvhasználati módok készségeinek továbbfejlesztése:</p> <p>jól érthető, folyamatos, értő olvasás fejlesztése.</p>	<p>Olvasásgyakorlás.</p>	<p>Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvas fel. A mondat végét és a vesszőt érzékelteti.</p> <p>Felismeri, szükség esetén modellkövetéssel javítja olvasási hibáit.</p>

A tanulási képesség és az információkereső technikák megalapozása.	Az önálló tanulás képességének fejlesztése: – szövegmondás;	
	– memoriterek tanulása;	Szöveghűen mondja el a memoritereket.
Tájékozódás a könyvtárban.	– könyvtárhasználat.	Tanítója segítségével használja az iskolai könyvtárat. Felsorolja a könyvek fő adatait.

3. ÍRÁS, ÍRÁSHASZNÁLAT

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az első évfolyamon elsajátított új nyelvhasználati módok készségeinek továbbfejlesztése: az írásmozgások automatizmusainak és az íráshoz kapcsolódó helyes szokásoknak a megerősítése.	Az írástechnika fejlesztése.	Írása rendezett, a betűket olvashatóan alakítja és kapcsolja egymáshoz. Másolásakor nem vét írástechnikai hibát. Szöveg minta alapján felismeri és kijavítja hibáit. Percenként 15-20 betűt ír.
	Az írás eszközi használatának gyakorlása.	

4. ISMERETEK AZ ANYANYELVRŐL

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az anyanyelvhasználat tudatosításának megindítása, a helyesírás biztonságának megalapozása. A nyelvi elemzési készség fejlesztése és a nyelvtani fogalmak használatának tudatosítása.	Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása: – mondat, szó, hang, betű; szótagolás;	Felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint felidézi és alkalmazza a helyesírási szabályokat begyakorolt szókészlet körében. 30-40 begyakorolt szó esetében helyesen jelöli a <i>j</i> hangot. Az egyszerű szavakat helyesen választja el.
	– szótó és toldalék;	
	– mondatfajták.	

A helyesírási készség, a problémamegoldó gondolkodás és a memória fejlesztése.	Helyesírási szabályismeret és -alkalmazás: – az időtartam jelölése: -o, -ó, -u, -ú, -ü, -ű, -i, -í; -ít, -ul, -ül; -tól, -től, -ból, -ből, -ról, -ről; – a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok; – a hagyomány szerinti írásmód; – az elválasztás szabályai; – a kijelentő és a kérdő mondat jelölése.	
--	---	--

5. ISMÉTLÉSEK, RENDSZEREZŐ ÖSSZEFOGLALÁSOK, FELMÉRÉSEK A TANÉV SORÁ

3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 296 – heti óraszám: 8

Témakörök	A témakör feldolgozására javasolt óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	18 óra
2. Az olvasás-szövegértés, bevezetés az irodalmi kultúrába: <i>Szövegfeldolgozás</i> <i>Olvasásgyakorlás</i> <i>Az önálló tanulás képességének fejlesztése</i>	40 óra 55 óra 16 óra
3. Írás, íráshasználat: <i>Az írástechnika fejlesztése</i> <i>Az írás eszközi használatának gyakorlása</i>	15 óra 20 óra
4. Írásbeli szövegek alkotása: <i>Fogalmazási alapismeretek</i> <i>Szövegalkotási gyakorlatok</i>	15 óra 20 óra
5. Ismeretek az anyanyelvről: <i>Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása</i> <i>Helyesírási szabályismeret és alkalmazás</i>	32 óra 51 óra
6. Ismétlések, rendszerező összefoglalások, felmérések a tanév során	14 óra

A heti óraszám javasolt felosztása:

olvasás:	3,5 óra
írás:	1 óra
fogalmazás	1 óra
nyelvtan:	2,5 óra

1. BESZÉDKÉSZSÉG, SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS ÉS A MEGÉRTÉS FEJLESZTÉSE

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A beszéd tartalmának, hangzásának, stílusának és kifejező erejének egymással összefüggő fejlesztése. A szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése.	Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése.	A tanuló értelmesen, érthetően mondja el gondolatait. Bekapcsolódik a csoportos beszélgetésekbe. Figyel beszélgető társaira. Szívesen vesz részt a közös tevékenységekben. A közös produkciókban segítő, együttműködő attitűd és a szabályokhoz igazodásra törekvés jellemzi.

2. AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS, BEVEZETÉS AZ IRODALMI KULTÚRÁBA

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása nyújtotta öröm átélése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Új ismeretfeldolgozási technikák tanítása.	Szövegfeldolgozás: Prózai művek, versek, népköltészet alkotások a hazai és a külföldi szépirodalomból. Történelmi tárgyú olvasmányok. Néphagyományokat feldolgozó, nemzeti ünnepeket, jelképeket, természeti és társadalmi jelenségeket bemutató írások. Hétköznapi szövegek. Népköltészet és műköltészet. Dramatikus játékok. Műélvezet, átélés, belefeledkezés.	Megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait. Magyarazza cselekedeteiket. Az olvasmányok témájával kapcsolatban kérdéseket fogalmaz meg, illetve az ilyen kérdésekre választ ad. Tanítója segítségével összefoglalja az olvasottak lényegét. A szövegrészekhez vázlatpontot fogalmaz. Konkrét esetekben felismer mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket. Fél-egy oldal terjedelmű, életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt néma olvasás útján megért. Megoldja a megértést vizsgáló, ismert típusú szövegelemző feladatokat. Az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.

Az olvasási készség eszközszintre emelése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.	Olvasásgyakorlás.	Ismert tartalmú szöveget folyamatosan, kifejezően olvas felkészülés után. Felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt. Hanglejtése és tempója élő beszédéhez közelítő.
A tanulási képesség fejlesztése. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban (pl. helyesírás, szövegalkotás, nyelvi érintkezés); az önellenőrzésben.	Az önálló tanulás képességének fejlesztése:	Feladatainak megoldásakor szükség szerint használ lexikont, szótárt. A könyvtárban egyszerű kutatási feladatokat elvégez, tapasztalatairól beszámol.
	– könyv- és könyvtárismeret; – gyakorlatok a könyvtárban;	Eligazodik az iskola könyvtárában. Röviden ismerteti egy általa olvasott könyvet, újságcikket vagy érdekesnek talált ismeretterjesztő filmet.
	– prózai szöveg- és verstanulási technikák.	Szöveghűen, jól érthetően mondja el a memoritereket. Kapcsolatot tart a hallgatósággal.

3. ÍRÁS, ÍRÁSHASZNÁLAT

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az írás készségének eszközszintre emelése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése. Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadtatása.	Az írástechnika fejlesztése: – írásszokások megszilárdítása; – lendület és tempó fokozása. Az írás eszközi használata.	Írása jól olvasható, lendületes. Füzetei rendezettek, tiszták.

4. ÍRÁSBELI SZÖVEGEK ALKOTÁSA

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az önkifejezés iránti igény erősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása. Ösztönzés a kreativitásra.	Fogalmazási alapismeretek.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával kb. egy oldal terjedelmű elbeszélő fogalmazást készít. A tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelzi. Tanítója útmutatásai alapján kijavítja fogalmazási és helyesírási hibáit.
	Szövegalkotási gyakorlatok.	

5. ISMERETEK AZ ANYANYELVRŐL

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása: - mondatfajták; - szavak; - szófajok.	Felismeri, megnevezi, és megfelelően jelöli a mondatfajtákat. Toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat. A szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket. A mondatot nagybetűvel kezdi és írásjellel zárja. A mondat szavait külön írja. A begyakorolt szókészlet körében biztonsággal alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.
A helyesírási készség fejlesztése. A helyesírási szabályok megismerése és alkalmazása.	Helyesírási szabályismeret és alkalmazása.	Tulajdonnevek, ragos főnévi alakok, <i>-ó, -ő, -ú, -ű</i> végű főnevek, <i>-ít, -ul, -ül</i> végű és a kiejtéstől eltérő írásmódú igék, <i>-s</i> végű toldalékos melléknevek írása. Újabb 20-30 szóban a <i>j</i> hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.

6. ISMÉTLÉSEK, RENDSZEREZŐ ÖSSZEFOGLALÁSOK, FELMÉRÉSEK A TANÉV SORÁN

4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 259 – heti óraszám: 7

Témakörök	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	16 óra
2. Az olvasás-szövegértés, bevezetés az irodalmi kultúrába: <i>Szövegfeldolgozás</i> <i>Olvasásgyakorlás</i> <i>Az önálló tanulás képességének fejlesztése</i>	46 óra 30 óra 20 óra
3. Írásbeli szövegek alkotása: <i>Fogalmazási alapismeretek</i> <i>Szövegalkotási gyakorlatok</i>	10 óra 25 óra
4. Ismeretek az anyanyelvről: <i>Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása</i> <i>Helyesírási szabályismeret és alkalmazás</i>	36 óra 60 óra
5. Ismétlések, rendszerező összefoglalások, felmérések	16 óra
ÖSSZESEN	259 óra

A heti óraszám javasolt felosztása: olvasás: 3 óra; fogalmazás: 1 óra; nyelvtan: 3 óra

1. BESZÉDKÉSZSÉG, SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS ÉS A MEGÉRTÉS FEJLESZTÉSE

Fejlesztési feladatok	Tananyag	Továbbhaladás feltételei
A beszéd és a megértés továbbfejlesztése, különös tekintettel a pontosságra, a folyamatosságra és a kifejezőerőre, valamint az aktív szókincs intenzív gyarapítására.	Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	A tanuló értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát beszélgető partneréhez igazítja. Bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segíti.

2. AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS, ELEMI ISMERETEK AZ IRODALOMRÓL

Fejlesztési feladatok	Tananyag	Továbbhaladás feltételei
<p>Az irodalomolvasás folyamatában a mélyebb tartalmi rétegekbe hatoló elemzés útján az értő olvasás továbbfejlesztése, és az olvasással kapcsolatban kialakuló pozitív viszonyulás megerősítése az irodalommal való élményszerű találkozásokkal.</p> <p>– A tanításhoz felhasznált szemelvények tartalmára építve a nemzeti azonosság tudat tartalmának gazdagítása, ismerkedés nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájával, néphagyományjaival, az etikai normák iránti fogékonyság és az érték tudatos magatartás fejlesztése, az élő és az életelen környezettel való harmonikus kapcsolat alapjainak megerősítése.</p>	<p>Szövegfeldolgozás: Prózai és verses alkotások, népi játékok, népszokás ismertetőik a magyar és a hazai nemzetiségek, népcsoportok népköltészetéből. Elbeszélések és regényrészletek, versek a hazai és külföldi klasszikus és élő irodalom gyermekekhez szóló alkotásaiból. Történetek a magyarság múltjából, kiemelkedő események, személyiségek megismeréséhez. Nagyobb terjedelmű irodalmi szöveg (pl. ifjúsági regény) feldolgozása. Hétköznapi szövegek.</p>	<p>Másfél oldal terjedelmű – életkorának megfelelő – szöveget megért néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Elmondja az olvasottak lényegét. Megjegyzi és megnevezi olvasmányai írójának nevét. Önállóan elolvasson egy nagyobb terjedelmű irodalmi művet és azt tanítója irányításával feldolgozza.</p>
	<p>Drámajátékok</p>	
<p>Az olvasástechnika differenciált fejlesztése. Olvasóvá nevelés az egyéni érdeklődés figyelembevételével.</p>	<p>Olvasásgyakorlás: – hangos olvasás; – néma olvasás.</p>	<p>Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvassa fel az ismert szöveget.</p>
<p>A különböző nyelvi tevékenységekben az elmélyültség, a kitartás és az igényesség fokozása. Az önálló tanulás technikai ismereteinek bővítése, az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, tanulási szokások megerősítése.</p>	<p>Az önálló tanulás képességének fejlesztése:</p>	<p>Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban (kb. 20-25 perc) képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint igénybe veszi az iskola könyvtárát. Eligazodik a könyvek között. Használja az ismert kézikönyveket. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével eligazodik. A memoriterek szöveghűen mondja el.</p>

<p>A könyvtár önálló használatának erősítése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – könyvtárismeret; – könyvtárhasználati gyakorlatok; – tanulási technikák bővítése; – memoriterek tanulása. 	
---	--	--

3. ÍRÁSBELI SZÖVEGEK ALKOTÁSA

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A képzelet, az önkifejezés aktivizálása újabb szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének továbbfejlesztésével. Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.</p>	<p>Fogalmazási alapismeretek.</p>	<p>Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készít a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.</p> <p>Vázlatírás segítségével – lényegkiemelés gyakorlása</p>
	<p>Szövegalkotás.</p>	

4. ISMERETEK AZ ANYANYELVRŐL

Fejlesztési feladatok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Az alsó tagozatban elsajátított anyanyelvi ismeretek rendszerbe foglalása, megerősítése és működőképességének fokozása. Az alapvető nyelvi készségek automatizmusainak megszilárdítása.</p>	<p>Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek. A szófajokról tanultak bővítése, elmélyítése.</p>	<p>Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek. Biztonsággal felismeri a tanult szófajokat és megnevezi azokat szövegben is.</p> <p>A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Nem ejt mondatkezdési, mondatzárasi hibát, nem hagy ki vagy cserél fel betűket.</p> <p>Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak. Helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.</p>

Ösztönzés a megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazására a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	Helyesírási szabályismeret és alkalmazás.	
---	---	--

5. ISMÉTLÉS, RENDSZEREZÉS, ÖSSZEFOGLALÁSOK, FELMÉRÉS

ÉLŐ IDEGEN NYELV: ANGOL, FRANCIA

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

CÉLOK ÉS FELADATOK

Magyarországon az élő idegen nyelvet a közoktatásban részt vevő minden diáknak kötelező tanulnia a negyedik évfolyamtól a tankötelezettség végéig. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a *használható nyelvtudás* megszerzése. Ez az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet, a sikeres kommunikációt jelenti, amelyek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (*beszédértés, beszédkésztség, olvasásértés és íráskésztség*) keresztül valósulhat meg. Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljai és tartalma összhangban vannak az alaptanterv többi műveltségi területének céljaival és tartalmával, valamint az Európa Tanács ajánlásaival.

Lehetőségek:

- A kisgyermekkorai idegennyelvoktatás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást.
- Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvvelsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt, bepillantanak egy másik nép kultúrájába.
- A célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólalnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak.
- Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.
- Ha az életkori sajátosságoknak megfelelő anyagot biztosítunk a tanulóknak, olyan eredményt érhetünk el, amely a későbbi nyelvvoktatást segíti.

KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK

- Az idegen nyelv tanulásának megszerettetése játékos megközelítéssel.
- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése.
- Az artikulációs bázis fejlesztése, a speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megfigyelése.

- Az idegen nyelven való önkifejezés megismerése.
- Bepillantás más nép életébe, kultúrájába, szokásaiba.
- A főbb nyelvtani alapegységek tanulásának alapozása, illetve megkezdése. A továbbiakban erre koncentrikusan bővülve épülhet a tananyag.
- Dalok, versek megismerése, amelyek tematikusan segítik a beszélt nyelv és nyelvtan elsajátítását.
- Aktív és passzív szókinccs gyűjtése a dalokon, a játékokon keresztül is.
- Az utasítások megértése és végrehajtása.
- Mondatok átalakítása szócserevel, használatuk élő helyzetekben is.
- Cselekvéssel összekötött szövegek, rímek, szerepjátékok tanulása.
- Az együttműködési készség fejlesztése. (A tanuló tudjon részt venni pár- és csoportmunkában.)
- Néhány alapvető nyelvtanulási stratégia megismerése.

KULCSKOMPETENCIÁK MEGJELENÉSE

Az *idegen nyelvi kommunikáció* az *anyanyelvi kommunikáció* elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése (vö. *szociális és állampolgári kompetencia*).

A nyelvi nevelés csupán egy területe a személyiségfejlesztésnek, a nyelvórán azonban gondot kell fordítanunk a *testi, érzelmi, társas fejlesztésre* is.

Ha a tanulói tevékenységekből indulunk ki, fontos szerephez jut az *esztétikai-művészeti tudatosság és* (főként) *kifejezőkészség kompetencia*, pl. projektmunka, daltanulás, szerepjátás során.

A nyelvoktatás alkalmas terep egyéb általános készségek és kompetenciák (például: *gondolkodási, szövegértési készségek, a koncentráció képességének alapozása, az önismeret elmélyítése*) elsajátítására és begyakorlására is:

- Tágítsa a gyermek látókörét, nyisson ablakot a világra!
- Segítse hozzá a gyermeket a nyelvi tudatosodáshoz!
- A gyermek legyen tudatában annak, hogy anyanyelvén kívül más nyelvek is léteznek, és azokon éppúgy kifejezheti gondolatait!
- A több csatornán (anyanyelven és célnyelven) történő ismeretszerzés az ismeretet megerősíti.

A nyelvek iránti fokozott fogékonyság pozitívan hat *anyanyelvi fejlődésére* is.

ANGOL NYELV AZ ALSÓ TAGOZATBAN

(1 - 4. osztály)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

Évfolyam	1.a	1.b	2.a	2.b	3.a	3.b	4.a	4.b
Heti óraszám	1	-	1	-	1	-	4	3
Éves óraszám	37	-	37	-	37	-	148	111

Fejlesztendő képességek 1. osztály

Memória -és ritmusérzékfejlesztés mondókák és dalok segítségével, az angolnyelv intonációjának utánzása dallammal, mozgássorhoz rendelve, nyelvi modulok ismétlése más-más kontextusban. Koncentrációképesség fejlesztése játékosan.

Témakörök:

1. évfolyam

1. Az én világom (bemutatkozás, üdvözlésiformák)
2. Tanórai utasítások (pl.Állj fel!, Ül le!, Nyitsd ki a füzeted! Stb.)
3. Számolás (1 - 10)
4. Tárgyak körülöttem (taneszközök megnevezése)
5. Színek (tárgyak színeinek megnevezése)
6. A család (családtagok megnevezése)
7. Állatok (számukra kedves állatnevek megismerése)

Fejlesztendő képességek 2. osztály

Kifejezőkészség fejlesztése rövid kijelentő és tagadó mondat szerkezetek alkotásával, dialógusok, szerepjátékok előadásával szituációkban.

2. évfolyam

1. Az én világom (család)
2. Taneszközök, játékszerek
3. Vadállatok és házi állatok
4. Ruhadarabok, öltözködés
5. Számolás (10 - 100)

6. Étkezés (ételek, italok)
7. Szabadidős tevékenységek (sport, hobby)

Fejlesztendő képességek 3. osztály

Önálló kommunikáció kezdeményezése, párbeszéd kialakítása egyszerű mondatszerkezttel. Hangok és betűk kapcsolatának felismerése, szabály, megfogalmazása, szerepjátékok, mesék dramatizálása és átdolgozása saját képre, előadás.

3. évfolyam

1. Az én világom (családtagok, barátok jellemzése)
4. Napirend (naponta ismétlődő cselekvések kifejezése)
2. Gyümölcsök, zöldségek
3. Tájékozódás (irányok)
4. Időjárás jellemzése (évszakok, hónapok,napok)
5. Öltözködés – színek (ki, mit visel?)
6. Étkezési szokások
7. Éppen most történő cselekvés kifejezése

Fejlesztendő képességek 4. osztály

Az általuk már ismert szavakból álló történet olvasása, magyarra fordítása, megértése. Kérdésfeltevés konkrét információra és válaszadás. Rövid történet írása adott témára, hallás utáni szövegértés. A magyar és angol nyelvtani alapszabályok összehasonlítása, értelmezése.

4. évfolyam

1. Az én világom és tágabb környezetem
2. Országok, népek
3. Foglalkozások
4. Telefonálás
5. Napi program
6. Bevásárlás - élelmiszerek
7. Piacon / étteremben
8. Betegségek
9. Ünnepek

II.:Pedagógiai célok

Az angol nyelvoktatás feladata 1-2. osztályban az idegen nyelvhez való szoktatás, elsősorban a gyerekek utánzó készségére támaszkodva. Játékos módon lehetővé tesszük számukra, hogy már ebben a korai években megszokhassák a magyar nyelvtől eltérő hangok létezését és kiejtését anélkül, hogy zavart okoznánk az anyanyelvi fejlődésükben. A 3-4. év során tudatosítjuk az idegennyelven való kommunikáció fontosságát. Alapvető célunk a nyelv iránti nyitottság kialakítása és az angol nyelv megkedveltetése, a megfelelő motiváció és érdeklődésfelkeltés segítségével.

A továbbhaladás kritériumai

1. évfolyam:

- Merjen bátran megszólalni egy idegen nyelven.
- A megtanult szókincs elsajátítása, használata
- Egyszerű utasításokat értse meg az idegen nyelven

2. évfolyam

- Képes legyen rövid mondatokban beszélni, kisebb szerepjátékokat eljátszani. megérteni az utasításokat, válaszolni a feltett kérdésekre.

3. évfolyam

- Rövid feldolgozott szöveget képes legyen hibátlanul elolvasni, lefordítani.
- A megtanult szóanyagot gyakorlatban alkalmazni .
- Képes legyen mondatokat lefordítani, rövid szöveget elmondani.
- Szituációs játékokban önállóan dolgozni, megadott téma alapján.
- Az alapvető nyelvtan elsajátítása.

4. évfolyam

- A tanuló képes legyen a megtanult szavakat a beszélt nyelvben alkalmazni.
- Szerepjátékokat önállóan kidolgozni, előadni. Tudja alkalmazni pontosan a megtanult nyelvtani formákat.
- Önállóan tud mondatokban beszélni és gondolatait írásban mondatokban kifejezni.

Beszédshándékok: 1 - 4. osztályig

- információkérés
- dolgok azonosítása, megnevezése
- figyelemfelhívás: köszönések, bemutatkozás
- tudás, nem tudás
- tetszés, nemtetszés
- bocsánatkérés

Fogalomkörök: 1 - 4. osztályig

- főnév egyes, többes száma
- tagadószervezet
- létezés, birtoklás kifejezése
- térbeli viszonyok (irányok, helyek)
- mennyiségi viszonyok (számok 1 - 100 ig)
- minőségi viszonyok (kor)
- időbeli viszonyok

Az alsótagozat angol nyelvtankönyve: Chatterbox 1.,2.

FRANCIA NYELV AZ ALSÓ TAGOZATBAN

(1 - 4. osztály)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	1	1	1	4
Éves óraszám	37	37	37	148

Fejlesztendő képességek 1. osztály

Auditív memória, ritmusérzék célnyelv intonációja dallammal, mozgássorhoz rendelve nyelvi modulok más-más kontextusban

Témakörök:

1. évfolyam

1. Az iskola (tanórai kérdések, utasítások)
2. Az én világom (személyi adatok, bemutatkozás)
3. A család
4. Színek, testrészek
5. Naptári fogalmak (évszakok, hónapok, a hét napjai)
6. Állatok
7. Zöldségek, gyümölcsök
8. Számolás (1 – 20.)

Fejlesztendő képességek 2. osztály

Játékok, rejtvények kitalálása és megoldása, mondatszerkezet alkotása , szerepjátékok szituációkban, kulturális ismeretek: mesék, szokások, hasonlóságok és különbségek

2. évfolyam

1. Az én világom (család)
2. Az iskola, a ház részei (szoba berendezése)

3. Helyviszonyok (a város)
4. Időjárás
5. Számolás (10 - 60)
6. Az óra
7. Étkezés (teríték)
8. Ruházat, öltözködés

Fejlesztendő képességek 3. osztály

Hangok és betűk kapcsolatának felismerése, szabály, szabályosság megfogalmazása, szerepjátékok, mesék dramatizálása és átdolgozása saját képre, előadás

3. évfolyam

1. Az én világom
2. Tájékozódás (helyismeret)
3. Öltözködés - színek
4. Állapot kifejezése
5. Az iskolában (tantárgyak)
6. Napi program

Fejlesztendő képességek 4. osztály

Levelezés idegen a célnyelv országában élő levelezőpartnerrel, mese és vers írása adott témára, önértékelés, összehasonlítás magyar és francia nyelvi szabályok között

4. évfolyam

1. Az én világom
2. Országok, népek
3. Foglalkozások
4. Telefonálás
5. Napi program
6. Bevásárlás - élelmiszerek
7. Piacon / étteremben
8. Betegségek
9. Ünnepek

II.:Pedagógiai célok

Mivel iskolánkban emeltszintű francia nyelvoktatás folyik alapvető célunk az alsó tagozatban, a nyelv iránti szeretet kialakítása. Megfelelő motiváció, érdeklődés felkeltése.

Tudatosuljon, hogy anyanyelvén kívül francia nyelven is kifejezheti magát.

A továbbhaladás kritériumai

1. évfolyam:

- Merjen bátran megszólalni egy idegen nyelven.
- A megtanult szókincs elsajátítása, használata
- Utasításokat értse meg idegen nyelven

2. évfolyam

- Képes legyen mondatokban beszélni, kisebb szerepjátékokat eljátszani.
- Franciául megérteni az utasításokat, válaszolni a feltett kérdésekre.

3. évfolyam

- Rövid feldolgozott szöveget képes legyen hibátlanul elolvasni, lefordítani.
- A megtanult szóanyagot gyakorlatban alkalmazni .
- Képes legyen mondatokat lefordítani, rövid szöveget elmondani.
- Szituációs játékokban önállóan dolgozni, megadott téma alapján.
- Az alapvető nyelvtan elsajátítása.

4. évfolyam

- A tanuló képes legyen a megtanult szavakat a beszélt nyelvben alkalmazni.
- Szerepjátékokat önállóan kidolgozni, előadni. Tudja alkalmazni pontosan a megtanult nyelvtani formákat.
- Önállóan mondatokban beszélni és gondolatait írásban mondatokban kifejezni.

Beszédszándékok: 1 - 4. osztályig

- információkérés
- dolgok azonosítása, megnevezése
- figyelemfelhívás: köszönések, bemutatkozás
- tudás, nem tudás
- tetszés, nemtetszés
- bocsánatkérés

Fogalomkörök: 1 - 4. osztályig

- főnév egyes, többes száma
- tagadószerkezet
- létezés, birtoklás kifejezése
- térbeli viszonyok (irányok, helyek)
- mennyiségi viszonyok (számok 1 - 50 ig)
- minőségi viszonyok (kor)
- időbeli viszonyok

Alsó tagozaton alkalmazott tankönyvek

Alex et Zoé I.

CLÉ International 2000.

Felhasznált szakirodalom:

Makra Zoltán munkája (Móra Ferenc Általános Iskola Mosonmagyaróvár)

MATEMATIKA

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	4,5	4	4,5	4	4	4	4	3
Éves óraszám:	166	148	166	148	148	148	148	111
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Gondolkodási módszerek alapozása	28	25	28	20	13	13	10	8
2. Számtan, algebra	100	96	100	89	87	87	77	57
3. Függvények, sorozatok	15	10	15	18	18	18	27	13
4. Geometria, mérések	20	15	20	9	25	25	29	9
5. Valószínűség, statisztika	3	2	3	2	5	5	5	3

CÉL

A matematika tanítás az életkornak megfelelő célja a tapasztalaton nyugvó ismeretszerzésre nevelés, kreativitásfejlesztés, a gyors helyzetfelismerés térben és időben.

A valóság és a matematikai ismeretek közötti elemi kapcsolatok kiépítése, az elsajátított fogalmak és eljárások gyakorlati alkalmazási módjai más területeken.

FELADAT

Kiemelt feladat a képességfejlesztés, az alapvető matematikai ismeretek elsajátítása. A matematikai problémák megoldásában, a gondolkodás folyamatában kiemelt szerepe van a probléma megértésének és felismerésének, a megoldási terv készítésének, a várható eredmény megbecslésének, a megoldás során analógiák keresésének, a kapott megoldás ellenőrzésének. Az alapvető tantárgyi tartalmak koncentrikusan, spirálisan bővülnek. (Biztonságos szám és művelet fogalom, sík és térbeli tájékozódási képlet, jelrendszer használata)

A nevelési-oktatási feladatok sorában a képességfejlesztésnek kiemelt szerepe van. Fontos a mennyiségi és minőségi differenciálás feltételeinek megteremtése, és a változatos kooperatív munkaformák alkalmazása is.

A matematikai szövegértő képesség alapozása és fejlesztése összetett feladat. A kezdő szakaszban kis lépésekben, fokozatosan kell kialakítani. A beszédértésre épül és az értő olvasás színvonalának megfelelően fejlődik. A szövegösszefüggések értelmezése, az adatok kiválasztása a szövegből, az adatok közötti kapcsolatok felfedezése tevékenység, ábrázolás keretében történik, majd fokozatosan térünk át a számokkal, műveletekkel való kifejezésére. A megoldásban a próbálgatásnak, következtetésnek, logikus gondolkodásnak elsődleges szerepet tulajdonítunk. Csak ezután következhet az algebrai úton történő megoldás alkalmazása. A mérés témakörének tanításakor kiemelt szerepet tulajdonítunk a konkrét mérési tevékenységben való jártasságnak.

A *matematikai kompetencia* magába foglalja azokat a tantárgyi ismereteket, specifikus készségeket, képességeket, általános készségeket, képességeket, motívumokat, attitűdöket, amelyek az alkalmazható, gyakorlatra váltható tudás megszerzéséhez szükségesek. A matematika kompetenciához szükséges *tudás* magába foglalja a következőket: számlálás, számolás, mennyiségi következtetés, valószínűségi következtetés, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása, problémamegoldás, rendszerezés, kombinativitás, következtetések.

Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a *készséggel*, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat a mindennapok során, otthon és a munkahelyen, valamint hogy követni és értékelni tudja az érvek láncolatát. Képesnek kell lennie arra, hogy matematikai úton indokoljon, megértse a matematikai bizonyítást és a megfelelő segédeszközök alkalmazásával a matematika nyelvén kommunikáljon.

Fontos a pozitív *hozzáállás*, amelynek alapja az igazság tisztelete és a dolgok okának és érvényességének keresése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KOMPETENCIÁK

- Tájékozódás
  - Tájékozódás a térben
  - Tájékozódás az időben
  - Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban
- Megismerés
  - Tapasztalatszerzés
  - Képzelet

- Emlékezés
- Gondolkodás
- Ismeretek rendszerezése
- Ismerethordozók használata
- Ismeretek alkalmazása
- Problémakezelés és -megoldás
- Alkotás és kreativitás: alkotás öntevékenyen, saját tervek szerint; alkotások adott feltételeknek megfelelően; átstrukturálás
- Akarati, érzelmi, önfeljesztő képességek és együttéléssel kapcsolatos értékek
  - Kommunikáció
  - Együttműködés
  - Motiváltság
  - Önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás
- A matematika épülésének elvei

TANESZKÖZÖK

Tevékenységre épülő tankönyv, munkafüzet, feladatlap, feladatgyűjtemény. Logikus gondolkodást segítő alapeszközök (logikai lapok, színesrúd-készlet, síkidomok, testek, korongok, pálcikák, számkártyák, dobókockák, játékpénzek, transzparenszek, pontrácsos lapok, tükör), zsebszámológép, körző, vonalzó, mérőszalag, szögmérő, kétkarú mérleg, mérőedények.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

1-4. osztály félévig szóveges értékelés, 4. osztály év végén érdemjegy. Szóbeli számonkérés, tudáspróbák, témazáró felmérések, év végi mérőlapok.

1. ÉVFOLYAM

A matematikatanítás kiemelt területei az első osztályban

- A tapasztalatok, megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése. Az első évfolyamon különösen döntő fontosságú a tapasztalatszerzés. Ezen belül a megfigyelés, ennek kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is.
- Valóságtartalomra épülő biztos számfogalom a 20-as számkörben.
- Számolási készségek alapozása, számolási eljárások kialakítása, alkalmazása. Sorozatok folytatása adott vagy felismert szabály alapján, a összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának kialakítása, elmélyítése.
- Geometriai fogalmak alapozása, tulajdonságok felismerése. Térbeli és síkbeli tájékozottság megalapozása (alak, irány, méret).
- Mennyiségfogalmak kialakítása, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel. Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.
- Kombinatorika és a valószínűség fogalmának szemléletes alapozása.
- A matematikai szaknyelv tudatos bevezetése, az életkornak megfelelő használata.

GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK ALAPOZÁSA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az érzékelés pontosságának fejlesztése. A figyelem fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, jelölésük. Rendezés a tulajdonságok alapján: sorba rendezés, osztályozás.	Tárgyak, síkidomok, testek, számok (20-as számkörben).	A továbbhaladás feltételei az egyes témakörökben jelennek meg.
Észlelés pontosságának fejlesztése. A logikai gondolkodás előkészítése.	Állítások igazságtartalmának eldöntése. Igaz, hamis állítások, nyitott mondatok.	
A kombinatorikus gondolkodás alapozása.		Néhány eset előállítása.

SZÁMTAN, ALGEBRA. SZÁMFOGALOM A 20-AS SZÁMKÖRBE

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A számfogalom tapasztalati úton való alakítása a 20-as számkörben.</p> <p>A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése.</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal; a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel; a természetes szám modellként való kezelése.</p> <p>Egyszerű matematikai szakszavak és jelölések bevezetése a fogalmak megnevezésére.</p> <p>Szabály felismerése, követése.</p>	<p>Természetes számok a 20-as számkörben</p> <p>Személyek, tárgyak, dolgok érzékelhető tulajdonságainak felismerése, válogatása közös és eltérő tulajdonság alapján.</p> <p>A természetes szám többféle tapasztalati bázisa: darabszám, mérőszám, sorszám. Személyek, tárgyak megszámlálása, leszámllálása.</p> <p>Tárgyak hosszúságának, szélességének, tömegének, űrtartalmának összehasonlítása, összemérése.</p> <p>A természetes számok előállítása mennyiségek mérőszámaként, a számok megjelenése sorszámként.</p> <p>A számok jele. Számok tulajdonságainak megismerése: összeg- és különbségalakjaik, bontott alak, számjegyek száma, páros, páratlan számok. Számok kapcsolatai: kisebb, nagyobb, egyjegyű, kétjegyű. Számszomszédok. Számok helye a számegeyenesen.</p>	<p>Személyek, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Szétválogatás (közös és eltérő tulajdonság alapján).</p> <p>Számfogalom a 20-as számkörben; biztos számlálás, mérés.</p> <p>Számok írása, olvasása. Számjegyek felismerése római számmal.</p> <p>Páros és páratlan számok felismerése. A számok szomszédainak ismerete.</p> <p>Számok elhelyezése a számegeyenesen. Növekvő és csökkenő számsorozatok képzése adott szabály szerint. Váltakozó szabály felismerése, megkezdett számsorozat folytatása.</p>

SZÁMTAN, ALGEBRA. MŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE, MŰVELETVÉGZÉS

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Műveletfogalom alakítása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon.</p> <p>Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata.</p> <p>A becslési képesség alapozása.</p> <p>Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése; a megtanulást segítő eszközök megismerése.</p> <p>Tényismeretek memorizálása, mozgósítása (pl. a kéttagú összegek és a megfelelő különbségek a 20-as számkörben).</p> <p>Ismeretek megtanulásához összefüggések felhasználása.</p> <p>Algoritmusok, analógiák megismerése, alkalmazása a műveletvégzések során.</p> <p>Konkrét matematikai modellek értelmezése.</p> <p>Az önellenőrzés igényének felkeltése, képességének alakítása, az eredményért való felelősségvállalás.</p>	<p>Az összeadás és kivonás értelmezése tevékenységgel, rajzzal és szöveges feladattal (egyváltozós: hozzáadás, elvétel; kétváltozós: két halmaz egyesítése, ill. ennek a tevékenységnek a megfordítása, két halmaz összehasonlítása).</p> <p>Pótlás. Műveleti jelek; számok összetett alakjainak használata.</p> <p>Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése tevékenységgel, történés kitalálásával; matematikai jelek, műveleti jelek ($>$, $<$, $+$, $-$, $=$) értéke, használata. Egyszerű műveleti tulajdonságok (pl. az összeadás tagjainak felcserélhetősége; az összeadás tagjainak csoportosítása). A bontás és a pótlás műveletének értelmezése, gyakorlása.</p>	<p>Hozzátevés, elvétel tevékenységgel, megfogalmazása szóban</p> <p>Hiányzó műveleti jelek pótlása.</p> <p>Kéttagú összeg- és különbségalakok ismerete húszas számkörben.</p> <p>Gyakorlottság az összeadás, kivonás, bontás, pótlás alkalmazásában kirakás segítségével, lejegyzés számokkal</p>

ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Elmondott, elolvasott történetre, problémákra való emlékezés; szöveges feladat lényegileg pontos felidézése; emlékezést segítő rajzok készítése, visszaolvasása.</p> <p>Esemény folytatásának elképzelése, a képzelt folytatás lejátszása.</p> <p>Mondatok szerkezetének panelként való használata, felfogása. Saját gondolatok közlése egyszerű állítások formájában; ilyen közlések értéke.</p> <p>Értő-elemző olvasás alapozása, fejlesztése. Kérdés tartalmának megértése adott tárgyi szituációban és megfogalmazott problémában.</p> <p>Válasz megfogalmazása szóban, később írásban is. Gondolatmenet kiépítése.</p> <p>Manuálisan elvégzett tevékenység gondolati lépésként való értelmezése, tudatosítása.</p> <p>Adatokra és összefüggéseikre való együttes emlékezés rajzok, ábrák alapján.</p> <p>Állítások megítélése igazságértékük szerint; nyitott mondatok lezárása behelyettesítéssel, megoldásuk.</p>	<p>A szöveges feladatok megoldásának előkészítése.</p> <p>Szöveges feladat megjelenítése eljátszással, tárgyi tevékenységgel, rajzzal.</p> <p>Adatok és kapcsolatok lejegyzése számokkal, jelekkel.</p> <p>Szövegből számfeladat alkotása – számfeladathoz szöveg alkotása.</p> <p>Műveletek értelmezése szöveg alapján.</p> <p>Szöveges feladatok megoldása modellek segítségével.</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok megoldása.</p> <p>Egyszerű nyitott mondatok megoldása.</p>	<p>Egyszerű szöveges feladat értelmezése tevékenységgel, modell választása.</p> <p>Szövegösszefüggés lejegyzése számokkal, művelettel.</p> <p>Fordított szövegezésű szöveges feladat értelmezése, megoldása.</p> <p>Függvényre vezető szöveges feladat értelmezése, megoldása.</p> <p>Nyitott mondatok önálló megoldása.</p>

SOROZATOK, FÜGGVÉNYEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Összefüggés felismerő képesség fejlesztése. Rendezőképesség fejlesztése. Változások, periodikusság, ritmus megfigyelése, felismerése, értelmezése, sorba rendezése.</p> <p>Számok, mennyiségek közötti elemi kapcsolatok felismerése, megjelenítése, általánosítás, az összefüggések megfogalmazása, szabály keresése.</p> <p>A kreatív gondolkodás fejlesztése: többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldások összevetése.</p>	<p>Függvényre vezető szöveges feladatok megoldása egyszerű esetekben.</p> <p>Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert szabály alapján. Szabályjátékok, gépjátékok.</p>	<p>Egyszerű sorozat képzése kirakással, rajzzal.</p> <p>Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, képzése adott szabály alapján.</p> <p>Összetartozó elempárok keresése egyszerű esetekben.</p> <p>Szabályjáték szabályának leírása többféleképpen.</p>

GEOMETRIA, MÉRÉS. TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS, TESTEK, SÍKIDOMOK (EGYSZERŰ) TRANSZFORMÁCIÓK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Térszemlélet alapozása.</p> <p>Térbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Mozgási memória fejlesztése.</p>	<p>Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.</p> <p>Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint; tudatosított tájékozódási pontok szerint; a tájékozódást segítő viszonyok megismerése (pl. mellett, alatt fölött, között, előtt, mögött).</p> <p>Tájékozódás a tanuló saját mozgó, forgó testének aktuális helyzetéhez képest Tájékozódás nagytesti mozgással; mozgássor megisméltése.</p> <p>Tájékozódás a síkban.</p>	<p>Helymeghatározás a tanult kifejezések alkalmazásával (pl. alatt, fölött, mellett).</p> <p>Térbeli és síkbeli alakzatok azonosítása és megkülönböztetése néhány megfigyelt geometriai tulajdonság alapján.</p>

<p>Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; sorba rendezés különféle tulajdonságok szerint a különféle érzékszervek tudatos működtetésével; a figyelem terjedelmének és tartósságának növelése.</p> <p>Közös tulajdonságok felismerése; tulajdonság tagadása, mint szintén közös jellemző.</p>	<p>Geometriai tulajdonságok felismerése, viszonyítások, összehasonlítások.</p> <p>Egyszerű geometriai formák megnevezése, hasonló formák felismerése (négyzet, kör, háromszög).</p> <p>Testek építése modell alapján.</p> <p>Síkidomok előállítás tevékenységgel.</p> <p>Alakzatok néhány megfigyelt tulajdonsága.</p>	<p>Kör, négyszög, háromszög megkülönböztetése.</p>
---	--	--

GEOMETRIA, MÉRÉS. MÉRHETŐ TULAJDONSÁGOK, MÉRÉSEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyai között. Mennyiségek fogalmának alapozása.</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal; a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. Becslés, mérés.</p> <p>A múlt, jelen, jövő megértése adott időpillanatban (pl. előbb, ezután).</p> <p>A múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, például az előtte, utána (korábban, később) viszonyok megértése,</p> <p>Összefüggések, kapcsolatok felismerésének fejlesztése.</p>	<p>Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, összességek összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő).</p> <p>Mérés alkalmilag választott mérőeszközökkel.</p> <p>Mérőeszközök megismerése.</p> <p>Mérés szabvány egységekkel. A méter, kilogramm, liter, hét, nap, óra megismerése.</p> <p>Kapcsolatok felismerése mennyiségek, mértékegységek és mérőszámok között.</p> <p>Időpont és időtartam.</p>	<p>Összehasonlítás, mérés gyakorlati tevékenységgel, az eredmény megfogalmazása a tanult kifejezésekkel.</p> <p>Összehasonlító mérés szabvány mértékegységgel.</p> <p>A <i>m</i>, <i>kg</i>, <i>l</i> egységek használata szám és egyszerű szöveges feladatokban.</p> <p>A hét, nap, óra időtartamok helyes alkalmazása.</p>

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A valószínűségi és a statisztikai szemlélet alapozása. A logikus gondolkodás fejlesztése. Kifejezőképesség fejlesztése a sejtések megfogalmazásával.	Adatok gyűjtése, ábrázolása.	

2. ÉVFOLYAM

A matematikatanítás kiemelt területei a második osztályban

- A gondolatok, megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése. A második évfolyamon különösen döntő fontosságú a tapasztalatszerzés, ezen belül a megfigyelés, ennek kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is.
- Valóság tartalomra épülő biztos számfogalom a 100-as számkörben.
- Számolási készségek, számolási eljárások, alkalmazása. Sorozatok folytatása adott vagy felismert szabály alapján, a bontás, összeadás, kivonás, pótlás fogalmának elmélyítése 100-as számkörben.
- A szorzó és a bennfoglaló táblák megismerése, összefüggések felismerése, alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása a tanult algoritmus alapján.
- Geometriai fogalmak, tulajdonságok bővítése. Térbeli és síkbeli tájékozottság továbbfejlesztése.
- Mennyiségfogalmak kialakítása 100-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel. Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.
- Kombinatorikai és valószínűségi játékok.
- A matematikai szaknyelv tudatos bevezetése, az életkornak megfelelő használata.

GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK ALAPOZÁSA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az érzékelés pontosságának fejlesztése. A figyelem fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, lényegi tulajdonságok kiemelése. Rendezés a tulajdonságok alapján: sorba rendezés, osztályozás.</p>	<p>Tárgyak, személyek, szavak, síkidomok, testek, számok (100-as számkörben) tulajdonságainak megfigyelése, összehasonlítása, halmazba rendezése. Tárgyak, síkidomok, testek, számok felhasználásával sorozataktások, sorba rendezések, osztályozás.</p>	<p>A továbbhaladás feltételei az egyes témakörökben jelennek meg.</p>
<p>Észlelés pontosságának fejlesztése. A logikai gondolkodás fejlesztése. Állítások megítélése igazságértékük szerint; nyitott mondatok lezárása</p>	<p>Állítások igazságtartalmának eldöntése. Igaz, hamis állítások, nyitott mondatok lezárása kis alaphalmaz minden elemének behelyettesítésével, kvantorokkal („minden”, „van olyan”).</p>	<p>Állítások igazságértékének megítélése.</p>

behelyettesítéssel és kvantorokkal; megoldásuk. Elmondott gondolatmenet követése.		
A kombinatorikus gondolkodás alapozása, fejlesztése.		

SZÁMTAN, ALGEBRA. SZÁMFOGALOM A 100-AS SZÁMKÖRBE

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A természetes szám fogalmának továbbépítése: a természetes szám fogalma a 100-as számkörben.</p> <p>A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Absztrakció.</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal.</p> <p>Becslőképesség fejlesztése.</p> <p>Algoritmikus gondolkodás alakítása.</p> <p>Egyszerű matematikai szakszavak és jelölések bevezetése a fogalmak megnevezésére.</p>	<p>Természetes számok a 100-as számkörben.</p> <p>Gyakorlati tevékenységre épülő, az életkornak megfelelő számfogalom kialakítása, használata.</p> <p>Becslés.</p> <p>A természetes számok értelmezése a valóság mennyiségeivel; a természetes szám modellként való kezelése, (mérőszám, darabszám, sorszám, értékmérő).</p> <p>Számok írása, olvasása. A számok jele 100-ig.</p> <p>Számok tulajdonságainak, kapcsolatainak megismerése, páros, páratlan, számok nagysága, számszomszédok (egyenes, tízes).</p> <p>Számok helye a számegyenesen.</p> <p>Számok közelítő helye a többféle beosztású számegyenesen.</p>	<p>Számfogalom a 100-as számkörben; biztos számlálás. Halmazok összehasonlítása, meg- és leszámlálások.</p> <p>Számok írása, olvasása 100-as számkörben. Számjegyek lejegyzése római számokkal. Tájékozottság a tízes számrendszerben.</p> <p>Az egyes, tízes fogalmának ismerete. Páros és páratlan számok felismerése. A számok szomszédainak ismerete. Adott szám jellemzése tulajdonságaival. A számok közötti kapcsolatok felismerése. Számok helye a számegyenesen, nagyság szerinti sorrendjük. Számok helye különböző beosztású számegyenesen.</p> <p>Számképzés adott számokkal, valamennyi lehetőség megtalálása.</p>

SZÁMTAN, ALGEBRA. MŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE, MŰVELETVÉGZÉS

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Algoritmikus gondolkodás fejlesztése. Analogiás gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A műveletfogalom mélyítése. Műveletek tárgyi megjelenítése.</p> <p>Műveleti jelek; számok összetett alakjainak használata.</p> <p>Kreativitás fejlesztése.</p> <p>A műveletfogalom kiterjesztése. Matematikai modellek megértése; átkódolás más modellbe.</p> <p>Adott modellhez számfeladat, probléma megfogalmazása. Egyedi tapasztalatok, modellek; általánosítás. Jelek szerepe, alkotása, használata ($\cdot$, $:$, $/$).</p> <p>A becslési képesség alapozása, fejlesztése. Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése; a megtanulást segítő eszközök megismerése. Ismeretek megtanulásához összefüggések felhasználása. Algoritmusok, analógiák megismerése, alkalmazása a műveletvégzések során. Konkrét matematikai modellek (pl. műveletek, nyitott mondat) megértése, értelmezése. Önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.</p>	<p>Az összeadás és kivonás értelmezése tevékenységgel, rajzzal és szöveges feladattal a 100-as számkörben.</p> <p>Az összeadás és a kivonás kapcsolata.</p> <p>Az összeadás műveleti tulajdonságai: a tagok felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összefüggés a tagok növelése, csökkentése és az összeg változása között. Az összeadás és a kivonás kapcsolata: pótlás, hiányos kivonás, zárójel használata (összeg, különbség elvétele).</p> <p>Szorzó-és bennfoglaló táblák felépítése 100-as számkörben („kis egyszeregy”).</p> <p>A bennfoglalás és a részekre osztás megkülönböztetése szöveggel adott feladatokhoz kapcsolódóan.</p> <p>Szorzás műveletnél a szorzótényezők felcserélhetősége. A maradékos osztás értelmezése.</p> <p>Műveleti sorrend; a zárójel bevezetése.</p>	<p>Alapműveletek (összeadás, kivonás, szorzás, részekre osztás, bennfoglalás, maradékos osztás) értelmezése kirakással. Műveletek megoldása szóban.</p> <p>A kis egyszeregy biztonságos ismerete. Három tényezős szorzatok kiszámítása.</p> <p>A számok közötti kapcsolatok műveletekkel történő megjelenítése. A műveletek közötti kapcsolatok felismerése, kifejezése szóban. Tagok felcserélhetőségének, csoportosíthatóságának felhasználása számolási feladatokban. Fordított műveletek alkalmazása.</p> <p>Több műveletből álló műveletsor elvégzése a zárójel használatával is.</p>

ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Kommunikációs képesség fejlesztése. Értő-elemző olvasás alapozása, fejlesztése.</p> <p>Emlékezet, képzelet fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Analizálás-szintetizálás. Modellezés. Kreativitás. Algoritmus használata. Absztrahálás. Tudatosítás. Metakogníció.</p> <p>Logikai gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Mondatok szerkezetének panelként való használata, felfogása. Saját gondolatok közlése egyszerű állítások formájában; ilyen közlések értése.</p> <p>Manuálisan elvégzett tevékenység gondolati lépésként való értelmezése, tudatosítása.</p>	<p>Egyszerű és összetett szöveges feladatok megoldása modellek segítségével: sorozatok, táblázatok, rajzok, grafikonok.</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok megoldása.</p> <p>A szöveges feladat megoldási algoritmusának megismerése, alkalmazása.</p> <p>Állítások megítélése igazságértékük szerint; nyitott mondatok lezárása behelyettesítéssel, megoldásuk próbálgatással.</p>	<p>Egyszerű szöveges feladat értelmezése tevékenységgel; modellválasztása. Szövegösszefüggés lejegyzése számokkal, művelettel.</p> <p>Szöveges feladatok megoldási algoritmusai.</p> <p>Összetett szöveges feladatok értelmezése, megoldása.</p> <p>Állítások megfogalmazása tevékenységről, rajzról.. Állítások igazságának megítélése. Nyitott mondat kiegészítése – igazzá tevés. Nyitott mondat készítése ábráról. Kétváltozós nyitott mondat megoldása. Nyitott mondat megoldása, melyben ugyanaz a változó többször szerepel.</p>

SOROZATOK, FÜGGVÉNYEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Rendezés.</p> <p>Az „összefüggés” megalkotása a sorozat elemei közti kapcsolat általánosításaként; ellenőrzése.</p>	<p>Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek sorozatba rendezése; a keletkező sorozat tulajdonságai szabályosságának vizsgálata (például periodikus sorozatok, számtani sorozat).</p> <p>Egyszerű tapasztalati függvények.</p> <p>Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert</p>	<p>Adott szabályú sorozat folytatása. Sorozatok képzése. Váltakozó szabály felismerése, számsorozat folytatása.</p>

Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése – a kreativitás fejlesztése.	szabály alapján. Szabályjátékok, gépjátékok. Függvényre vezető egyszerű szöveges feladatok megoldása.	Szabályjátékok szabályának felírása többféleképpen.
--	--	---

GEOMETRIA, MÉRÉS TESTEK, SÍKIDOMOK (EGYSZERŰ) TRANSZFORMÁCIÓK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Térszemlélet fejlesztése. Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint; saját helyezethez viszonyítva térben és síkban. Mozgási memória fejlesztése.</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; sorba rendezés különféle tulajdonságok szerint a különféle érzékszervek tudatos működtetésével; a figyelem terjedelmének és tartósságának növelése.</p> <p>Közös tulajdonságok felismerése; tulajdonság tagadása mint szintén közös jellemző.</p>	<p>Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások. Tájékozódás a tanuló saját mozgó, forgó testének aktuális helyzetéhez képest. Tájékozódás nagytesti mozgással; mozgássor megismétlése. Tájékozódás a síkban.</p> <p>Testek és síkidomok geometriai tulajdonságainak megfigyelése. Geometriai tulajdonságok felismerése, viszonyítások, összehasonlítások.</p> <p>Testek építése modell alapján Téglatest, kocka – élek, csúcsok, lapok felismerése. Síkídomok előállításuk tevékenységgel.</p> <p>Sokszögek néhány megfigyelt tulajdonsága. Téglalap, négyzet. Tükrözés, tükörkép tulajdonságainak megfigyelése.</p>	<p>Viszonyítások: előtte, mögötte, fölötté, alatta, jobbra, balra stb. kifejezések helyes használata.</p> <p>Testek létrehozása másolással megadott egyszerű feltétel szerint. Síkídomok létrehozása másolással, megadott egyszerű feltétel szerint.</p> <p>Csoportosítás, válogatás tulajdonságok szerint.</p>

GEOMETRIA, MÉRÉS. MÉRHETŐ TULAJDONSÁGOK, MÉRÉSEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Mennyiségek fogalmának alapozása, fejlesztése.</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal; a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. Becslési képesség fejlesztése.</p> <p>Tájékozódás az időben.</p> <p>A múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, például az előtte, utána (korábban, később) viszonyok megértése.</p> <p>Az érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.</p>	<p>Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, összességek összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik (hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő) alapján.</p> <p>Mérés alkalmilag választott és szabvány egységekkel (<i>m, dm, cm, kg, dkg, l, dl, óra, perc, nap, hét, hónap, év</i>).</p> <p>Időpont és időtartam megkülönböztetése.</p>	<p>Gyakorlati mérések a tanult egységekkel.</p> <p>A tanult szabványmértékegységek ismerete; használata.</p>

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható minimum eredménye
<p>A valószínűségi és a statisztikai szemlélet alapozása.</p> <p>Kombinatorikus képességek fejlesztése.</p> <p>Kifejezőképesség fejlesztése a sejtések megfogalmazásával.</p>	<p>Adatok gyűjtése, lejegyzése, ábrázolása.</p> <p>Adatokról megállapítások leolvasása.</p> <p>Valószínűségi játékok, kísérletek megfigyelése.</p>	

3-4. ÉVFOLYAM

A kezdőszakasz tanterve

A matematika műveltségterületen a 4. évfolyam végére kialakítandó kulcskompetenciák:

- Számolási készség: biztos számolási tudás, mennyiségi következtetés, becslés, mértékváltás.
- Tájékozódás térben és időben.
- Gondolkodási alapképességek: rendszerező képesség, kombinatív képesség, induktív és deduktív következtetés.
- Kommunikációs képességek: szövegértés, szövegértelmezés, szövegalkotás, reláció–szókincs, saját gondolatok közlése, érveken alapuló vitakészség.
- Problémamegoldó gondolkodás: problémaérzékenység, problémakezelés és -megoldás, modellezés, analógiás gondolkodás, kreativitás.
- A matematikai ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.
- Tanulási képességek: tapasztalatszerzés, figyelem, észlelés, emlékezet, metakogníció.
- A munkavégzéshez szükséges általánosabb képességek: pontosság, rendszeresség, megbízhatóság, ellenőrzése, együttműködés, önállóság.

3. ÉVFOLYAM

A matematikatanítás kiemelt területei harmadik osztályban

- A gondolatok, megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése. A megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is.
- Valóságtartalomra épülő biztos számfogalom 1000-es számkörben.
- Számolási készségek, számolási eljárások, alkalmazása. A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 1000-es számkörben.
- Írásbeli összeadás és kivonás 1000-es számkörben.
- Írásbeli szorzás egyjegyű szorzóval 1000-es számkörben.
- Összefüggések felismerése, alkalmazása – szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok.
- Szöveges feladatok megoldása.
- Geometriai fogalmak, tulajdonságok bővítése. Térbeli és síkbeli tájékozottság továbbfejlesztése.
- Kerület mérése, számítása.
- A területmérés alapozása – parkettázás.
- Mennyiségfogalmak kialakítása 1000-es számkörben, mérések alkalmi és szabványegységekkel. Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.
- Kombinatorikai és a valószínűségi játékok.
- A matematikai szaknyelv tudatos alapozása, az életkornak megfelelő használata.

GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK ALAPOZÁSA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A halmazszemlélet kialakítása.</p> <p>Az érzékelés pontosságának fejlesztése. Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás): összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, sorba rendezés különféle tulajdonságok szerint.</p> <p>A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Osztott figyelem fejlesztése.</p> <p>Közös tulajdonságok felismerése, tulajdonság tagadása mint szintén közös jellemző.</p>	<p>Természetes számok, alakzatok, törtszámok.</p> <p>Halmazábrázolás.</p>	<p>A továbbhaladás feltételei az egyes témakörökben konkretizálódnak.</p> <p>Adott tulajdonságú halmazokba elemek elhelyezése.</p> <p>Halmazok összehasonlítása darabszám, mérőszám alkalmazásával.</p>
<p>Észlelés pontosságának fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés fejlesztése.</p>	<p>Alakzatok, természetes számok.</p>	
<p>Kombinatív gondolkodás fejlesztése.</p>		

SZÁMTAN-ALGEBRA. SZÁMFOGALOM 1000-ES SZÁMKÖRBE

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Gyakorlati tevékenységre épülő, az életkornak megfelelő számfogalom használata.</p> <p>Megfigyelőképesség, becslőképesség fejlesztése.</p> <p>Számrendszerek alkotása, számrendszeres gondolkodás a számfogalom épülésében. Biztonságos tájékozódás kialakítása</p> <p>a 10-es számrendszerben és helyiérték-rendszerben 1000-es számkörön belül.</p> <p>Az anyanyelv és a szaknyelv elvárható szintű alkalmazásának fejlesztése.</p> <p>Elnevezések, jelölések értése, egyszerű szakszavak és jelölések a fogalmak megnevezésére, a kifejezések pontosítása (pl.: számok és jelöléseik, műveletek jelölése, mérések, mértékegységek).</p>	<p>Természetes számok 1000-es számkörben.</p> <p>A természetes szám, mint halmazok számossága és mint mérőszám. Becslések (mennyiségek, halmazok számossága).</p> <p>Helyiérték, alaki érték, valódi érték.</p> <p>Nagyságviszonyok, számok helye a számegyenesen.</p> <p>Számszomszédok, kerekített értékek.</p>	<p>Biztos tájékozottság a számok írásában, olvasásában, alaki- és helyi érték fogalmának ismeretében. Biztos számfogalom az ezres számkörben.</p> <p>Tízes, százás számszomszédok meghatározása.</p> <p>Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.</p>

<p>A természetes szám modellként való kezelése (különböző fogalmi tartalmak – darabszám, mérőszám szerint), törtszám, negatív szám, számegyenes.</p>	<p>Negatív szám értelmezése: hőmérséklet.</p> <p>Törtszám értelmezése: egységtörtek, egységtörtek többszörösei. Az egységtörtek nagyságviszonyai. Pótlás egy egészre.</p> <p><i>Római számok: I, V, X, L, C, D,</i></p>	<p>A számok jellemzése tulajdonságaik alapján. A köztük lévő kapcsolatok felismerése. A negatív számok nagyságrendjének felismerése. A törtszámok képzése, nagyságrendjük felismerése. Törtek alkalmazása a mértékegységek törtrészeivel. A római számok ismerete, alkalmazása.</p>
--	---	---

SZÁMTAN, ALGEBRA. MŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE, MŰVELETVÉGZÉS

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Tanult algoritmusok felidézése, használata, analógiák alapján való műveletvégzések.</p> <p>Rugalmas gondolkodás fejlesztése többféle megoldás keresésével.</p> <p>A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése.</p>	<p>Számolási analógiák alkalmazása az 1000-es számkörben szóbeli számolások körében. A szorzótábla kiterjesztése kétjegyű számokra (nagy egyszerezegy). A négy alpművelet elnevezéseinek tudatos használata. A műveleti eljárások kiterjesztése az írásbeli műveletek körére.</p> <p>Műveletek leolvasása ábráról, megjelenítése tevékenységgel. Az alpműveletek eljárásainak alkalmazása szóban és írásban.</p> <p>Műveleti tulajdonságok: felcserélhetőség, csoportosíthatóság. Összeg, különbség változásai. A helyes műveleti sorrend és a zárójelhasználat.</p>	<p>Műveletek leolvasása ábráról, megjelenítése tevékenységgel.</p> <p>Az alpműveletek eljárásainak alkalmazása szóban és írásban. Gyakorlottság az alpműveletek alkalmazásában. Szövegösszefüggések lejegyzése művelettel.</p>
<p>Becslési képesség fejlesztése.</p> <p>Az önellenőrzés különböző módjainak alkalmazása, az eredményért való felelősségvállalás.</p> <p>Közös munka vállalása, együttműködés, egymásra figyelem, egyéni felelősség és közös felelősség vállalása.</p>	<p>Becslés értelmezése és alkalmazása: kellő pontosságú becslések számítások előtt. A „közelítő érték” fogalmának bevezetése, a $\approx$ jel megismerése, alkalmazása.</p>	<p>A becslés alkalmazása a $\approx$ jel használata.</p>

ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Matematikai szövegértő és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése: lényegkiemelő képesség fejlesztése. Szavakban (pl.: szöveges feladatokban) megfogalmazott helyzet, történet megfigyelése, a figyelem irányítása, tartósságának növelése, értelmezése: lényeges és lényegtelen információk szétválasztása.</p> <p>Szavakban megfogalmazott helyzetről, történésről készült matematikai szöveg értelmezése. Konkrét matematikai modellek (nyitott mondat) értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával.</p> <p>A probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása: megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése.</p> <p>Elmondott, elolvasott történetre, problémákra való emlékezés, szöveges feladat lényegileg pontos felidézése.</p> <p>Adatokra és összefüggéseikre való együttes emlékezés.</p> <p>Megoldási algoritmusok megismerése, alkotása, alkalmazása.</p> <p>A kreativitás fejlesztése többféle megoldás keresésével.</p>	<p>Szöveges feladatok megoldása modellek segítségével: sorozatok, táblázatok, rajzok, grafikonok.</p> <p>Szöveges feladatról nyitott mondat készítése, többféle megoldási mód keresése.</p> <p>Kapcsolatok felismerése, jelölése szöveges feladatokban.</p>	<p>Szöveges feladatok értelmezése, adatainak lejegyzése, megoldási terv készítése.</p> <p>Szöveges feladat megoldása közvetlenül az értelmezésre szolgáló tevékenységgel, ábrákkal és matematikai modellekkel.</p> <p>Szövegösszefüggés lejegyzése számokkal, művelettel.</p> <p>A számítások helyességének ellenőrzése és az eredmény értelmezése.</p>
<p>Logikai gondolkodás fejlesztése az igaz és hamis állítások megítélésével.</p> <p>Jelek szerepe, alkotása, használata.</p> <p>A matematikai logika nyelvének megalapozása.</p> <p>A matematikai logika nyelvének alapozása. Saját gondolatok közlése egyszerű állítások formájában; ilyen közlések értése. Írásban kapott utasítás végrehajtása.</p>	<p>Állítások igazságának megítélése. Adott állításokhoz halmazok képzése. Nyitott mondatok igazsághalmazának megkeresése módszeres próbálgatással, közelítéssel. Egyszerű esetekben összes megoldás keresése. Nyitott mondatok megoldása műveletek gyakorlására. Nyitott mondatok megértése, lejegyzése, megoldása számelméleti fogalmakat, kifejezéseket tartalmazó matematikai szöveg alapján</p>	<p>Egyszerű nyitott mondat kiegészítése igazzá, hamissá.</p> <p>Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése kis véges alaphalmazon, behelyettesítéssel.</p>

SOROZATOK, FÜGGVÉNYEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Alkotó gondolkodás, összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Szabály intuitív követése, tudatos megfigyelés, akaratlagos figyelem fejlesztése, szabály felismerése, kifejezése, tudatosítása.</p> <p>Becslő, (felismerő és alkotó) képesség fejlesztése problémafelvetésekkel.</p> <p>Döntési képesség formálása.</p>	<p>Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert szabály alapján.</p> <p>Összefüggések felismerése a sorozat elemei között.</p>	<p>Egyszerű sorozatok szabályának megállapítása megfogalmazása szavakkal, lejegyzése.</p> <p>Egyszerű és váltakozó sorozat folytatása.</p> <p>Összefüggések felismerése a sorozat elemei között.</p>
<p>Függvényfogalom előkészítése.</p> <p>Becslő, (felismerő és alkotó-) képesség fejlesztése problémafelvetésekkel.</p> <p>Döntési képesség formálása.</p>	<p>Kapcsolat keresése, felismerése táblázatban rögzített tapasztalati adatok között.</p> <p>Függvényre vezető szöveges feladatok megoldása egyszerű, esetekben.</p>	<p>Kapcsolatok keresése táblázatok adatai között.</p>

GEOMETRIA, MÉRÉS. TESTEK, SÍKIDOMOK, (EGYSZERŰ) TRANSZFORMÁCIÓK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Térszemlélet és kreativitás fejlesztése.</p> <p>A sík- és térgeometriai szemlélet fejlesztése geometriai modellek segítségével.</p> <p>Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron).</p> <p>Tájékozódás a tanuló saját mozgó, forgó testének aktuális helyzetéhez képest (pl.: bal, jobb szavak helyes használata).</p>	<p>Testek tulajdonságai.</p> <p>Téglatest, kocka.</p> <p>Téglatest (kocka) kiválasztása más testek közül, megnevezésük.</p> <p>Jellemző tulajdonságaik: lapok, élek, csúcsok száma.</p>	<p>Testek építése modellről.</p> <p>Síkidomok előállítása tevékenységgel.</p> <p>Síkidomok csoportosítása tulajdonságaik szerint.</p>
<p>Tájékozódás vonalon, síkban, térben.</p> <p>Az észlelés pontosságának fokozása.</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak kiemelése, analízis, összehasonlítás, megkülönböztetés, sorba rendezés</p>	<p>Síkidomok tulajdonságai.</p> <p>Négyszögek, négyzet, téglalap.</p> <p>Téglalap és négyzet tulajdonságai: oldalak, csúcsok száma.</p>	<p>A téglalap és a négyzet tanult tulajdonságainak felsorolása modell segítségével.</p>

különféle tulajdonságok szerint a különféle érzék-szervek tudatos működtetésével. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése, tudatos, célirányos figyelemfejlesztés.		
A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. Esztétkai érzék fejlesztése. Körző és vonalzó használata.	Tengelyes tükrözés. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Körzőhasználat. <i>Pontok, vonalak. Vonalak tulajdonságai: egyenes, görbe, zárt, nyitott.</i>	Szimmetrikus alakzatok felismerése. A tükör helyének megkeresése. Pontok, vonalak tulajdonságainak ismerete.
Modellalkotás feltételeknek megfelelően. A közös tulajdonságok felismerése.	Nagyítás, kicsinyítés.	

GEOMETRIA, MÉRÉS. MÉRHETŐ TULAJDONSÁGOK, MÉRÉSEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal, a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel (pl. mérőszám és darabszám). Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.	Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik szerint (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Mérések alkalmi egységekkel.	Mérés alkalmi és szabványegységekkel, összehasonlítás. A gyakorlatban végrehajtott mérések alapján a mértékegység és mérőszám kapcsolatának megállapítása.
A matematika és a valóság kapcsolatának építése. Mérőeszközök és mértékegységek ismerete és önálló használata.	Mérések szabványegységekkel: hosszúság – <i>mm, cm, dm, m, km</i> , tömeg – <i>g, dkg, kg, t</i> , űrtartalom – <i>ml, cl, dl, l, hl</i> , időmérés – <i>óra, perc, másodperc</i> .	Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel, gyakorlati mérésekhez kapcsolódva.
A becslési képesség fejlesztése. A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben.	Mértékegység és mérőszám kapcsolata.	A tanult szabványegységek gyakorlati alkalmazása. A mértékegységek használata szám- és szöveges feladatokban.
Mérések, a mérőeszközök használata. A kerület fogalmának kialakítása. A területmérés alapozása.	Kerületmérés. Sokszögek kerületének mérése, számítása. A téglalap és a négyzet kerületének számítása.	A téglalap és a négyzet kerületeinek kiszámítása.
A szög fogalmának előkészítése.	A szög fogalmának értelmezése.	

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A valószínűségi és statisztikai szemlélet alapozása. A matematika és a valóság kapcsolatának folyamatos figyelemmel kísérése.	Valószínűségi játékokban a lehetséges és lehetetlen fogalmak értelmezése. A biztos és a véletlen esetek megállapítása.	A biztos és a véletlen megkülönböztetése konkrét tapasztalatszerzés útján.
Kifejezőképesség fejlesztése a sejté-sek megfogalmazásával.	Adatok gyűjtése, rendezése, grafikon értelmezése, szabályszerűségek észrevétele.	
Logikus gondolkodás fejlesztése.		

4. ÉVFOLYAM

A matematikatanítás kiemelt területei negyedik osztályban

- A gondolatok, megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése. A megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is.
- Valóság tartalomra épülő biztos számfogalom a 10 000-es számkörben.
- Számolási készségek, számolási eljárások, alkalmazása. A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 10 000-es számkörben.
- Írásbeli szorzás kétjegyű szorzóval.
- Írásbeli osztás egyjegyű osztóval.
- Összefüggések felismerése, alkalmazása – szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok.
- Szöveges feladatok megoldása.
- Geometriai fogalmak, tulajdonságok bővítése. Térbeli és síkbeli tájékozottság továbbfejlesztése.
- Kerület mérése, számítása.
- Területmérés parkettázással, következtetés a terület számítására.
- Mennyiségfogalmak kialakítása 10 000-es számkörben. Gyakorlottság fejlesztése konkrét mérésekben.
- Kombinatorikai és a valószínűségi játékok.
- Adatok gyűjtése, rendezése táblázatban, jelölése grafikonon, diagrammon.
- A matematikai szaknyelv tudatos fejlesztése, az életkornak megfelelő használata.

GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK ALAPOZÁSA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Halmazszemlélet fejlesztése. Halmazok eszközjellegű használata. Osztott figyelem fejlesztése. Közös tulajdonságok felismerése, tulajdonság tagadása, mint szintén közös jellemző. Fogalmak egymáshoz való viszonya: alá és fölérendeltségi kapcsolatok felismerésének alapozása. Mellérendeltség.</p>	<p>Tárgyak, alakzatok, természetes számok válogatása, rendezések. Halmazok ábrázolása Venn-diagrammal.</p>	<p>A továbbhaladás feltételei az egyes témakörökben konkretizálódnak. Tárgyak, fogalmak egy és több szempontú válogatása. Halmazok jellemzése.</p>
<p>Egyszerű következtetések megfogalmazása. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés fejlesztése. Különbözőségek, azonosságok megállapítása, jelölése. Megértett állításokra, szabályokra, összefüggésekre való emlékezés.</p>	<p>Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint. Állítások tagadása. A logikai és, vagy szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlításokhoz szükséges kifejezések használata: <i>legalább, legfeljebb, mindegyik, van olyan, egyik sem.</i></p>	
<p>Kombinatorikai képesség fejlesztése. Rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése, alkalmazásuk megalapozása.</p>	<p>Rendezett párok képzése. Számképzés. Fa-diagram. Táblázat.</p>	
<p>A valószínűségi szemlélet alapozása.</p>	<p>Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések.</p>	

SZÁMTAN, ALGEBRA. SZÁMFOGALOM A 10 000-ES SZÁMKÖRBEN

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A valóság és a matematika kapcsolatának erősítése.</p> <p>A számrendszeres gondolkodás megalapozása.</p> <p>Analógiás gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A számok helyesírásának fejlesztése.</p>	<p>Számok olvasása és írása 10 000-ig. A természetes szám, mint halmazok számossága, összehasonlítások. Számok nagyságviszonyai. Számok helye a számegyenesen.</p> <p>Közelítő értékek, becslés, kerekített értékek. Számok tulajdonságai, kapcsolatai. Összeg, különbség, szorzat, hányados és összetett alakjaik, számszomszédok.</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték.</p> <p>Római számok: I, V, X, L, C, D, M</p>	<p>Számok helyesírása, olvasása 10 000-ig.</p> <p>Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete. Számok képzése, helyiérték szerinti bontása.</p> <p>A tízes, százaz, ezres számszomszédok meghatározása.</p> <p>A kerekítés szabályainak ismerete.</p>
<p>A számfogalom továbbfejlesztése.</p> <p>A negatív szám értelmezése, mint történések, viszonyok matematikai modellje.</p>	<p>A negatív szám fogalmának előkészítése modellek segítségével: irányított mennyiségek (pl. hőmérő), ill. a tényleges hiány megtapasztalásával:(hőmérséklet) vagyon-, adósságcédulák.</p>	<p>Hőmérséklet leolvasása hőmérőről.</p> <p>Hőmérsékleti értékek rendezése nagyságviszonyok szerint.</p>
<p>A tört szám értelmezése, mint történések, viszonyok matematikai modellje.</p>	<p>Törtszámok előállítás tárgyi tevékenységgel, értelmezése különféle mennyiségek mérőszámaként.</p>	<p>A számok nagyságának és a számjegyek törttel való leírásának ismerete. Értelmezésük különféle mennyiségek mérőszámaiként.</p>

SZÁMTAN, ALGEBRA. MŰVELETFOGALOM

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>iztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében.</p> <p>Az anyanyelv és a szaknyelv elvárható szintű alkalmazása. Becslések, kerekítések az önellenőrzés különböző módjai.</p> <p>Kisebbszámok körében megfigyelt analógiák kiterjesztése a „nagy” számokra is.</p> <p>Az írásbeli műveletek alkalmazásszintű felhasználása.</p>	<p>Műveletek értelmezése tevékenységgel, ábrával és szöveggel.</p> <p>Becslés, közelítő érték.</p> <p>Műveleti tulajdonságok kiterjesztése 10 000-es számkörre. A műveletek közötti kapcsolatok.</p> <p>A négy alpművelet végzése fejben kerek számok esetében.</p> <p>Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel.</p> <p>Írásbeli összeadás, kivonás négyjegyű számokkal.</p> <p>Írásbeli összeadás több taggal is.</p> <p>Négyjegyű számok írásbeli szorzása egyjegyű szorzóval.</p> <p>Írásbeli szorzás kétjegyű számmal.</p> <p>Írásbeli osztás egyjegyű számmal.</p> <p>A zárójel használata, a helyes műveleti sorrend.</p> <p>Számelméleti alapfogalmak formálása: osztója, osztható, többszörös.</p>	<p>Szóbeli és írásbeli műveletek értelmezése és megoldása. A becslés, ellenőrzés eszközként való alkalmazása.</p> <p>A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében.</p>

ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása: önállóság növelése a feladatok szövegének értelmezésében;</p> <p>megoldási algoritmusok kialakítása és alkalmazása;</p> <p>szöveges feladathoz többféle megoldás keresése.</p> <p>Ellenőrzés többféle módjának ismerete;</p> <p>Megoldási terv készítése feladatokhoz, írásbeli válaszadás szöveges feladathoz.</p> <p>Matematikai szövegértő és szóbeli ki-</p>	<p>Szöveges feladatok.</p> <p>Értelmezés, adatok gyűjtése, ábrázolása, modell készítése.</p> <p>Megoldási algoritmus alkalmazása.</p> <p>Tervszerű próbálgatás alkalmazása a megoldás keresésére (közelítő módszer).</p>	<p>Szöveges feladathoz tartozó számfeladat alkotása és ezzel a szöveges feladat megoldása.</p> <p>Egyszerű, összetett és fordított szövegezésű szöveges feladatok megoldása, megoldási algoritmusok alkalmazása, az eredmény összevetése a valósággal.</p>

<p>fejzőképesség fejlesztése. Lényegkiemelő képesség fejlesztése (lényeges és lényegtelen információk szétválasztása).</p> <p>A probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása: megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése.</p> <p>Megoldási algoritmusok megismerése, alkotása, alkalmazása.</p>		
<p>A matematikai logika nyelvének alapozása. Saját gondolatok közlése egyszerű állítások formájában; ilyen közlések értéke. Írásban kapott utasítás végrehajtása.</p> <p>A kreativitás fejlesztése többféle megoldás keresésével.</p> <p>Logikai gondolkodás fejlesztése az igaz és hamis állítások megítélésével.</p>	<p>A nyitott mondatok megoldása véges alaphalmazon, egyszerű esetekben következtetéssel.</p> <p>A matematikai relációs szókincs használata konkrét helyzetekben: <i>nem, és, vagy, van olyan, mindegyik, legalább, legfeljebb</i> szavak értelmezése, használata.</p>	<p>Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése véges alaphalmazokon.</p>

SOROZATOK, FÜGGVÉNYEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A gondolkodási műveletek körének bővítése (pl. osztályozás, szabályfelismerés, (grafikon készítése), elemi algoritmus alkalmazása).</p> <p>Lényegkiemelő- és általánosító képesség fejlesztése, következmények meglátására való képesség fejlesztése.</p>	<p>Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert szabály alapján.</p> <p>Többféle folytatás lehetőségének felismerése.</p> <p>Adatok sorba rendezése, folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása.</p>	<p>Sorozat szabályának felismerése.</p> <p>Sorozat folytatása. A szabály megfogalmazása, lejegyzése.</p>

<p>Összefüggések észrevétele és megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőkészség alakítása: világos, rövid megfogalmazás. Absztrakciós képesség alapozása.</p> <p>A konstruktív gondolkodás, az összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Táblázat hiányzó adatainak keresése adott vagy felismert kapcsolat alapján. A döntési képesség formálása.</p>	<p>Grafikonok készítése, olvasása. Relációk felismerése, megállapítása, alkalmazása, megjelenítése a matematika különböző területein.</p> <p>Hozzárendelések. A kapcsolatok felismerése, elemzése, önálló lejegyzése után táblázat készítése, elempárok alkotása. Függvényre vezető szöveges feladatok megoldása.</p>	<p>Egyszerű összefüggés felismerése a táblázat elemei között.</p> <p>Összetartozó elemek táblázatba rendezése.</p>
--	---	--

GEOMETRIA, MÉRÉSEK, TESTEK, SÍKIDOMOK, TRANSZFORMÁCIÓK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A térszemlélet fejlesztése.</p> <p>A konstrukciós képesség alakítása.</p> <p>A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése, tudatos, célirányos figyelemfejlesztés.</p>	<p>Testek tulajdonságai. Téglatest, kocka. Testhálók. Testek nézetei.</p>	<p>Adott feltételeknek megfelelő geometriai alakzatok építése síkban és térben. A téglatest és a kocka tulajdonságainak ismerete. Geometriai tulajdonságok felismerése, alakzatok kiválasztása a felismert tulajdonság alapján.</p>
<p>Sík- és térgeometriai tapasztalatok szerzése. Az alakzat egészének és részeinek érzékelése. Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése. Az észlelés pontosságának fokozása.</p>	<p>Síkidomok tulajdonságai. Sokszögek. Téglalap. Négyzet. <i>Konvex és nem konvex alakzatok.</i></p> <p>Párhuzamos, merőleges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • síkidomok oldalai, • testek határoló lapjai, • egyenesek. 	<p>Adott feltételeknek megfelelő geometriai alakzatok készítése, rajzolása síkban. A téglalap és a négyzet tulajdonságainak ismerete.</p>
<p>A hasonlóság fogalmának tapasztalati előkészítése.</p> <p>Vonalzó- és körzőhasználat fejlesztése.</p>	<p>Eltolás, forgatás Tengelyes tükrözés, tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Tükrös alakzatok a térben. Egybevágó, hasonló alakzatok. Kicsinyítés, nagyítás.</p>	<p>Tükörképek előállítása négyzetrácsban, pont-rácson.</p> <p>Transzformációk létrehozása eltolás és tükrözések segítségével.</p>
Tájékozódás és kreativitás fejlesztése.	Tájékozódás térben és síkban.	

GEOMETRIA, MÉRÉSEK. MÉRHETŐ TULAJDONSÁGOK, MÉRÉSEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A mérés fogalmának mélyítése. Mérőeszközök használata.</p> <p>Összehasonlítás, analízis, absztrahálás.</p> <p>Együttműködő képesség fejlesztése.</p> <p>A matematika és a valóság kapcsolatának építése.</p> <p>Mérőeszközök és mértékegységek ismerete és önálló használata.</p> <p>A becslési képesség fejlesztése.</p> <p>A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben.</p>	<p>Tárgyak személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik szerint (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom).</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal, a számok értelmezése.</p> <p>a valóság mennyiségeivel (pl. mérőszám és darabszám).</p> <p>Hosszúságmérés.</p> <p>Űrtartolommérés.</p> <p>Tömegmérés.</p> <p>Időmérés.</p>	<p>Mérés szabványegységekkel.</p> <p>Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel gyakorlati mérésekhez kapcsolva, illetve ezek felidézése nyomán.</p>
<p>A területmérés alapozása.</p>	<p>Területmérés lefedéssel.</p> <p>Szabványegységek: 1mm^2; 1cm^2; 1dm^2; 1m^2 stb.</p>	<p>Számítások a kerület és terület megállapítására.</p>
<p>A szögfogalom előkészítése tapasztalati úton.</p> <p>Összehasonlítások, viszonyítások.</p> <p>Ismeretek önálló alkalmazása.</p>	<p>Szögmérés derékszöggel, felével, negyedével.</p>	

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A valószínűségi és statisztikai szemlélet alapozása.</p> <p>Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése (a biztos, a lehetséges és a lehetetlen események). A <i>gyakorosság</i>, a <i>valószínű</i>, <i>kevésbé valószínű</i> értelmezése konkrét példákon.</p> <p>Kifejezőképesség fejlesztése a sejtések megfogalmazásával.</p>	<p>Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések.</p> <p>Adatok gyűjtése, rendezése.</p> <p>Táblázatok, grafikonok értelmezése, leolvasása, készítése.</p> <p>Néhány szám számtani közepe, az átlag.</p>	<p>Példák megfogalmazása a <i>biztos</i>, a <i>lehetséges</i> és a <i>lehetetlen</i> fogalmának használatával.</p> <p>Adatgyűjtés táblázatok leolvasásával.</p> <p>Adatok rögzítése táblázatban.</p> <p>Az „átlag” fogalmának bevezetése.</p>

Az ellenőrzés és értékelés folyamatának kulcsfogalmai (NAT)

- Kommunikáció
- Probléma-felismerés
- Problémamegoldó döntések
- Együttműködés
- Konfliktuskezelés
- Kritikai gondolkodás
- Megbízhatóság
- Felelősségvállalás
- Pozitív viszonyulás
- Állampolgárrá válás alapjai

KÖRNYEZETISMERET

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ (1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

Évfolyamok:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	1,5	1	1,5	1	1,5	1,5	2	2
Éves óraszám:	55	37	55	37	55	55	74	74
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Tájékozódási alapismeretek	9	5	9	5	16	16	15	15
2. Az élettelen természet alapismeretei	18	14	18	14	7	7	15	15
3. Az élő természet alapismeretei	13	9	13	9	17	17	22	22
4. Testünk és életműködésünk	10	6	10	6	10	10	12	12
5. Összefoglalás, ismétlés	5	3	5	3	5	5	8	8

CÉL

Megszerettetni a természeti környezetünket, az élő és élettelen természeti környezet megóvására, védelmére ösztönözni. A természet jelenségeinek vizsgálatával, megismerésével megalapozni a természettudományos műveltséget. A társadalmi ismeretek elsajátításával tudjanak eligazodni tanulóink a szűkebb és tágabb emberi környezetben. Szabályos, balesetmentes közlekedésre, veszélyhelyzetek felismerésére, megelőzésére nevelés. Erősíteni a családhoz, barátokhoz, iskolához, lakóhelyhez és a nemzethez tartozás érzését.

FELADAT

Bemutatni az élő és élettelen természet sokszínűségét, összetettségét. Felkelteni a valóság megismerésének vágyát. Megismertetni a természet megfigyelésének, vizsgálatának módszereit. Vegye észre a jelenségek összefüggéseit. Megismertetni a tanulót saját testének működésével. Fedezze fel, hogy ő maga is a természet része és formálója. Óvatosságra, biztonságra, egészségre nevelés.

TANESZKÖZÖK

Megfigyelésre, tevékenységre, vizsgálatra, kísérletre ösztönző könyvek, feladatlapok, ismeretterjesztő kiadványok és eszközök. A 3. 4. évfolyamon az „Első atlaszom” című térkép.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

1-4. osztályban szöveges értékelés, 4. osztályban év végén érdemjeggyel. Szóbeli számonkérés, tudáspróbák, témazáró felmérések év végi mérőlapok.

KULCSKOMPETENCIÁK

Anyanyelvi kompetencia

A hallott és olvasott szöveg megértése, szövegalkotás, helyes és kreatív nyelvhasználat.

Matematikai kompetencia

A gondolkodás fejlesztésének, alkalmazásának képessége, felkészülés a mindennapok problémáira.

Természettudományos kompetencia

Készséget, képességet jelent arra, hogy a különböző ismeretekkel, módszerekkel magyarázatokat, előrejelzéseket alkossunk a természetben. Magyarázatot adjunk az ember és a természeti világ kölcsönhatása között lezajló folyamatokra, és irányítsuk tevékenységünket.

Digitális kompetencia

Használata a munkában, kommunikációban, szabadidőben.

A következő készségeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása, cseréje. Kommunikáció az interneten keresztül.

Szociális, állampolgári kompetencia

Felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelyek segítségével hatékony és építő módon vehet részt a tanuló a társadalmi életben. Tudását felhasználva kreatívan, aktívan lehet részese a közügyeknek. A személyes, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, a közösségi beilleszkedés feltételei.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportosan.

Hatékonyan gazdálkodik az idővel és az információval. Előzetes tanulási, illetve élettapasztalataira építve tudását és képességeit aktívan használja az életben. Fontos a motiváció és a magabiztosság, az új ismeretek szerzése, feldolgozása, beépülése, útmutatások keresése, alkalmazása.

1. ÉVFOLYAM

A MEGISMERÉSI MÓDSZEREK FOLYAMATOS ALAPOZÁSA

1. TÁJÉKOZÓDÁSI ALAPISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A megismerési módszerek folyamatos elsajátítása: megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés.</p> <p>A különböző folyamatok nyomon követésének képessége.</p> <p>Kommunikációs és együttműködési képesség fejlesztése.</p>	<p>Az iskola neve, címe. Az iskolában található helyiségek és funkciójuk. Ismerkedés az ott dolgozó felnőttekkel és munkájukkal.</p> <p>Saját testhez viszonyított irányok: előtte, mögötte, fölötte, alatta, jobbra, balra.</p>	<p>Az iskolai viselkedési szabályok ismerete.</p> <p>Rendszeret, a szép környezetre való igényesség.</p> <p>Az irányok pontos használata.</p>
<p>A közlekedési szabálytudat kialakítása, döntési képesség.</p>	<p>Főbb gyalogos közlekedési szabályok.</p> <p>A gyalogos közlekedés szabályai, veszélyhelyzetei.</p> <p>Szabályos gyalogos közlekedés.</p> <p>Baleset megelőzés.</p>	<p>A gyalogos közlekedési szabályok ismerete, betartása.</p>
<p>A megismerő-, befogadó-, érzelmi képesség fejlesztése.</p>		<p>Csoportos közlekedés szabályai.</p>

2. AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A vizuális és auditív felfogóképesség fejlesztése.</p>	<p>Az évszakok. Az évszakok sorrendje, a hónapok neve és sorrendje. Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, helyi szokások.</p>	<p>Az évszakok, hónapok neve, sorrendje.</p> <p>Az évszakok jellemzőinek elmondása szóban. Főbb ünnepeink.</p>
<p>A megfigyelő-, összehasonlító és elemzőkészség fejlesztése.</p>	<p>Az őszi, a téli, a tavaszi, a nyári megfigyelése, jellemzői.</p> <p>Az időjárás elemei: napsugárzás, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék.</p>	<p>Megfigyelés, tapasztalat alapján rövid beszámoló a napi időjárásról.</p> <p>Az időjárási tényezők ismerete. Levelek, termések rendezése. Csoportosítása. Ősz színei.</p>
<p>Alkotó képesség fejlesztése.</p> <p>A megismerő-, befogadó-, érzelmi, képesség fejlesztése.</p>	<p>Az őszi, a téli, a tavaszi, a nyári időjárás hatása a növényekre.</p> <p>Az őszi, a téli, a tavaszi, a nyári hatása az állatokra.</p>	<p>Emlős állatok készülődése a télre.</p> <p>Költöző madarak (2-3) ismerete.</p>

<p>A gondolkodási, kombinatív képesség fejlesztése. Életviteli képesség fejlesztése.</p>	<p>Az őszi, a téli, a tavaszi, a nyári és az emberi öltözködés és egészségvédelem. A nap időtartama. A napszakok változása, jellemzőik.</p>	<p>Helyes öltözködés, egészségünk. A napszakok nevének helyes használata.</p>
--	---	---

3. AZ ÉLŐ TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>A megismerő- mozgásos, érzelmi, akarat, összehasonlító, megkülönböztető képesség fejlesztése. Az emlékezeti, ténymegállapító képesség fejlesztése.</p>	<p>A közvetlen környezetben előforduló gyakori növények. Elemi ismeretek a növénygondozásról. Állatok a parkban, kertben. A közvetlen környezetben előforduló állatok és társállatok megfigyelése. Érzékszervekkel megtapasztalható különbségek az állatok között. Emlős állat jellemzője, testfelépítése, csoportosítása. Madár fogalma, testfelépítése. Csoportosítása tulajdonságok szerint. A vadon élő és a háziállatok életmódja közötti különbségek megláttatása.</p>	<p>Néhány, a környezetben előforduló növény felismerése, megnevezése. A virágos növények részei. Természetvédelem. Emlős állat és a madár fogalma. Testrészeik. Házi állatok felismerése</p>

4. TESTÜNK, ÉLETMŰKÖDÉSEINK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az önálló ismeretszerzés képességének megalapozása. A tanulási képesség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. A megismerési, akarat, készség fejlesztése.</p>	<p>A testünk részei. A szervezetünk megfigyelhető ritmusai (szívdobogás, légzés, mozgások, ébrenlét, alvás). Az érzékszerveink szerepe: látás, tapintás, hallás, szaglás, ízlelés. Egészséges fejlődésünk, egészséges életmód: - tisztálkodás - táplálkozás - mozgás - napirend</p>	<p>A testrészek megnevezése. Páros testrészek ismerete. A szem, a fül, a bőr, az orr, a nyelv érzékszervek. Érzékszerveink védelme. A helyes tisztálkodási szokások elsajátítása. A leggyakrabban fogyasztott zöldség- és gyümölcsfélék felismerése, megnevezése, szerepük az egészséges táplálkozásban. Helyes tisztálkodás. Mozgás és egészség.</p>

2. ÉVFOLYAM

1. TÁJÉKOZÓDÁSI ALAPISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az életvezetési, információs, szociális képesség fejlesztése.	Tájékoztató alapismeretek bővítése. Iskolánk környéke Helyes viselkedés a járműveken.	Beszámoló a megfigyelésekről, tapasztalatokról kérdések alapján.
Az emlékezeti, ténymegállapító, akarati, megfigyelőképesség fejlesztése.	Az ember és környezete. Az emberi tevékenységek hatása a környezetre. (környezet szennyezés)	Javaslatok környezetünk védelmére.

2. AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Az összehasonlító, megkülönböztető, szelekciós, ténymegállapító képesség fejlesztése.	Anyagok a környezetünkben. Az anyagok további vizsgálata érzékszervi tapasztalással és játékos kísérletekkel. Becslés-mérés választott és szabvány egységekkel. Az anyagok mérhető és nem mérhető tulajdonságai.	Leggyakrabban előforduló anyagok jellemzése, csoportosítása.
A manipulációs, emlékezeti, elemző-, következtetőképesség fejlesztése.	Élő-élettelen megkülönböztetése: tapasztalás, játékos kísérletek. A szelektív hulladékgyűjtés. Az élet feltételei: -napfény, -levegő, -víz, -táplálék	Életfeltételek, környezetünk védelme.

3. AZ ÉLŐ TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A megfigyelő-, elemző-, következtető-képesség fejlesztése.	Kirándulás az őszi erdőbe. Az erdő életközösségének és az erdő szintjeinek megfigyelése. Jellegzetes fák, cserjék, erdei virágok. Rovarok, madarak, emlősök.	Környezettudatos magatartás a természetben. Néhány erdei fa, bokor; rovar, madár, emlős felismerése, rövid bemutatása szempontok segítségével.
Az összehasonlító, megkülönböztető képesség fejlesztése. Az érzelmi, empatikus képességek fejlesztése.	A mező élővilága. A szántóföld, a rét és a legelő közös neve: mező. A mezőn élő néhány jellemző növény- és állatfaj megismerése.	A mező fogalma. Sorolja fel néhány megismert élőlény jellemző tulajdonságait. Röviden jellemezzen két-három megismert élőlényt, szempontok segítségével.
Az összefüggések felismerésének képessége.	A természet ritmusai. Ismerkedés a természet könnyen megfigyelhető ciklusaiival: évszakok, időjárási jelenségek.	Az évszakok hatása az erdőre, a mezőre, a vízpartra rövid beszámoló

4. TESTÜNK, ÉLETMŰKÖDÉSEINK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A ténymegállapító, mozgásos, ítéletalkotási, megkülönböztető, önértékelő képesség fejlesztése.	Életműködéseink főbb jellemzői. (mozgás, táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés). A természet ritmusai. Egészséges életrend, napirend, testmozgás, táplálkozás. Melyik érzékszervünkkel érzékeljük? Az érzékszervek és védelmük..	Igyekszik betartani az általa készített napirendet. A levegő szerepe, útja szervezetünkben. A táplálkozás fontossága, a táplálék útja. Óvja saját és társai testi épségét.
Az értelmi, szociális, interperszonális képesség fejlesztése.	Aki más, mint én. Ilyen vagyok.	Elfogadja és tolerálja a másságot, önként segítséget nyújt a társainak.
	Táplálkozz egészségesen! Óvjuk egészségünket! A helyes fogápolás.	Tudja és belátja, hogy az egészségmegőrzés egyik feltétele a rendszeres orvosi ellenőrzés.

3. ÉVFOLYAM

1. TÁJÉKOZÓDÁSI ALAPISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A térbeli tájékozódási képesség fejlesztése.	Az iránytű. A négy világtáj és a mellékvilágtájak.	A világtájak megnevezése iránytű, árnyék, növényzet segítségével.
Az elemző-, értelmező-, analizáló-, szintetizáló-, összehasonlító, feladatmegoldó képesség fejlesztése.	A felszínformák. Hegyek, dombok, síkságok. A felszíni vizek. Álló- és folyóvizek.	A felszínformák felismerése a környezetben, képen, filmen. A lakóhely és környékének felszínformái.
A kooperációs, döntési, kommunikációs képesség fejlesztése,	Tájékozódás a lakóhely környékén. A mi hazánk Magyarország. Budapest nevezetességei.	A lakóhelyre látogató vendégek helyes útbaigazítása, tájékoztatása.
A szociális képességek fejlesztése.	A lakóhely kulturális élete, hagyományai.	Jelképeink pontos ismerete.

2. AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Összefüggések felismerése, a manipulációs, gondolkodási, ténymegállapító képesség fejlesztése.	Halmazállapotok. Szilárd, folyadékok, légnemű anyagok. Halmazállapot változások (oldódás, olvadás, fagyás, égés, párolgás).	A különféle halmazállapotú anyagok főbb jellemzőinek ismerete. Közvetlen környezetéből nevezzen meg példákat halmazáll. változásra. Az égés feltételeinek felsorolása A tapasztalatok, megfigyelések, mérések rögzítése előzetes megbeszélés alapján.
A megfigyelőképesség fejlesztése.	A víz tulajdonságainak vizsgálata (alaktartás, átlátszóság, összenyomhatóság). Az időjárás, az időjárás elemei. A víz előfordulási formái a természetben. Időjárási hatások. A vizek védelme.	A hőmérő helyes leolvasása. A vízszennyezés káros hatásának ismerete, következményei..

3. AZ ÉLŐ TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A vizuális és auditív képesség fejlesztése. Az összehasonlító, megkülönböztető-, problémafelismerő és -megoldó képesség fejlesztése. A térbeli tájékozódás, az emlékezeti, kooperációs, innovatív képesség fejlesztése. Az összehasonlító, elemző-, szintetizáló-, következtetőképesség fejlesztése.	A növények életfeltételei. A fa, a virág részei. Az ember felelőssége a környezetért. Az állatok tulajdonságai. Összefüggések az élőlény és környezete, testfelépítése és életmódja között. Az erdő, a mező és a vizek-vízpartok jellemző élőlényei, életfeltételei.	A tapasztaltak és a tanultak kifejezése szóban, írásban, rajzban. A természet cselekvő szeretete A helyes viselkedési a természetben. Az élőlények egyszerű csoportosítása. Néhány megismert élőlény jellemző tulajdonságainak megfogalmazása röviden szóban, felsorolásuk írásban. Az életfeltételek pontos ismerete.

4. TESTÜNK, ÉLETMŰKÖDÉSEINK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A mentális, értelmi, szociális, interperszonális képesség fejlesztése. A döntési képesség fejlesztése.	Az egészséges életmód- helyes napirend, mozgás, táplálkozás. A mozgás (a csontozat és izomzat szerepe) Életműködéseink- légzés, vérkeringés. A levegő útja testünkben. A tiszta levegő hatása az egészségünkre. A betegségek. Gyerekkori fertőző betegségek. Hogyan előzhetjük meg a betegségeket?	A mozgás, a légzés, a vérkeringés szerveit és feladatait ismerje. Megfelelő magatartást tanúsít a beteg emberekkel szemben.

4. ÉVFOLYAM

1. TÁJÉKOZÓDÁSI ALAPISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az elemző-, értelmező-, problémamegoldó képesség fejlesztése.</p> <p>Az információs, kommunikációs képességek fejlesztése.</p>	<p>A térkép titkai. (felszínformák, vizek, települések). Magyarország nagytájai.</p> <p>Képzeltbeli utazás Magyarország tájain. Hagyományok, népszokások, hírességek hazánkban..</p>	<p>A felszínformák felismerése, megnevezése. A felszíni formák jellemzőinek ismerete. Elemi szintű térképismeret. Fel tudja sorolni hazánk nagytájakait.</p> <p>Hazánk tájainak, néhány nevezettségének elemi ismerete. Budapest néhány nevezettségének felismerése képekről.</p> <p>A magyar nép és más nálunk élő népcsoportok tisztelete. Más népek tisztelete.</p>

2. AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az innovatív, mentális képességek fejlesztése.</p> <p>A megfigyelő-, elemző-, következtető-, ténymegállapító képesség fejlesztése.</p> <p>Az összefüggések felismerésének képessége.</p>	<p>Az élőlények életfeltételei. A talaj, a levegő, a víz szennyezése és védelme.</p> <p>A lakóhely környezetének védelme. A megújuló és nem megújuló energiaforrások A hulladék nemcsak szemét, hasznos is lehet.</p>	<p>A környezetszennyezés egészségkárosító hatásának ismerete, a folyamatok megelőzésének módjai. Környezettudatos gondolkodás.</p> <p>A szelektív hulladékgyűjtés fontosságát ismerje.</p>

3. AZ ÉLŐ TERMÉSZET ALAPISMERETEI

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az emlékezeti, leíró-, ténymegállapító, összehasonlító, megkülönböztető, érzelmi, akarati képesség fejlesztése.</p> <p>A lényegkiemelő, emlékezeti, szelekciós, érzelmi, akarati, leíróképesség fejlesztése.</p>	<p>Az erdő. Jellemzői, jelentősége, fajtái. Az erdő szintjei.</p> <p>A lombhullató erdőben élő növények és állatok főbb jellemzői (élőhelyük, testfelépítésük, életmódjuk, táplálkozásuk, szaporodásuk, tulajdonságaik, jelentőségük az erdő életében). Összefüggések felismertetése az élőhely, életmód, környezeti feltételek és az élőlények tulajdonságai között.</p> <p>A füves és a vizes élőhely jellemzői. A füves területek és a vizes élőhelyek néhány jellegzetes növény és állatfajának jellemzői. Összefüggések felismertetése az élőhely, életmód, környezeti feltételek és az élőlények tulajdonságai között.</p>	<p>Ismerje az erdő jellemzőit, jelentőségét. Fel tudja sorolni az erdő szintjeit (ok-okozati összefüggés).</p> <p>Rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló egy-egy élőlényről, szempontok alapján.</p> <p>Összefüggések felismerése.</p> <p>A növények jellemző tulajdonságai, környezeti feltételeik felsorolása. Az állat testrészeinek felismerése, jellemző tulajdonságaik megfogalmazása, életfeltételeik ismerete.</p> <p>Felelősségtudat, pozitív viszony a környezettel kapcsolatosan.</p>

4. TESTÜNK, ÉLETMŰKÖDÉSEINK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Az intellektuális, mentális képességek fejlesztése.</p> <p>A manipulációs, ténymegállapító, gondolkodási, tanulási képesség fejlesztése.</p> <p>Az érzelmi, akarati képesség fejlesztése.</p>	<p>Bőrünk. Bőrünk egészsége és védelme.</p> <p>Az ásványi anyagok, növényi rostok, vitaminok szerepe a táplálkozásunkban, életünkben. Az egészséges táplálkozás.</p> <p>Az ember életkori szakaszai.</p> <p>Helyes és helytelen szokásaink. A szenvedélybetegségek. .Alkoholizmus, dohányzás, drogok.</p>	<p>Ismerje a bőr legfontosabb feladatait. Hogyan lehet megóvni bőrünk egészségét?</p> <p>Törekvés a tudatos táplálkozási szokások kialakítására. Az egészséges táplálkozás jellemzőit ismerje.</p> <p>Az ember életkori szakaszainak ismerete, jellemzése.</p> <p>Az élvezeti szerek fogyasztásának elutasítása.</p>

ÉNEK-ZENE

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	1	3,5	1	3,5	1,5	3	1,5	4
Éves óraszám:	37	130	37	130	56	111	56	148
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Éneklés	20	78	20	78	29	63	33	85
2. Ritmus	7	-	7	-	13	-	7	-
3. Zenei írás-olvasás	4	39	4	39	5	34	8	44
4. Zenei ismeret, zenei hallás	2	-	2	-	3	-	3	-
5. Zenehallgatás, zeneirodalom	2	11	2	11	3	14	3	18
6. Improvizáció	2	-	2	-	2	-	2	-

Az éne-zene tagozaton (b) a ritmus és a zenei ismeretek, zenei hallás improvizáció témakörök nem rendelkeznek önálló órával, mert ezek tantervi követelményét más témakörök keretében – más témakörökkel komplex feldolgozásban – oldjuk meg eredményesen.

CÉLFELADAT

A zenei nevelés feladata, hogy kifejlessze a tanulóknál azon képességeket, amelyek a zene aktív befogadásához, illetve interpretálásához szükségesek.

Az ének-zene tanításnak célja: egyrészt az éneklés, másrészt az aktív zenehallgatás. A tanulók megismerik hazánk és más népek zenei értékeit, táncait, elemeit. Megtanulják a kulturált éneklés szabályait, felkészülnek a kóruséneklésre. Elsajátítják a zenei elemeket, képesek az egyszerűbb dalok lejegyzésére, megszólaltatására.

A táncoktatás fejleszti a gyermek testi térbeli biztonságát, idő- és ritmusérzékét, mozgásának harmóniáját.

TANESZKÖZÖK

Pedagógiai művek normál osztályokban: Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat, Ötfokú Zene I. kötet.

Pedagógiai művek ének-zene tagozaton: Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat, Ötfokú Zene I-II. kötet, Énekeljünk tisztán, Bicília Hungarica I-IV.

Auditív információ-hordozók: hanglemezek, CD-k, kazetták.

Manipulációs eszközök: hangjegytábla, dallamkirakó, mágneses vagy posztótábla-korongok, ritmus- és kottaolvasó készlet, ritmushangszerek (triangulum, kisdob, réztányér) metronóm, metallofon, furulya, zongora.

Egyéb eszközök: lemezjátszó, magnetofon, CD-lejátszó, video + TV.

Tanulást segítő kiadványok.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

Az 1. osztályban az a cél, hogy a kisiskolás örömmel, szívesen énekeljen, nyitott legyen a zenei élmények befogadására. 2-3-4. osztályban a követelményekben előírtak szerint az osztály megfigyelésével, valamint az egyéni követelményszintek szerint is értékeljük a tanulókat.

Az 1-4. osztályban szöveges értékelés, 4. osztály év végén érdemjegy.

1. ÉVFOLYAM

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés. Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása. Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése. Tempótartás, megfelelő tempóátvétel.	Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok. Népi gyermekjátékok.	Pontos artikuláció, szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatása. Tempótartás, tempóátvétel.

Népi gyermekjátékok mozgással egybekötött, csoportos előadása.	Stílus és ritmusjáték anyaga.	Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.
Felszabadult örömet nyújtó játék, játék-lehetőség megteremtése.		
Memóriafejlesztés.		
Ünnepkörökhöz kapcsolható dalok, jeles napok szokásainak megismerése.	Ünnepkörök dalai.	Ünnepekhez kapcsolódó dalok csokorba szedése tanítói segítséggel, előadásuk csoportban és kisebb együttesel, illetve szólóban.
Életkornak megfelelő műdalok, nemzeti és etnikai kisebbség dalainak megszólaltatása.	Életkornak megfelelő műdalok.	Dalok ritmusának, tempójának meghatározása segítséggel.

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Énekes és ritmikus variációs játékok önálló és csoportos megvalósítása.	Énekes és ritmikus variációs játékok.	Énekes párbeszéd, visszhangjáték (névéneklés).
Dallammotívum-variációk és ritmusvariációk megszólaltatására törekvés.		
A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének kialakítása.		
Kérdés-felelet, tempó- és dinamikai változások alkalmazása csoportos és egyéni munkaformában.	Tanult dallamok eltérő karakterben történő megjelenése.	Eltérő karakterek alkalmazása tanult dallamokban.
Mozgás-improvizáció dallamra, ritmusra alkalmazva.	Ritmussorok, dallammotívumok	Mozgásos improvizáció dallamra, dalra, ritmusra.

**MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG
ZENEHALLGATÁS**

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Ellentétpárok hallás utáni megkülönböztetése.	Ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, karakter). Dalanyag az emberi hangfajták megfigyeléséhez (gyermek-női-férfi). Ritmushangszerek, metallofon, furulya, zongora, hegedű.	Ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, karakter) hallás utáni megkülönböztetése.
Hangzás alapján hangszerek hangjának felismerése.	Rövid zenei idézetek, zenehallgatási példák, képek, illusztrációk a különféle hangszerek megismerésére (eltérő korszakokból, stíluskörből). Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások. Gyermekdalok és magyar népzenei feldolgozások a megismert hangszereken megszólaltatva.	Hangszerek felismerése kép és hangzás alapján.
Zenei karakterek hallás utáni megfigyelése, felismerése, azonosítása. Emocionális érzékenység fejlesztése.	Karakterdarabok. Eltérő karakterű zeneművek, műrészletek (népzene – műzene). Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények (vokális-hangszeres). Cselekményes zenék.	Zenei karakterek hallás utáni felismerése, azonosítása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
A ritmika és a tempó sajátosságainak felismerése.	Dalok ritmikai, tempó és dinamikai jellegzetességei.	Ritmikai és tempó ismeretek alkalmazása.
Belépő dallamhangok, dallami és dinamikai elemek felismerése.	Belépő dallamhangok, dallami és dinamikai elemek.	Belépő dallamhangok ismerete.
	<i>Dallami elemek:</i> magas-mély képzet, pentaton dallamelemek, szolmizációs szótagok.	Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete (<i>lá-szó-mi</i>). Dalrészletek olvasása, kottába írása segítséggel és egyénileg.
Dalok dallami és ritmikai sajátosságainak felismerése.	<i>Ritmikai elemek:</i> egyenletes lüktetés, motívumhangsúly-ütemű, kettes ütem, elemi ritmusértékek (negyedhang és szünetjelek, páros nyolcad), a ritmusvisszhang-felelgetős, az ütem, a vonal, a záróvonat, az ismétlőjel.	Ritmusértékek érzékeltetése, elemi ritmusértékek ismerete, lejegyzés a vonalrendszerbe.

2. ÉVFOLYAM

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG

INTERPRETÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására törekvés.</p> <p>Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása.</p> <p>Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése.</p> <p>Tempótartás, megfelelő tempóátvétel.</p>	<p>Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok.</p> <p>Népi gyermekjátékok.</p> <p>Magyar népzenei dalanyag.</p>	<p>Helyes levegővétel.</p> <p>Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatása.</p> <p>Tempótartás, tempóátvétel.</p>
<p>Népi gyermekjátékok mozgással egybekötött, csoportos előadása a koncentráció, a figyelemösszpontosítás fejlesztésére irányulva.</p>	<p>Stílus- és ritmusjáték anyaga.</p> <p>Népszokások dalai.</p>	<p>Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.</p>
<p>Ünnepkörök, jeles napok szokásainak, hagyományainak megismerése, összekapcsolva az identitástudat fejlesztésével.</p>	<p>Ünnepkörök dalai.</p>	<p>Ünnephez kapcsolódó dalok csokorba szedése tanítói segítséggel, előadásuk csoportban és kisebb együttessel, illetve szólóban.</p>
<p>Életkornak megfelelő műdalok repertoárbővítése.</p>	<p>Művészi értékű komponált gyermekdalok.</p>	<p>Dalok ritmusának, tempójának meghatározása segítséggel.</p>

IMPROVIZÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Ritmus és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése.	<p><i>Dallammodellként:</i> magyar gyermekdalok, népzenei-műzenei énekes anyag. Olvasógyakorlatok.</p> <p>Ritmus és dallamhangszeres improvizáció anyaga, ritmusfelelgető, ritmososztinató.</p> <p>Dallammotívum és ritmus összekapcsolása.</p>	<p>Énekes párbeszéd, visszhangjáték.</p> <p>Ritmus- és dallammotívum variálása.</p> <p>Ritmososztinató alkotása ismert dalhoz.</p>
Mozgásos improvizáció kialakítása.	<p>Mozgásos improvizáció, ritmikus mozgás.</p> <p>Mozgás dallamra, ritmusra.</p>	<p>Mozgásos improvizáció dallamra, dalra, ritmusra.</p>

MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	<p>Újabb zenei együttesek felismerése hangzás alapján (gyermekkar; vonós- és fúvószenekar; hegedű, fuvola, fagott).</p> <p>Egyszerű zenei kérdés-felelet motívumpár hallás utáni felismerése.</p>	<p>Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.</p> <p>Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján.</p> <p>Vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.</p>
Karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése azonosítása.	Karakterek, hangmagasságok felismerése hallás után.	Dinamikai ellentétpárok felismerése.

<p>Magyar és rokon népek népzenei felvételek, feldolgozások megfigyelése. A magyar, a tanult kisebbségi és rokon népek népzenei felvételeinek megfigyelése. Gyermekdalok és magyar népzene-feldolgozások megfigyelése. Cselekményes zenék azonosítása.</p>	<p>Népzenei felvételek, feldolgozások. Az ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények (vokális-hangszeres).</p>	<p>Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.</p>
--	---	--

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése.</p>	<p>Ritmikai sajátosságok.</p>	<p>Tanult ritmusértékek felismerése és megszólaltatása kottaképről.</p>
<p>Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése.</p>	<p>Ritmusértékek: félértékű ritmus- és szünetjel.</p> <p> Dalritmus.</p> <p>Dallammotívumok.</p> <p> Olvasógyakorlatok, pentaton relációk, dallammotívumok.</p>	<p>Dalritmusok és pentaton relációk olvasása és írása irányítással a tanult ritmusértékek és hangkészlet körében.</p>

3. ÉVFOLYAM

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG

INTERPRETÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Pontos szöveg, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés.</p> <p>Helyes artikuláció fejlesztése, megfelelő levegővétel, testtartás alkalmazása.</p> <p>Memóriafejlesztés.</p> <p>Szöveghez igazodó előadásmód fejlesztése.</p>	<p>Gyermekdalok és magyar népdalok. Alkalmazkodó ritmus, tempó giusto, parlando előadásmód.</p> <p>Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok.</p> <p>Népdalkánonok.</p>	<p>Magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg szöveggel</p> <p>Daléneklés tisztán, pontos ritmusban a <i>c'–d'</i> hangok közötti magasságban.</p> <p>Tudjon az osztály kánonokat és könnyű kétszólamú dalokat énekelni.</p>
<p>Népi gyermekjátékok mozgással egybekötött, csoportos fejlesztés.</p>	<p>Stílus és ritmusjátékok</p>	<p>Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.</p> <p>Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal</p>
<p>Ünnepkörök, jeles napok dalainak témához kapcsolása.</p>	<p>Ünnepkörök dalai.</p> <p>Iskolai ünnepek dalai.</p> <p>Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények.</p>	<p>Ünnepekhez kapcsolódó dalszövegek előadása csoportban, szólóban.</p>
<p>Életkornak megfelelő műdalok, nemzetiségi és etnikai kisebbség dalainak felismerése.</p> <p>Zenei jellemzők kiemelése.</p>	<p>Életkornak megfelelő műdalok, nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai.</p>	<p>Dalok ritmusának, tempójának meghatározása.</p>

IMPROVIZÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Ritmus és dallam improvizáció készségének fejlesztése.	Ritmus és dallam improvizáció anyaga (énekes, hangszeres szemelvények). Ritmusfelelgetős. Olvasógyakorlatok: dallam és ritmus.	Énekes párbeszéd-visszhangjáték szerkesztése. Ritmosztinató alkotása ismert dalhoz. Ritmus és dallammotívum variálása.
Irányított improvizáció egyszerű zenei szerkezetek, eltérő karakterek alkalmazása.	Egyszerű zenei szerkezetek bemutatására eltérő karakterű népzenei és műzenei szemelvények.	Eltérő karakterek alkalmazása kérdés-felelet, és más játékos formában.
Mozgásos improvizáció fejlesztése.	Mozgásos improvizációhoz zenei szemelvények.	Mozgásos improvizáció dallamra, ritmusra.

MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	Zenei együttesek A fűvószenekar. Nőiakar, a férfiakar és a vegyes kar. Illusztrációk és zenei szemelvények a hangszerek, a trombita, a kürt és az üstdob megismeréséhez.	Emberi hangfajták megkülönböztetése hangzás alapján. Hangszerek és kórustípusok hallás utáni felismerése a hangszínek azonosításával A nőiakar, a férfiakar és a vegyes kar hangzásának megfigyelése. Vonós és fűvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.
Karakterek, hangmagasságok megfigyelése, azonosítása.	Karakterdarabok. Eltérő hangszíneket bemutató zenei szemelvények a hangmagasságok - mélységek érzékeltetésére.	Hangszínek megkülönböztetése. Dinamikai ellentétpárok felismerése.

	A természet hangjai. Cselekményes zenék. Indulók (eltérő stíluskörből).	Az induló tempó felismerése hangzó zenében.
Magyar és rokon népek népzenei felvételeinek, feldolgozásainak jellegzetességeinek megfigyelése.	Népzenei felvételek, feldolgozások (magyar és rokon népek dalai).	Többször meghallgatott zeneművek azonosítása, egyszerű formák felismerése. Néptánc alaplépések reprodukálása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése. Belépő új ritmusképletek felismerése, azonosítása.	<i>Ritmikai elemek:</i> az egész értékű hang és szünetjele. Önálló nyolcadhang és szünetjele. A szinkópa ritmusképlet megismerése, érzékeltetése, jelölése. A négyes ütem. Olvasópéldák a ritmikai sajátosságok megfigyeléséhez.	Tanult ritmusértékek, ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről. Megismert dallamrelációk, pentaton fordulatok felismerése, éneklése A tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a négyes ütemben. Az eddig tanult ritmusok leírása és olvasása, felismerése kottaképről.
Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése, azonosítása.	Olvasógyakorlatok, pentaton relációk. Dallammotívumok.	Újonnan belépő dallamhangok (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben. Dalritmus írása.

4. ÉVFOLYAM

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG

INTERPRETÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok, helyes artikuláció kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés.</p> <p>Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása.</p> <p>A hangterjedelem növelése g–e” hangig.</p> <p>Törekvés a kétszólamúság megszólaltatására.</p>	<p>Magyar népdalok (alkalmazkodó ritmus, új stílus).</p> <p>Európai népdalok.</p> <p>Népdalkánonok.</p> <p>Könnyű kétszólamúság (kánon, bicinium).</p> <p>Himnusz.</p>	<p>Magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg szöveggel.</p> <p>Gyermek- és népdalok: a négy év során tanult dalok.</p> <p>Alkalmazkodó ritmus szerinti népdaléneklés.</p> <p>Dallamotívumok csoportos éneklése emlékezetből.</p>
	<p>Népszokások dalai.</p> <p>Betlehemes játékok.</p>	<p>Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.</p> <p>Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal.</p>
<p>Ünnepkörök, jeles napok dalainak és a szokások tartalmának megismerése .</p>	<p>Jeles napok, ünnepkörök dalai.</p> <p>Iskolai ünnepek dalai.</p> <p>Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények.</p>	<p>Ünnephez kapcsolódó dalok előadása csoportban és kisebb együttesben, illetve szólóban.</p>

IMPROVIZÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Ritmus- és dallam-improvizáció készségének fejlesztése.	Ritmusfelelgetős, énekes párbeszéd, visszhangjáték. Ritmus és dallammotívum variálása.	Ritmus és dallammotívum variálása. Ritmososztinató alkotása ismert dalhoz.
Egyszerű zenei szerkezetek felismerése eltérő karakterek felhasználásával.	Egyszerű zenei szerkezeteket, eltérő népi és műzenei karaktereket bemutató szemelvények.	Eltérő karakterek alkalmazása dinamikai és tempóváltoztatással.
Mozgásos improvizáció alakítása.	Mozgásos improvizáció zenei szemelvényei.	Mozgásos improvizáció dallamra, ritmusra.

MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	Zenei együttesek: (vonós, fúvós) felismerése. Vonós, fúvós, ütős hangszerek. Emberi hangfajták. Gyermek-, női-, férfikórusok.	Hangszínek hallás utáni felismerése Emberi hangfajták, kórusok megkülönböztetése, felismerése hangzás alapján. Vonós, fúvós, ütős hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.
Karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése.	Szemelvények, zenei idézetek a karakterek és az eltérő hangmagasságok ábrázolására. Cselekményes zenék. Indulók az eltérő zenetörténeti korokból.	Dinamikai ellentétpárok felismerése.
Magyar és rokon népek népzenei felvételeinek, feldolgozásainak felismerése.	Magyar és rokon népek népzenei felvételei, feldolgozásai.	Vokális és hangszeres hangszínek felismerése, azonosítása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése.</p> <p>Belépő új ritmusképletek felismerése, azonosítása.</p>	<p>Ritmikai sajátosságok felismerése, rendszerezése.</p>	<p>Tanult ritmusértékek felismerése és megszólaltatása, önállóan kottaképről, olvasása és írása tanári irányítással.</p> <p>Megismert dallamrelációk, pentaton fordulatok felismerése, éneklése szolmizálva tanári segítséggel.</p>
<p>Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése, azonosítása.</p>	<p>Újonnan belépő dallamhangok.</p> <p>Olvasógyakorlatok, pentaton relációk. A pentatónia jelentése, fogalma, jellemző jegyei.</p> <p>Ritmusértékek. A háromnegyedes ütemmutató és ütemfajta, pontozott félkotta és szünetjele, váltakozó ütem, nagy éles és nyújtott ritmus.</p> <p>Nagy éles ritmus, nagy nyújtott ritmus.</p> <p>A váltakozó ütem fogalma.</p> <p>Dalritmus írása. Dallammotívumok.</p>	<p>Újonnan belépő dallamhangok: a <i>fá</i> és a <i>ti</i> hang, kézjele, helye (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben.</p> <p>A háromnegyedes ütemmutató.</p> <p>Pontozott félkotta és szünetjele, váltakozó ütem, nagy éles és nyújtott ritmus.</p> <p>A váltakozó ütem felismerése.</p>

Javasolt zenehallgatási anyag:	Táncok a zenében:	Karácsonyi dalok:
<p>Bárdos Lajos: <i>Kossuth Lajos táborában</i>, Liszt Ferenc: <i>Mazeppa (részlet)</i>, Saint-Saëns: <i>Az állatok farsangja, Az elefánt</i></p>	<p>J. Strauss: <i>Kék Duna keringő</i> (részlet), L. Delibes: <i>Walzer</i>, W. A. Mozart: <i>Három német tánc – Utazás szánon</i> L. Boccherini: <i>Menüett</i> (részlet), L. Delibes: <i>Mazurka</i> (részlet) P. I. Csajkovszkij: <i>Diótörő</i> (részlet) – <i>Virágok keringője</i>, I. Sztavinsky: <i>Petruska</i> (részlet), Kodály Zoltán: <i>Hajnövesztő</i>, Bartók Béla.: <i>Jószágigéző, Afrikai varázsének</i> (feldolgozás)</p>	<p>J. S. Bach – Gounod: <i>Ave Maria</i>, Kodály Zoltán: <i>Karácsonyi pásztortánc</i>, Farkas Ferenc feldolgozása: <i>Áldott éj; Dicsőség; Pásztorok, pásztorok</i>; Köcsky Tibor feldolgozása: <i>Jingle Bells</i> Köcsky Tibor feldolgozása: I. Berlin: <i>Fehér karácsony</i> Schóber Tamás – Szenci Molnár Albert: <i>Ünnepre jöttünk</i>, M. P. Muszorgszkij: <i>Egy kiállítás képei</i> (részlet) – <i>Séta-téma-zongora, Séta-téma szimfonikus zenekari átírat</i>, M. Ravel hangszerelése, P. I. Csajkovszkij: <i>Diótörő</i> (részlet): <i>Induló</i>, T. Albinoni: <i>Adagio</i> (részlet), Kodály Zoltán: <i>Háry János</i> – <i>Intermezzo; I. kaland – Ó, mely sok hal;</i> <i>II. kaland – A bécsi harangjáték;</i> <i>III. kaland – A franciák indulója,</i> - <i>Napóleon gyászindulója,</i> - <i>Toborzótánc;</i> <i>IV. kaland – Ábécédé,</i> - <i>Szegény vagyok,</i> - <i>Felszántom a császár</i> Kodály Zoltán: <i>Gergely-járás</i>, Rózsavölgyi Márk: <i>Verbunkos (részlet), Csárdás</i> (részlet), Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc: <i>Himnusz</i> (szimfonikus zenekar, gyermekkar), Kodály Zoltán: <i>Villó</i>, L. Daquin: <i>A kakukk</i>, G. Rossini: <i>Tarantella</i> (részlet), F. Chopin: <i>Esz-dúr Noktürn</i>, C. Orff: <i>Carmina Burana – In taberna</i> (részlet) Kodály Zoltán: <i>Pünkösdlő</i> <i>Délszláv, sváb, roma népzenei felvételek</i></p>

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Éves óraszám:	56	56	56	56	55	55	55	55
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Kifejezés, alkotás	20	20	16	16	18	18	20	20
2. Tárgy és környezetkultúra	10	10	10	10	13	13	15	15
3. Vizuális kommunikáció	26	26	30	30	24	24	20	20

CÉL ÉS FELADAT

A rajz és vizuális kultúra tantárgy szakmai célja és feladata, a tanulók látáskultúrájának megalapozása, látni és láttatni tanítani, a közlés és kifejezés képi formáival megismertetni, fejleszteni a síkbeli, térbeli ábrázoló, kifejező, közlő, alakító, konstruáló képességeiket. A rajz feladata a látás és a kéz intelligenciájának kiművelése, a tanulók kritikus befogadóképességének megalapozása.

A feladatok sokrétűsége lehetővé teszi a kreativitás, probléma felismerő és –megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás, az ízlés, a nyitottság, a vizuális képzeletkincsük bővítését, formálását. Fejlesztjük az órákon belül a tér- és időérzéküket, a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezésével.

Szín-forma és szerkezeti érzéküket rajzolással, festéssel, mintázással, konstruálással fejleszthetjük, folyamatosan egymásra építve a 4 év tananyagát.

TANESZKÖZÖK

Vízfesték 1-2. osztályban 6, majd 12 színű színes ceruza készlet, 3B-s grafit ceruza, temperafesték, zsírkréta, filctoll, rajztábla, vonalzó készlet, ECSETEK, OLLÓK.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

Az 1-4. osztályban szöveges értékelés. 4. osztály év végén érdemjegy.

1. ÉVFOLYAM

1. KIFEJEZÉS, ALKOTÁS

Fejlesztési célok	Tananyag
A közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása. A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Az önismeret fejlesztése. Az alkotóképeség fejlesztése. A motiváció fejlesztése. A közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. A manuális készség fejlesztése. A művészettel való élményszerű találkozás. A vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókincs gazdagítása. A megfigyelőképesség fejlesztése. A beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése. A vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókincs gazdagítása.	Az átélt események, emlékek, érzelmek (pozitív és negatív), hangulatok kifejezése térben és síkon. Főszínek, mellékszínek. Korábbi megfigyelések megjelenítése. Az érzékelés különböző formáinak (látás, tapintás, hallás, kinetikus stb.) kapcsolata. Illusztrációk készítése. Műalkotások, természeti látványok megfigyelése, leírása, esztétikai minőségük jellemzése. Beszélgetés műalkotásokról. Közös verbális értékelés egymás alkotásainak megbeszélésével

2. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

Fejlesztési célok	Tananyag
A megfigyelőképesség fejlesztése. A logikus gondolkodás fejlesztése. A beszédkészség, a szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése. A koncentráció fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. A kooperáció fejlesztése. A fantázia fejlesztése.	Tárgyaink, helyük. Felismerésük, formájuk, funkciójuk. Hétköznapi és művészi tárgyak. Tárgyak térbeli viszonyai. Papír, textil, agyag. Jeles napok tárgyai. Terem berendezése Anyagok alakíthatósága. Anyagok átlényegítése Bábkészítés. Használati tárgyak. Tárgydíszítés. Origami.

3. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési feladatok	Tananyag
Az alkotóképesség fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. Belső képzetek gazdagítása. A kifejezőképesség fejlesztése. A térbeli tájékozódás fejlesztése. Közvetlen tapasztalás útján szerzett ismeretek	Vizuális ritmusok. A hang-kép kapcsolatának megjelenítése. Modell utáni ábrázolás erős érzelmi kötődés alapján. Testnyelv. Jelek, jelzések. Térbeli tájékozódás

2. ÉVFOLYAM

1. KIFEJEZÉS, ALKOTÁS

Fejlesztési feladatok	Tananyag
Közvetlen tapasztalás útján szerzett ismeretek. Belső képzetek gazdagítása. A megfigyelőképesség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A művészettel való élményszerű találkozás. A vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókinccs gazdagítása. A megfigyelőképesség fejlesztése. A fantázia fejlesztése.	Nyomhagyások Nyomatok készítése. Képzettársításon alapuló rajzi játékok. Személyes tartalmakat felvonultató kifejező alkotások készítése. Műalkotások közös felfedezése, beszélgetések kapcsán. Árnyaltabb vizuális minőségek megjelenítése: színárnyalatok, vonalvastagságok, vonal, folt és színritmusok. Plasztikai alapfogalmak, szobor és dombormű közötti különbségek. Modellről készített plasztikai művek összevetése. Többfigurás kompozíciók. Illusztrációk készítése.

2. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A kooperáció fejlesztése. A térbeli tájékozódás fejlesztése Ismerkedés a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájával, néphagyományaiival, az értékőrző magatartás fejlesztése. Az ismeretszerzés fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése A manuális készség fejlesztése. Közvetlen tapasztalás útján szerzett ismeretek.	Makettek, térbeli konstrukciók. Különböző tárgyak formája, funkciója, eredete, kora. Anyagismeret: festékek viszonylatában: híg, sűrű. Formálás: funkcionálisan és díszítve. Figurális edények. Vizuális ritmusok a tárgydíszítmények köréből Viseletek, textil.Hétköznapi, ünnepi öltözet

3. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A megfigyelőképesség fejlesztése. Az ábraolvasó képesség fejlesztése. A rajzi kifejezőkészség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. A logikus gondolkodás fejlesztése.	A megfigyelés utáni ábrázolások gyakorlati szerepének tudatosítása. A síkbeli ábrázolás elemei: a vonalfajták (egyenesek, görbék, vékonyabbak, vastagabbak, határolók és felületkitöltők). Testbeszéd és mimika. Piktogramok csoportosítása.

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI

Képes korának megfelelő, felismerhető ábrázolást készíteni.

Képes az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatra, a felszerelését önállóan rendben tartja.

A képalkotó tevékenységek közül képes legalább a személyes ént kifejező alkotások létrehozására.

Alkotótevékenysége és látványok, műalkotások szemlélése során képes néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány használatára, illetve felismerésére.

Tisztában van a szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségekkel.

Képes látványok, műalkotások néhány perces szemlélésére.

3. ÉVFOLYAM

1. KIFEJEZÉS, ALKOTÁS

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A beszédképesség, a szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése. A vizuális művészeti szóincs gazdagítása. A megfigyelőképesség fejlesztése. A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. A művészettel való élményszerű találkozás. Az alkotóképesség fejlesztése. A manuális készség fejlesztése.	A képmező. Kompozíció különféle formátumokban. Műalkotástechnikák: kő-, agyag-, bronzszobor, olajfestmény, akvarell. Az elbeszélő ábrázolás, a lényeges mozzanat kiemelésének képi eszközei. Képzőművészeti élmény, műalkotás újraértelmezése – nem a másolás szándékával. A jellemző nézet és forma. Formaredukció, egyszerűsítés foltra, a felület betöltésének eszközei. A folt határai: körülhatároló és jelölővonalak. Megfigyelés, modell alapján történő ábrázolás. Mozgás, mozgás ábrázolása.

2. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A nemzeti azonosságtudat tartalmának gazdagítása, ismerkedés a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájával, néphagyományaival. A manuális készség fejlesztése. A konstruálóképesség fejlesztése. A vizuális memória fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése.	Tárgytervezés, tárgykészítés. Tárgyak funkciója. Alak, szín, minta, anyag. Csomagolóanyagok, papírfajták. A papírmegmunkálás lehetőségei: nyomatok, kollázsok, papírmetszetek. Lakásbelső. A tárgyak anyaga. Természetes és műanyagok

3. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési feladatok	Tananyag
Közvetlen tapasztalás útján szerzett ismeretek. A manuális készség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. A térbeli tájékozódás fejlesztése. A kooperáció fejlesztése. A beszédkészség, szóbeli szövegalkotás fejlesztése.	Növények környezetünkben. Formaredukció, foltredukció emblémák készítéséhez. Útvonalrajz. Képregény készítése. Kép és szöveg együttes alkalmazása.

4. ÉVFOLYAM

1. KIFEJEZÉS, ALKOTÁS

Fejlesztési feladatok	Tananyag
Vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókincs gazdagítása. Az alkotóképesség fejlesztése. A kifejezőképesség fejlesztése. A manuális készség fejlesztése A vizuális kifejezés eszközeinek tudatosítása. Vizuális kifejezőképesség fejlesztése. A fantázia fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A művészettel való élményszerű találkozás, szóbeli szövegalkotás fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. A belső képzetek gazdagítása.	Ellentétek: színkontraszt, vonalkontraszt. Kiemelések: Forma- és színminőségekkel, elhelyezéssel, mérettel, vonal- és foltminőségekkel, kontrasztokkal. Sötét-világos, hideg-meleg színek. Csendéletek. A képi komponálás. Szimmetria, egyensúly. Művészeti technikák. Szépirodalmi illusztrációk készítése montázzsal. Képzettársítások. Egyedi rajz, sokszorosítógrafika. Műalkotások elemzése, tetszésnyilvánítás indoklása. Vizuális szimbólumok. Tárgyak jellemző nézetei a térbeliség megfigyelésével.

2. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A konstruálóképesség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A fantázia fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. Közvetlen tapasztalás útján szerzett ismeretek.	Bábkészítés. Ékszerkészítés. Egyéni igények, stílus és hagyomány. Az építészet kifejezőeszközei: méret, tömeg, tagoltság, anyag, környezet.

3. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési feladatok	Tananyag
A kooperáció fejlesztése. A fantázia fejlesztése A térbeli tájékozódás fejlesztése. A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése.	Térképrajzolás. Plakát és betű. Kép és szöveg. Tárgykészítést, új technikát bemutató ábrások értelmezése.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI A 4. ÉVFOLYAM VÉGÉN

Életkorának megfelelően képes az alkotó, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok értelmezésére.

Képes a tantervben meghatározott alkotási tevékenységek közül legalább a következőkre: élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; egy tárgy modell utáni ábrázolása, jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.

Képes az újként megismert anyagok és eszközök tekintetében az alkotó tevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatra.

Alkotó tevékenysége során képes a legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használatára, ezeket az ismereteit látványok, műalkotások olvasásába is be tudja építeni.

Felismeri a szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségeket (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).

Korának megfelelően képes látványok, műalkotások néhány perces szemlélésére és megfigyeléseinek, gondolatainak, érzéseinek elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával.

INFORMATIKA

KEZDŐ SZAKASZ (1–4. évfolyam)

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Éves óraszám:	18	18	18	18	18	18	18	18
Témakörök:	5	5	5	5	5	5	5	5

BEVEZETÉS

ÁLTALÁNOS IRÁNYELVEK ÉS CÉLKITŰZÉSEK AZ 1-4. ÉVFOLYAMON

A NAT felülvizsgálatának egyik fontos eredményeként a kerettantervben megvalósult az informatikai műveltséganyag reformja. Az oktatási folyamatban egyfelől a tartalmilag korszerű, a technológiai fejlődéssel lépést tartó ismereteket kell biztosítani, másfelől a mindennapi életünk szerves részévé vált, és egyre bővülő eszköztár gyakorlati alkalmazhatóságát – mind az oktatási környezetben, mind a tanulókat körülvevő külső világban – is el kell fogadtatni.

Mivel az informatikai termékek átszövik világunkat, és a számítógép mellett intelligens eszközök sokasága jelent meg, és jelenik meg folyamatosan. Csak azok fogják tudni jól kihasználni az információs társadalom adta lehetőségeket, akik ismerősként, rendszeresen alkalmazzák ezeket az újabb és újabb eszközöket. Az új médiumok és a hozzájuk fűződő kapcsolataink minden korábban feltételezett elképzelésünkhöz képest gyökeresen átalakították világunkat. A műveltségfelfogás pragmatikus-praktikus irányba változott: ki kell alakítani az élethosszig tartó tanulás készségét, és ennek alapfeltételeként a tanulás iránti pozitív beállítódást. Az élethosszig tartó tanulás igénye az oktatási intézmények kapuin is bezörgetett. A tanulás iránti pozitív beállítódás viszont csak a multimédiával támogatott oktatási intézményi környezetben valósítható meg. A digitalizált taneszközök használata már eddig is formálta, de a jövőben alapvetően át fogja alakítani a közoktatást. Az iskolában klasszikus értelemben oktató tanár helyzete csaknem reménytelen, és a tanulni vágyó diáké sem rózsás: „a multimédiát használó gyermeknek éppen az oktatás kezdetén nem kis fáradságot jelent, hogy abból a rengeteg médiumból, ami őt éppen körülveszi, pontosan egyetlenre figyeljen, és csak egyetlenegyre koncentráljon - és ez az egyetlen médium rendszerint valamilyen idősebb úr vagy idősebb hölgy, aki kifejtve beszél, és ennyiben a modern médiával képtelen konkurálni" (W. Bergmann). A régi pedagógiai módszerek és eszközök már nem alkalmasak az ismeretközvetítésre sem. A gyorsan változó világ, a napi tájékozottság megköveteli a világháló

használatát. A digitalizált taneszközök használata is egyre terjed, szinte nincs olyan tantárgy, amelynek ne lenne saját oktatási szoftverbankja. Persze azt is figyelembe kell vennünk, hogy nemcsak kifejezetten tananyagokat feldolgozó szoftvereket, hanem a szórakoztató elektronika egyéb eszközeit is sikerrel alkalmazhatjuk az oktatásban, nevelésben. Az elektronikus játékok éppen úgy, mint a különböző tévécsatornák programjai - tapasztalati élmények formájában - részévé válnak a tanulási feltételrendszernek, és elég gondot okozhatnak az iskolák falain belül. Képes lesz-e az intézményi struktúra a rengeteg érzelmi és értelmi adat kezelésére?

Az informatika tantárgy, amely magában foglalja a számítástechnikát, a multimédia, az internet- és a könyvtár használatát, hivatott első sorban arra, hogy rendet vágjon ebben a dzsungelben. Éppen ezért nagyon fontos a tantárgyi oktatás indítása. A bevezető foglalkozások hangulata, az érzelmi azonosulás vagy elutasítás életre szóló élményként megmarad. A diákok természetes kíváncsiságának, nyitottságának megőrzése, kezdeményező készségük, kreativitásuk hasznosítása több mint kívánatos. Némi túlzással azt is állíthatjuk, hogy ez a néhány óra szélesre tárhatja vagy akadályokkal töltheti meg a digitális kompetencia fejlesztésének sztrádáját. Itt dőlhet el, hogy diákjaink majdan elsajátítják-e

az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Készek lesznek-e az információ felismerésére, visszakeresésre, értékelésre, tárolására, előállítására, bemutatására és cseréjére; továbbá kommunikációra és hálózati együttműködésre az interneten keresztül? Képesek lesznek-e az információ megkeresésére, összegyűjtésére és feldolgozására, a kritikus alkalmazásra, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetésére? Az alsó tagozatos informatikaoktatás legfontosabb célja, hogy a diákok örömmel kapcsolódjanak be a virtuális világot megértő, és okosan használni tudó „hálópolgárok” közösségébe.

A NAT 2007 jelentős módosításokat hozott az alsó tagozatos informatikaoktatás területén. Az első négy évfolyamon eddig projektként vagy kerettantervi modulként létező tárgyat egyenjogúsította, és a felsőbb osztályok fejlesztési követelményeinek szerkezetébe beillesztette.

A kimeneti kritériumait is úgy adta meg, hogy azok az ötödik évfolyamtól induló alapozó szakaszhoz szervesen illeszkednek. A kerettanterv informatikából lineáris szerkezetű, így - a matematikához hasonlóan – nagyon komolyan kell venni a számon kérést. Ez azonban nem okozhat gondot, mivel a géphasználat messzemenően támogatja a differenciált fejlesztést: ha van kellő számú gyakorló feladatunk, illetve megfelelő oktatóprogramunk, a gyengébben teljesítők felzárkóztatása viszonylag egyszerűen megoldható.

Ugyanakkor a harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó, az ún. *kezdő szakasz*, más vonatkozásban az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó *bevezető szakasz*nak felel meg, hiszen ez a periódus valójában az informatikai írní- olvasni tudás, a digitális eszközök használatának a kezdete. Itt ismerik meg a számítógépes nyelv betűkészletének egy részét, itt alkotják az első „szavakat”, a legegyszerűbb algoritmusokat. És itt éri őket az az élmény, hogy igaz mondatokat is tudnak állítani, a tervezett program működik

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK AZ 1–4. ÉVFOLYAMON

Az általános fejlesztési követelmények szerkezete a NAT 2007 szerint:

1. Az informatikai eszközök használata
2. Informatika-alkalmazói ismeretek
A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása, igény a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására
Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, keresés az adatbázisban
3. Infotechnológia (problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel)
Az adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása
Algoritmizálás, adatmodellezés (a hétköznapi életben és az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és különféle formákban történő megfogalmazása)
Egyszerűbb folyamatok modellezése, a paraméterek módosítása
4. Infokommunikáció
Információkeresés, információközlés
Információs technológián alapuló kommunikációs formák
5. Médiainformatika

Ennek megfelelően a tanuló ismerje meg az informatikai eszközök használatának szabályait, tartsa be a számítógépes környezet, a gépteremben végzett munka előírásait!

A balesetek megelőzése érdekében a tanári utasításokat pontosan betartva, fegyelmezetten dolgozzon!

Sajátítsa el a számítógépnek és perifériáinak kezelési tudnivalóit:

- a számítógép bekapcsolásának és kikapcsolásának helyes sorrendjét,
- a hálózatba való bejelentkezés menetét (azonosító, jelszó) és a kilépés folyamatát.

Vegye észre a számítógép sokoldalú alkalmazhatóságát, és azt is, hogy hálózat esetén e lehetőségek kiszélesednek, új probléma-megoldási lehetőséget nyújtanak a felhasználók számára. Válgják igényévé az informatikai környezet célszerű felhasználása.

Legyen képes játékos didaktikai szoftverek, a több érzékszervre ható, de egyszerű kezelésű, „felhasználóbarát”, gyermekeknek készített multimédia-programokon keresztül a számítógéppel való interaktív kapcsolattartásra.

Ismerjen meg számítógépes oktatójátékokat, olyan nyitott programok, amelyekkel alkotni lehet.

Törekedjen önálló számítógépes alkotások elkészítésére (szövegek, rajzok, animációk, dallamok, stb.)

Szerezzen jártasságot a megismert szoftverek kezelésében, ismerje meg annak kezelőfelületét, menürendszerét, legfontosabb funkcióit.

Tudjon minta után egyszerűbb dokumentumokat (pl. faliújság-szöveg, felirat, plakát, illusztráció) létrehozni. Legyen igénye az esztétikus külalak kialakítására.

Gyűjtsön adatokat a mindennapi életből, törekedjen ezek megkülönböztetésére, lejegyzetelésére, adott szempont szerinti rendezésére.

Keressen a különböző tantárgyakhoz kapcsolódóan tematikusan adatokat, illetve szerezzen információkat az iskolában vagy otthon rendelkezésre álló dokumentumokból.

Értse meg, hogy az információknak változatos megjelenési formája van. Legyen képes a különféle módon megjelenő információt felismerni (szöveg, ikon, kép, hang...), értelmezni, és szerezzen jártasságot az információk kezelésében. Lássza, hogy nem öncélúan gyűjtötte az adatokat, kereste az információkat, győződjön meg, hogy ezeket fölhasználják. Érezze az információszerzés és feldolgozás gyakorlati hasznát, előnyeit

Ismerjen fel és értelmezzen mindennapi algoritmusokat, és tudja annak adatait, folyamatát megfelelő eszközkészlettel rögzíteni, leírni. Vegye észre az algoritmusokban a sorrend fontosságát, értse meg az ismétlések szerepét és a változások mértékét. Törekedjen önállóan algoritmusok készítésére vagy ezek értelmezésére. Tudjon megfelelő fejlesztőrendszer használatával egyszerű algoritmusokat a számítógép számára megfogalmazni.

Ismerkedjen meg a világháló információszerzési lehetőségével. Keressen fel a rendelkezésre álló böngészőprogrammal olyan honlapokat, amelyeket érdekesnek, szórakoztatónak tart, illetve az egyes tantárgyak ismeretszerzésében segíti őt. Tudja önállóan elérni az iskola honlapját, keressen kapcsolatot a diák honlapfejlesztőkkel. Legyen tudósa a világhálón való szörfölés kockázatairól, veszélyeiről is, és óvakodjon a túlzott számítógép-használat káros hatásaitól!

Ismerkedjen meg valamilyen gyermekújság internetes változatával. Tájékozódjon a média szerepéről, esetenként használja a hagyományos és modern eszközöket a tanulási folyamatban és a szabadidőben.

Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit!

Tapasztalatai alapján lássa a könyvtár szerepét az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is!

A MŰVELTSÉGI TERÜLET FEJLESZTÉSÉNEK KIEMELT TERÜLETEI AZ 1–4. ÉVFOLYAMON

Az esélyegyenlőséget biztosító életvitelhez szükséges az informatikai eszközhasználati technikák elemi szintű elsajátítása.

A gyermekek időnként párosan is dolgozzanak-alkossanak a számítógépnél, elosztva a feladatokat, ezzel is segítve az együttgondolkodást, a munkamegosztás kialakulását.

Az egyéni feladatmegoldáson alapuló géptermi tevékenységgel párhuzamosan az egyéni munkák eredményeit közösen értékeljük, a legjobb munkákat dicsérik, jutalmazzuk, hasznosítsuk!

Azok a gyermekek, akik otthon vagy másutt már találkoztak a számítógéppel, sőt esetleg használták is azt, ismereteiket osszák meg „kezdő” társaikkal, segítve azok első próbálkozásait.

A TANTÁRGY CÉLJA

Az *Informatika* c. tantárgy egyik legfőbb célja olyan tanulási környezet kialakítása, amely segíti a felfedezést, fejleszti a kreativitást, a multimédiás kommunikációt, a távoli partnerekkel való együttműködést, az egyéni vagy csoportos munkát, a megszerzett tapasztalatok adaptációját, ezáltal erősíti az ismeretszerzést, a tudásanyag elsajátítását és a képességfejlesztést.

Mivel az informatikai eszközök alkotó használata és az informatikai eszközökkel elérhető szolgáltatások révén életminőség-javulás érhető el, az egyén érdeke, hogy időben hozzájusson a munkájához, életvitele alakításához szükséges információkhoz, hogy képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. A digitális kompetencia birtoklásával elérhető érdekérvényesítés a tantárgy másik alapvető célkitűzése. A tanórákon megoldott feladatok, és a kapcsolódó otthoni munkák lehetővé teszik a megfelelő információszerzési, -feldolgozási, adattárolási, adat-szervezési és adatátadási technikáknak valamint az információkezelés jogi és etikai szabályainak elsajátítását, ami közvetlen tantárgyi célként értelmezhető.

Cél továbbá annak bemutatása is, hogy figyelmet kell fordítani az informatikai ismeretek folyamatos megújítására, és ebben egyre nagyobb szerepet kell kapnia az intelligens és interaktív hálózati technológiának, valamint a vizuális kommunikációnak.

Végül azért is oktatandó a tárgy, hogy a földrajzi elhelyezkedésből, származásból és az anyagi lehetőségek különbözőségéből adódó esély-egyenlőtlenségek csökkenjenek, és az informatikai eszközök elterjedésével a nagyobb társadalmi nyilvánosság révén a demokratikus intézményrendszer működése erősödjék.

1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 18 – heti óraszám: 0,5

Témák	Új tananyag feldolgozása	Gyakorlás	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Az informatikai eszközök használata	2	3	0	5
Informatika alkalmazói ismeretek	1	4	1	6
Infotechnológia	1	1	0	2
Infokommunikáció	1	1	0	2
Médiainformatika	0	1	1	2

AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Ismertetés az adott informatikai környezettel.	A számítógépes tanterem különösége. Teremrend. Munka és balesetvédelem.	A számítógép és a monitor helyes be- és ki-kapcsolása.	A gépterem rendjének elfogadása. A munka és balesetvédelmi előírások megértése.
	A számítógép és perifériái. A számítógép fő részei.		
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül.	A billentyűzet használata. Az egér használata. A monitor. A felhasználói felület jeleinek, ikonjainak értelmezése.	Gombok, jelölések, beállítások, panelek, listadobozok, ablakok, menüsorok, programok indítása. Az ablakok kezelése.	Az ikonok jelentése, programok indítása, futtatása, a menüpontok felfedezése és használata.

INFORMATIKA ALKALMAZÓI ISMERETEK

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
2.1 Egyszerű rajz készítése rajzolóprogrammal.	Egyszerű rajzos dokumentumok készítése, „kép- és betűnyomdák”. A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata	Egyszerű rajzoló program kiválasztása, elindítása Egyszerű rajzok, ábrák, elkészítése. A rajzos dokumentum nyomtatása segítségével. Mintafeladatok, irányított feladatok megoldása. Tanári demonstráció (pl.: kivetítéssel), a technikai kérdések megoldásában.	Választott rajzoló programot tudjon alapszinten kezelni, ismerje és válassza ki a legfontosabb elemeket, funkciókat, Készítsen a számítógéppel: egyszerű rajzos dokumentumokat. Mentse el és nyomtassa ki segítségével. a dokumentumokat
2.2 Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Adatok csoportosítása, értelmezése Közhasznú információforrások megismerése	Adatok gyűjtése, értelmezése, csoportosítása és feldolgozása: keresés és rendezés.	Végezzen logikai műveleteket: az azonosítás, a megkülönböztetés, az osztályba sorolás, a hasonlóság, az analógia gyakorlásával.

INFOTECHNOLÓGIA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
3.1 Az adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel Informatikai eszközökkel történő problémamegoldás gyakorlása.	Állítások, kérdések, kérések, utasítások, parancsok, közvetlen és közvetett információ átadás.	Tudjon példát mondani az információ különböző megjelenési formáira.

INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Információszerzés az internetről, irányított keresés.	Keresőprogram használatának bemutatása.	Google	Web-oldalak megtekintése együtt.

MÉDIAINFORMATIKA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Az új, informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismertetése	A digitális fényképezés bemutatása mobil telefontal.	adó – kódoló – közvetítő – dekódoló – vevő kapcsolat modell bemutatása.	Értse meg, hogy minőségi változást jelent a digitális eszközök használata

ÁJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

- Az egyéni tevékenység megfigyelése és közvetlen vagy (ha dicsérhető) nyilvános szóbeli megbeszélése.

A tanév végi szöveges értékelés a tanév során végzett időszakos ellenőrzések eredményein alapuljon.

Milyen mértékben felelt meg az alábbi követelményeknek:

- Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje és tartsa be az egészség-, vagyon- és balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.
- Ismerjen és értelmezzen egyszerű jeleket, piktogramokat.
- Ismerje a számítógép legfontosabb részeinek nevét, a legalapvetőbb informatikai fogalmakat.
- Tudja az alkalmazott programokat elindítani, használni, bezárni.
- Ismerje az alfanumerikus billentyűzetet, tudja az egeret kezelni.

2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 18 – heti óraszám: 0,5

Témák	Új tananyag feldolgozása	Gyakorlás	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Az informatikai eszközök használata	1	2	0	3
Informatika alkalmazói ismeretek	1	5	1	7
Infotechnológia	1	2	1	4
Infokommunikáció	1	2	0	3
Médiainformatika	0	1	0	1

AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Ismerkedés az adott informatikai környezettel.	A számítógépes tanterem különösége. Teremrend. Munka és balesetvédelem. A számítógép és perifériái. A számítógép fő részei.	A számítógép és a monitor helyes be- és ki-kapcsolása. A perifériák csoportosítása funkcióik szerint. (Bemeneti-, kimeneti-eszközök, háttértárak.)	A gépterem rendjének elfogadása. A munka és balesetvédelmi előírások megértése.
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül.	A felhasználói felület jeleinek, ikonjainak értelmezése.	Gombok, jelölések, beállítások, panelek, listadobozok, ablakok, menüsorok, programok indítása. Az ablakok kezelése.	Az ikonok jelentése, programok indítása, futtatása, a menüpontok jelentése. Ismétlés.

INFORMATIKA ALKALMAZÓI ISMERETEK

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
2.1 A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása.	Egyszerű rajzos dokumentumok készítése, „kép- és betűnyomdák”. Személyes dokumentumok készítése Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata	Egyszerű szövegíró/szerkesztő és rajzoló program kiválasztása, elindítása Rövid szöveges dokumentum készítése. A szöveg begépelése, javítása, színezése önállóan, mentése és nyomtatása segítséggel	Választott szövegszerkesztő és rajzoló programot tudjon alapszinten kezelni, ismerje és válassza ki a legfontosabb elemeket, funkciókat, Készítsen a számítógéppel: egyszerű rajzos dokumentumokat, az iskolai és mindennapi életéhez kapcsolódó tematikus rajzokat, szövegeket. Mentse el és nyomtassa ki segítséggel a dokumentumokat.

INFOTECHNOLÓGIA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
3.1 Az adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása.	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel Informatikai eszközökkel történő problémamegoldás gyakorlása Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	állítások, kérdések, kérések, utasítások, parancsok, közvetlen és közvetett információ átadás pl. beszédhelyzetek: párbeszéd meghatározott helyen.	Tudjon példát mondani az információ különböző megjelenési formáira Tudjon egyszerű titkosírást készíteni, és az írást alkalmazni (kódolni és dekódolni).

INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Információszerzés az internetről, irányított keresés.	Keresőprogram használatának bemutatása.	Google	Web-oldalak megtekintése együtt.

MÉDIAINFORMATIKA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Az új, informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismertetése	Egyéb eszközök digitális és analóg változatának összehasonlítása.	A kódolt információ megőrzésének kérdése. Az információ tárolás korlátainak kérdése. További példák: higanyos és digitális lázmérő, mechanikus szerkezetű, kvarckristályos, digitális kijelzésű órák, stb.	Értse meg, hogy minőségi változást jelent a digitális eszközök használata.

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

- Az egyéni tevékenység megfigyelése és közvetlen vagy (ha dicsérhető) nyilvános szóbeli megbeszélése, .
- Az elkészített dokumentumok előre megadott szempontok szerinti elemzése és értékelése

A tanév végi szöveges értékelés a tanév során végzett időszakos ellenőrzések eredményein alapuljon.

Milyen mértékben felelt meg az alábbi követelményeknek:

- Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje és tartsa be az egészség-, vagyon- és balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.
- Tudjon a megismert programokkal egyszerű produktumot (szöveget, rajzot) létrehozni.
- Ismerjen és értelmezzen egyszerű jeleket, piktogramokat.
- Ismerje a számítógép legfontosabb részeinek nevét, a legalapvetőbb informatikai fogalmakat.
- Tudja az alkalmazott programokat elindítani, használni, bezárni.
- Ismerje az alfanumerikus billentyűzetet, tudja az egeret kezelni.
- Alapszinten tudjon tájékozódni grafikus környezetben.

3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 18 – heti óraszám: 0,5

Témák	Új tananyag feldolgozása	Gyakorlás	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Az informatikai eszközök használata	1	2	1	4
Informatika alkalmazói ismeretek	1	4	1	6
Infotechnológia	1	3	1	5
Infokommunikáció	1	1	0	2
Médiainformatika	0	1	0	1

AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Ismerkedés az adott informatikai környezettel.	A számítógépes tanterem különösége. Teremrend. Munka és balesetvédelem. A számítógép és perifériái. A számítógép fő részei.	Irányított beszélgetés, (pl: engedély nélküli géphasználat, a gép „megjavítása”, a problémás szituáció korrigálása „lefagyás”és ennek értékelése. A számítógép és a monitor helyes be- és ki-kapcsolása.	A gépterem rendjének elfogadása. A munka és balesetvédelmi előírások megértése.
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül.	A billentyűzet használata. Az egér használata. A monitor. A felhasználói felület jeleinek, ikonjainak értelmezése.	Gombok, jelölések, beállítások, panelek, listadobozok, ablakok, menüsorok, programok indítása. Az ablakok kezelése.	Az ikonok jelentése, programok indítása, futtatása, a menüpontok használata. Ismétlés.
Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése.	Comenius LOGO Imagine LOGO	A rendelkezésre álló oktatójáték programok, egyszerű fejlesztő szoftverek alkalmazása.	Lehetőleg minden órán 5-10 perc játék.

INFORMATIKA ALKALMAZÓI ISMERETEK

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
2.1 A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása, igény a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására	Egyszerű rajzos dokumentumok készítése, „kép- és betűnyomdák”. Személyes dokumentumok készítése Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata	Egyszerű szövegíró/szerkesztő és rajzoló program kiválasztása, elindítása Rövid szöveges dokumentum készítése. A szöveg begépelése, javítása, színezése önállóan, mentése és nyomtatása segítséggel Egyszerű rajzok, ábrák, elkészítése. Szövegkezelés fontos feladatainak nyomon követése a gyakorlati munka során.	Választott szövegszerkesztő és rajzoló programot tudjon alapszinten kezelni, ismerje és válassza ki a legfontosabb elemeket, funkciókat, Készítsen a számítógéppel: egyszerű rajzos dokumentumokat. Mentse el és nyomtassa ki segítséggel a dokumentumokat
2.2 Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Adatok csoportosítása, értelmezése Közhasznú információforrások megismerése	Adatok gyűjtése, értelmezése, csoportosítása és feldolgozása: keresés és rendezés.	Végezzen logikai műveleteket: az azonosítás, a megkülönböztetés, az osztályba sorolás, a hasonlóság, az analógia gyakorlásával

INFOTECHNOLÓGIA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
3.2 Algoritmizálás, adatmodellezés	Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása Az algoritmusokban használt adatok értelmezése. Mindennapi adatok leírása (pl.: számok, szövegek, rajzok)! Egy egyszerű fejlesztő rendszer használata.	Cselekedetek időbeli sorrendbe állítása Kódírás – számok helyett rajzok, nyilak helyett betűk és számok. irányítás választott jelekkel robotjátékok, irányok gyakorlása (térben, síkban, számítógéppel). Jelek, piktogramok gyűjtése, csoportosítása. szabályjátékok a Logo-teknőccel. Képek elemekre, algoritmusokra bontása. Tevékenység elemekre, algoritmusokra bontása. Ábra leírása irányított nyilakkal, majd rajzóprogrammal. Robot irányítása	Ismerje fel, fogalmazza meg, jegyezze le és/vagy játssza el a mindennapi élet algoritmusait „Robotjátékok” Értelmezze és írja le az algoritmus adatait (számmal, betűvel, rajzzal...!)

INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Információszerzés az internetről, irányított keresés.	Keresőprogram használatának bemutatása. Közvetlen kapcsolattartás (chat).	Google (a kitalálók története is érdekes mese), Yahoo, MSN, http://www.jetytv.hu	Web-oldalak megtekintése együtt.

MÉDIAINFORMATIKA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Az új, informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismertetése	Képek tárolásának lehetőségei. Kép- és színkódolás.	További ismerkedés az elektronikus média lehetőségeivel. Kép- és színkódolás. Raszterezés – játék: 1. színes ceruzával különböző méretű négyzethálós papíron (pl. keresztöltéses kézimunkaminták) tervezése a nagymának 2 Painttel).	Értse meg, hogy minőségi változást jelent a digitális eszközök használata

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

- Az egyéni tevékenység megfigyelése és közvetlen vagy (ha dicsérhető) nyilvános szóbeli megbeszélése.
- Az elkészített dokumentumok előre megadott szempontok szerinti elemzése és értékelése
- A gyűjtőmunka bemutatása, közös értékelése.
- Játékos feladatlapok, „tudáspróbák” összeállítása pl. hiányzó szavak beírása, kép és szöveg összekapcsolása, kifejezések csoportosítása, kakukktojás kiválasztása.

A tanév végi szöveges értékelés a tanév során végzett időszakos ellenőrzések eredményein alapuljon.

Milyen mértékben felelt meg az alábbi követelményeknek:

- Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje és tartsa be az egészség-, vagyon- és balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.
- Tudjon egyszerű folyamatokat algoritmikus elemekre bontani.
- Ismerje a Comenius LOGO programnyelv legfontosabb építőelemeit.
- Tudjon a megismert programokkal egyszerű produktumot (szöveget, rajzot) létrehozni.
- Ismerjen és értelmezzzen egyszerű jeleket, piktogramokat.
- Ismerje a számítógép legfontosabb részeinek nevét, a legalapvetőbb informatikai fogalmakat.
- Tudja az alkalmazott programokat elindítani, használni, bezárni.
- Ismerje az alfanumerikus billentyűzetet, tudja az egeret kezelni.
- Alapszinten tudjon tájékozódni grafikus környezetben.

4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 18 – heti óraszám: 0,5

Témák	Új tananyag feldolgozása	Gyakorlás	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Az informatikai eszközök használata	1	2	0	3
Informatika alkalmazói ismeretek	1	2	1	4
Infotechnológia	2	4	1	7
Infokommunikáció	1	1	0	2
Médiainformatika	0	1	0	1

AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Újabb találkozás az adott informatikai környezettel.	A számítógépterem rendje. Egészségnevelés: megfelelő távolság a monitortól, egyenes hát, laza kar és csukló. Ismétlés: A számítógép részei. A gép. be- és kikapcsolása, program elindítása és bezárása. A billentyűzet és az egér használata.	A fontosabb billentyűk szerepének felidézése ismert szoftver segítségével.	A gépterem rendjének elfogadása. A munka és balesetvédelmi előírások megértése. Tudja megnevezni a számítógép fő részeit és perifériáiból az általa használtakat, ismerje ezek funkcióit.
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül.	Szöveg beillesztése a rajzba. Szimbólum beszúrása.	Az egyes eszközök illesztése, kipróbálása. Műveletek végzése. Beállítások. Betűméret, dőlt és aláhúzott betűk. Betűszín.	Legyen tájékozott a számítógép grafikus felhasználói felületén, ismerje a használt ikonokat, tudjon önállóan futtatni programokat, igyekezzen minél kevesebb segítséggel kiválasztani és használni egyes menüelemeket!

INFORMATIKA ALKALMAZÓI ISMERETEK

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
<p>2.1 A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása, igény a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására.</p>	<p>Egyszerű szövegíró/szerkesztő és rajzoló program kiválasztása, elindítása Személyes dokumentumok készítése rajzzal, képpel, szöveggel. Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata.</p>	<p>Mintafeladatok, irányított feladatok megoldása. Tanári demonstráció (pl.: kivetítéssel), a technikai kérdések megoldásában. Rövid szöveges dokumentum készítése. A szöveg begépelése, javítása, betű, stílus és színválasztás. A szövegkezelés fontos feladatainak (készítés, korrigálás, elmentés, visszatöltés, kinyomtatás) nyomon követése a gyakorlati munka során. Szövegbe kép, rajzba szöveg beillesztése. LOGO projekt továbbszerkesztése Paintben. Parkettázás Paint programmal. Animáció tervezése LOGO-ban.</p>	<p>Ismerje meg egy szövegszerkesztő és rajzoló szoftver alapvető szolgáltatásait, alkalmazásukkal tudjon egyszerű szöveges dokumentumot létrehozni, illetve ábrát, rajzot, illusztrációt készíteni. Tudja (segítséggel) munkáját elmenteni és visszatölteni, ill. kinyomtatni. Bátorításra merjen IKT eszközöket használva kísérletezni, saját ötletei alapján alkotni.</p>
<p>2.2 Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés</p>	<p>Adatok csoportosítása, értelmezése. Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése Keresés indextáblázatok, lekérdezések alkalmazásával. Keresési eredmények rögzítése</p>	<p>Mindennapi adatok gyűjtése és lejegyzése (szöveggel, számmal, rajzzal). Az adatok, csoportosítása, válogatása, rendezése. Az egész számok, szövegek és rajzos adatok megkülönböztetése.</p>	<p>Tudjon adatokat gyűjteni, értelmezni (csoportosítani és rendezni) és feldolgozni a rendelkezésre álló adathalmazból. Adatkeresés, információgyűjtés. Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése.</p>

INFOTECHNOLÓGIA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
3.1 Az adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása.	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel. Informatikai eszközökkel történő problémamegoldás gyakorlása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	Több utasítás megjegyzése, végrehajtása. Utasítások ellentéte. Részekből egész szintetizálása. Összetettebb ábra tervezése strukturált programozással LOGO-ban. Összetettebb ábra tervezése strukturált programozással ImagineLOGO-ban. Képek elemekre bontása és összerakása.	Gyűjtsön információkat változatos módon és forrásokból. Kódolja az információt beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel, mozgással, tapssal, hangjelekkel stb. Egyszerű problémára adjon megoldási javaslatokat, és gyakorolja a problémamegoldást informatikai eszközökkel.
3.2 Algoritmizálás, adatmodellezés.	Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Az algoritmusokban használt adatok értelmezése. Mindennapi adatok leírása (<i>pl. számok, szövegek, rajzok</i>). Egy egyszerű fejlesztő rendszer használata.	Az „ismétlés” parancs. Ismétlés az ismétlésben! Eljáráshívás. Végtelenített eljárások. Képek elemekre bontása és összerakása. Tetszőleges tevékenység ábrázolása. Piktogramokkal számítógéppel. Diafilm készítése a piktogramok összefűzésével	Ismerje fel, fogalmazza meg, jegyezze le és/vagy játssza el a mindennapi élet algoritmusait („Robotjátékok”). Értelmezze és írja le az algoritmus adatait (számmal, betűvel, rajzzal...) Gyártson egyszerű algoritmusokat a számítógép számára megfelelő fejlesztőrendszer használatával. Hajtsa végre az algoritmust a számítógépen, és értelmezze az eredményt.

INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Információszerzés az internetről, írányított keresés.	Ismert honlap meglátogatása. A kapott adatok letöltése, mentése, kezelése. Keresési eredmények rögzítése.	Az iskolai honlap (esetleg más iskoláé) megtekintése. http://www.egyszervolt.hu/ http://javacska.lib.unideb.hu/ http://www.elvira.hu/ http://www.okm.gov.hu/	A hatékony és céltudatos keresésben logikai kapcsolatok felismerése és alkalmazása. Web-oldalak keresése, megtekintése, ugrópontok használata.

MÉDIAINFORMATIKA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható minimum eredménye
Az új, informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismertetése	Grafikai programok (képezelők) használata.	Oktatási célú multimédia programok, játékos oktatóprogramok használata. Hangzóanyagok, képek, animációk, filmek létrehozása és/vagy lejátszása informatikai eszközökkel. Beszélgetés a hagyományos és virtuális világ jellemzőiről, eltéréseiről.	Az eszközök kipróbálása (pl. videó, digitális fényképezőgép, kamera, DVD, elektronikus adattárak: könyv, lexikon, szótár, stb.)

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

- Az egyéni tevékenység megfigyelése és közvetlen vagy (ha dicsérhető) nyilvános szóbeli megbeszélése.
- Az elkészített dokumentumok előre megadott szempontok szerinti elemzése és értékelése.
- A gyűjtőmunka bemutatása, közös értékelése.
- Játékos feladatlapok, „tudáspróbák” összeállítása pl. hiányzó szavak beírása, kép és szöveg összekapcsolása, kifejezések csoportosítása, kakukktojás kiválasztása.
- Feleletválasztásos kérdőív összeállítása és kitöltése.

Milyen mértékben felelt meg az alábbi követelményeknek:

- Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje és tartsa be az egészség-, vagyon- és balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.
- Tudjon egyszerű folyamatokat algoritmikus elemekre bontani.
- Ismerje a LOGO és az Imagine LOGO programnyelv legfontosabb építőelemeit.
- Tudjon a megismert programokkal egyszerű produktumot (szöveget, rajzot) létrehozni.
- Ismerjen és értelmezzen egyszerű jeleket, piktogramokat.
- Ismerje a számítógép legfontosabb részeinek nevét, a legalapvetőbb informatikai fogalmakat.
- Tudja az alkalmazott programokat elindítani, használni, bezárni.
- Ismerje az alfanumerikus billentyűzetet, tudja az egeret kezelni.
- Alapszinten tudjon tájékozódni grafikus környezetben.

TECHNIKA ÉS ÉLETVITEL

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	1	1	1	1	1	1	1	1
Éves óraszám:	37	37	37	37	37	37	37	37
Témakörök:	ÓRASZÁMOK							
1. Anyagok és alakítások	15	15	12	12	14	14	14	14
2. Épített és szerelt modellek	2	2	4	4	3	3	3	3
3. Jeles napok	12	12	12	12	12	12	12	12
4. Életvitel, háztartás	3	3	5	5	6	6	6	6
5. Közlekedési ismeretek	5	5	4	4	2	2	2	2

CÉL, FELADAT

A tantárgy célja olyan rendszerelméletű gondolkodásmód célzatos és következetes kialakítása, amely fokozatosan feltárja a természetben és társadalomban élő ember és az általa létrehozott technikai környezet bonyolult összefonódását és kapcsolatrendszerét.

A technika és életvitel tantárgy olyan ismereteket ad, képességeket, készségeket és beállítódásokat alakít ki, melyek segítik a modern technika és gazdaságtan eredményeinek ésszerű felhasználását, ugyanakkor óvnak ennek torzító hatásaitól. A tantárgy célja az is, hogy bemutassa a környezeti károsodások és azok megelőzésének módjait, a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményei, a problémák rendszerét és lényegét átlátó környezetgazdálkodást.

Akármilyen komplex természettudományos oktatási rendszert is képzelünk el, az csak tüneti kezelést mutathat be a technika okozta környezeti károk megszüntetésére. Az okok megelőzésére kell hangsúlyt helyezni, és erre alkalmas a rendszer elméletű technika nevelés.

Cél, hogy ismerjék fel a technika szükségességét, értsék jelentőségét, hasznát és veszélyeit az ember és az emberiség életében.

A természet és mesterséges környezet anyagainak megismerése, anyagvizsgálati tapasztalatok szerzése érzékszervi tapasztalással. Összefüggések felismerése az anyagok és a belőlük készült tárgyak között (alapanyag termék, félkész termék) Az anyag feldolgozásának alaplépéseinek alkalmazása. Tájékozódás az anyaghoz kötődő mesterségekről és szakmákról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KOMPETENCIÁK

A kisiskolások előzetes tudása, tapasztalása, természetes érdeklődése alapján, a környezetről szerzett információi segítségével fejlessze, alakítsa, szintetizálja

- a technikai környezethez kapcsolódó ismereteket és magatartást;
- a természettudományok és azok alkalmazására vonatkozó kompetenciákat;
- az informatikai kompetenciát;
- a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciát;
- az esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképeséget;
- az anyanyelv és szaknyelv használatát.

A közvetlen mesterséges környezet megismerése (lakás, iskola, közlekedés), a saját élményből adódó problémák technikai oldalának felismerése. A technikai érdekességek, találmányok megfigyelése. Az ember, technika és természet kapcsolatának felfedezése, megértése. Információ gyűjtése, feldolgozása az alkotó munkához. A természetes és mesterséges ..... a régiből

Az emberi alkotás folyamatának átélése, egyre önállóbb tudatos szervezése. Személyes igények, szükségletek megnevezése. Az egyéni indíttatású probléma felismerése megfogalmazása. Gondolati tervek, később vázlatok készítése. Adott funkcióra tervezett munkadarabhoz szerkezet, anyag, munkamenet kiválasztása majd alkalmazása. Különböztesse meg a tanuló a természetes és emberi alkotással létrehozott tereket, formákat.

A munka tiszteletére és becsületes munkavégzésre nevelés, mivel a technikai környezetünk rendszerei, a tudatos emberi munka eredményei.

Műszaki kommunikáció alapjainak elsajátíttatása: a terv megjelenítése, szóban, írásban, rajzban, anyagban, tárgyban. Rajzi algoritmusok, munkamenet értése, olvasása. Tájékozódás rajzolás alapján, térszemlélet fejlesztése. A terv, elképzelés értékelése, megfeleltetése az igénynek és a lehetőségeknek.

A legegyszerűbb emberi szükségletek felismerése és a kapcsolódó technikai lehetőségek belátása, a funkció, forma, anyag, szerkezet, eljárás összefüggéseinek tapasztalati feltárása.

A rendeltetésnek, az anyagnak és szerkezetnek megfelelő egyszerű megoldás kiválasztása és elkészítése mintakövetéssel, majd egyre inkább önállóan. Technológiai rend kialakítása. Jártasság az eszköz nélküli anyagalkotásban és a legegyszerűbb eszközök használatában.

Konstruálás, kivitelezés: tárgyak, modellek, szerkezetek és agrotechnikai eljárások, háztartás és egészségügyi eljárások irányított és önálló megvalósítása.

Az alkotói és befogadói munka során, a következményekért felelős magatartás tanúsítása. Más véleményének figyelembevétele. Az önellenőrzés, önértékelés fejlesztése.

Munkavégzési és tanulási szokások. Gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. Jó testtartás. Elővigyázatosság az anyagalakításban.

Munkahely rendje, tisztasága.

Kulturális örökségeink jellemző tárgyi, jelképi, szokásrendi sajátosságainak ápolása.

Gazdálkodás az anyaggal, az energiával, a munkával és az idővel.

Technikai szemléleten alapuló környezettudatos fogyasztói magatartás alakítása.

ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS

Az 1-4. osztályban szöveges értékelés. 4. osztály év végén érdemjegy.

1. ÉVFOLYAM

1. ANYAGOK ÉS ALAKÍTÁSUK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Környezetünk anyagai</i> Papír, fa, fém, műanyag.	A tanulók környezetében megfigyelhető természeti anyagok megismertetése. (egyszerű alakítás, formálás).	Személyes használati tárgyak anyagának behatárolása segítséggel.
<i>Képlékeny anyagok</i> Képlékeny anyagok fajtái, tulajdonságaik: lágy, puha, nyújtható stb. alakításuk és felhasználásuk.	Két kéz összerendezettségének fejlesztése. Anyagtulajdonság tapasztalása.	Érzékeli a tanuló az anyagösszetétel változtatása, a tulajdonságváltozás kapcsolatát.
<i>Lágy papír</i> Papír hasznossága. Papír és természet kapcsolata. Papír érzékszervvel megállapítható tulajdonságai.	Tárgyak anyaga és használhatósága közti összefüggések felismerése. A szemmérték fejlesztése.	Tudja, hogy milyen célra és milyen tulajdonságai alapján lehet a papírt felhasználni.
<i>Fa mint a természet kincse</i> A faág, hurkapálca tulajdonságai: hajlítható, törhető, rugalmas, rugalmatlan. Felhasználásuk.	Elemi munkaszokások alakítása (helyes testtartás, rend, pontosság, balesetvédelem). Esztétikus munka örömeinek, értékének kialakítása.	Fának, mint természeti anyagnak értékelése.
<i>Fonalak</i> Zsineg, fonal tulajdonságainak érzékelése, felhasználásuk. Kézműves szakmák azonosítása.	Tapasztalatszerzés a természetes és mesterséges fonalszerű anyagok tulajdonságairól, ezek felhasználásáról.	Vonalszerű és lapszerű anyagok megkülönböztetése a természetes és a technikai környezetben.

2. ÉPÍTETT ÉS SZERELT MODELLEK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Épített modellek</i> Épített környezetünk elemei és az építőelemek hasonlósága. Építés síkban és térben.	Tájékozódás az új iskolai környezetükben. A természetes és az ember által alkotott tárgyak, terek elkülönítése, összehasonlítása.	Építőelemek pontos egymáshoz és egymásra illesztése, egyszerű modell megépítése saját elképzelés alapján.

3. JELES NAPOK I.

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Mikulás</i> Képlékeny anyagokról, papírról tanultak alkalmazása.	Kulturális örökségeink jellemző sajátosságainak ápolása.	Ismerje az ünnephez kötődő hagyományokat, az ünnep jelképeit.
<i>Karácsony</i> Különleges papírfajták.	A családi és a közösségi együttélés érzelmi és tartalmi erősítése.	Egyéni igény megfogalmazása, egyszerű termék tervezése, kivitelezése
<i>Farsang</i> Jelmezek, jelképek.	A tanult ismeretek és tevékenységek szintetizálása egy ünnepi funkcióra.	Helyes munkaszokás, munkarend alkalmazása.
<i>Nemzeti ünnep</i> Fáról, papírról, fonalról tanultak alkalmazása.	Történelmi örökségünk jellemző sajátosságainak ápolása.	Rajzi algoritmusok értése, alkalmazása. Ismeretterjesztő dokumentumok használata.
<i>Húsvét</i> Anyagok tulajdonságainak tudatos változtatása	Húsvéti szokások természeti és technikai elemeinek megkülönböztetése.	Készítendő munkadarabhoz anyag és kivitelezési eljárás választása.
<i>Anyák napja</i> Tanult anyagalakítási eljárások alkalmazása.	Tudja felhasználni a már megismert anyagokat tulajdonságaik alapján.	Tárgyhoz anyag- és eljárásválasztás, kivitelezés.

4. ÉLETVITEL-HÁZTARTÁS

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
Otthonunk elrendezése (a szobám).	Felismertetni, hogy az otthon berendezési tárgyai, tudatos emberi tevékenység eredményei.	Ismerje otthonának funkcionális helyiségeit, jellegzetes berendezési tárgyait.
Munkamegosztás a családban. Család, háztartás, házimunka. Önellátás.	Életkoruknak megfelelően vegyenek részt a családi munkamegosztásban.	Tudja felsorolni a családtagok feladatait és saját otthoni tevékenységeit.
Táplálkozási szokások (étkezési rend). Terítés. Egészséges és kultúrált étkezés.	Megismertetni a kulturált étkezés szokásait. Figyelem felkeltése az egészséges táplálkozás alapjaira.	Legyen képes kultúrált étkezésre (evőeszköz, szalvétahasználat).
Tisztálkodás kötelező alkalmi. Munkahely tisztántartása.	Fejlesztteni a személyes higiénia iránti igényt.	Egészséges életvitel alapvető szabályainak ismerete.
Lakás növényeinek (állatainknak) ápolása, ezek technikai eszközei.	Egyszerű eszközök előnyeinek és veszélyeinek feltárása. Környezettudatos magatartás fejlesztése.	Felelősségtudat a növényápolásban, kisállattartásban.

5. KÖZLEKEDÉSI ISMERETEK 1

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
Közlekedés résztvevői: gyalogos, jármű.	A helyi gyalogos közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokások kialakítása.	Helyes és helytelen közlekedési magatartás megkülönböztetése.
Forgalomirányítás.	Gyalogos közlekedés veszély-helyzeteinek tudatosítása.	Tudjanak az úttesten biztonságosan átkelni.
Közlekedés télen.	Azonosságok és különbségek felfedeztetése a különböző évszakok közlekedési veszélyeiben.	Tudja megfogalmazni a téli közlekedés veszélyeit, azok elkerülésének módjait.
Közlekedés városban, falun.	A gyalogos közlekedés szabályai, gyalogosra vonatkozó tilalmak.	Tudja a közlekedési jelzőlámpák színeinek jelentését.
Közlekedési tanácsok a nyári szünidőre.	Magabiztos, tudatos közlekedési magatartás kialakítása.	Legyen képes az úttesten biztonságosan átkelni irányítással és anélkül.

2. ÉVFOLYAM

1. ANYAGOK ÉS ALAKÍTÁSUK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Képlékeny anyagok</i> tulajdonságai. Tárgyalakítás képlékeny anyagokból.	Ok-okozati kapcsolatok felfedezése az anyagok tulajdonságváltozásában.	Az anyagok tulajdonsága , alakíthatósága és felhasználása közti kapcsolatok ismerete.
<i>Papír a környezetünkben</i> Papírfajták. Hajtogatás jelei.	A manuális készségek fejlesztése az anyagvizsgálat és az anyagalakítás során.	Tudja rendszerezni a papírfajtákat vastagságuk és felhasználásuk alapján. Ismerje és tudja alkalmazni a papírhajtogatás jeleit.
<i>Fa és a természet kincsei</i> Fa mint nyersanyag. Fával foglalkozó mesterségek..	Ok-okozati összefüggés tapasztalása a fa keménysége és megmunkálhatósága között.	Tudjon felsorolni természeti anyagokat. Ismerje és balesetmentesen használja eszközeit.
<i>Fonal és textil</i> Természetes és mesterséges alapanyagok.	Konstrukciós képesség, eszközhasználat, kézügyesség fejlesztése.	Tudjon anyagot választani igényeihez. Legyen képes balesetmentes eszközhasználatra.

2. ÉPÍTETT ÉS SZERELT MODELLEK 2

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Építőelemek</i> felhasználásával minta, rajz, fénykép alapján összetettebb alakzatok összeállítása.	Fejlesztani a tanulók technikai szemléletét a modell és a valóság viszonyának elemzésével.	Legyen jártas adott egyszerű modellek utánzással történő összeállításában
<i>Lakás belső terei</i> Szobabelső térbeli megépítése modell-lapról, majd önálló elképzelés alapján.	Fejlődjenek manuális képességeik (finommozgás) egyszerű szerkezetek kialakításában.	Képes legyen összetettebb modellek felépítésére egyéni elképzelés alapján. Tudja a kicsinyítés, nagyítás különbségét.

3. JELES NAPOK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Mikulás</i> Papír, textil, ezek közös alkalmazása.	A családi és a közösségi együttélés érzelmi és tartalmi erősítése.	Ismerje meg az ünnepekhez fűződő népi hagyományokat.
<i>Karácsony</i> Természetes anyagok, papír.	A tanult ismeretek és tevékenységek szintetizálása egy ünnepi funkcióra.	Ismerje az ünnepnapok jelképeit, az ünnepnapokhoz kapcsolódó tárgyalakítás szokásait.
<i>Farsang</i> Papír, textil, agyag.	A megoldási módok kiválasztásának pszichomotoros képesség fejlesztése	Legyen képes az elkészítéshez anyagot és műveleti sorrendet meghatározni.
<i>Nemzeti ünnep</i> Fonal, szalag, zsinór.	Kulturális örökségeink jellemző sajátosságainak ápolása.	Tudjon vonalszerű anyagot megerősíteni, tudatosan változtatni szerkezeti tulajdonságot.
<i>Húsvét</i> Fonal, textil.	Kombinációs pszichomotoros képesség fejlesztés	Tudja a már megismert anyagokat felhasználni az ünnepi készülődésben.
<i>Anyák napja</i> Fonal, textil, papír, természeti anyag.	Az ajándékozás élményének, örömeinek átélése.	Legyen képes tárgyat tervezéssel, önállóan és/vagy mintakövetéssel kivitelezni.

4. ÉLETVITEL-HÁZTARTÁS

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>A lakás belső terei.</i> A lakás funkcionális helyiségei. Berendezési tárgyak.	A közvetlen környezet megfigyeltetése, annak gondozása, megbecsülése.	Ismerje otthona nélkülözhetetlen berendezési tárgyait, azok anyagait, funkcióit, formáit.
<i>Bababútorok – babaház</i> Bútorok anyaga, mérete, formája.	Térérzékelés, konstruáló képesség fejlesztése többféle megoldás keresése a tervezésben.	Legyen tájékozott a méretarányokban, formákban.
<i>Munkamegosztás a családban.</i> Házimunkák fajtái.	Önkiszolgálásra, egyszerű háztartási tevékenységek elvégzésére szoktatás. Egymás munkájának megbecsülésére, segítésére nevelni a tanulókat.	Ismerje a tanuló a háztartási munkaformákat, a takarítás műveleteit, eszközeit, gépeit, anyagait, a háztartási balesetek forrását.
<i>Asztalterítés</i> Ünnepi terítés. Teríték részei, funkciójuk, anyaguk.	Kultúrált étkezési szokások megismerése, alkalmazása.	Legyen képes meghatározni az alapteríték elemeit, azok anyagi tulajdonságait.

5. KÖZLEKEDÉSI ISERETEK 2

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Közlekedési jelzőtáblák</i> A KRESZ utasít, jelez, tilt, szabályoz.	Felkészíteni a tanulót a balesetmentes, kultúrált közlekedésre, a közlekedési szokások, illemszabályok és előírások betartására.	Ismerje a legfontosabb közlekedési jelzőtáblák jellegzetes alakját, színét.
<i>A gyalogos közlekedés</i> Szabályai. Jelzőlámpa, gyalogátkelő, úttest.	Közlekedéssel kapcsolatos helyes ismeretek és magatartási szokások alakítása a gyalogos közlekedésben	Tudja megnevezni a gyalogos közlekedést irányító jelzőtáblákat.
<i>Közlekedési eszközök</i> Biztonságos tömegközlekedés feltételei.	Figyelemirányítás a tömegközlekedés jelentőségére.	Legyen képes megfogalmazni a tömegközlekedési eszközön alkalmazott illemszabályokat.
<i>Közlekedési gyakorlat</i>	Veszélyhelyzetet előidéző magatartások jellemzői és azok megelőzésének módjainak megismerése.	Teljes biztonsággal közlekedjen gyalogként, ismerve a gyalogos közlekedés szabályait.

3. ÉVFOLYAM

1. ANYAGOK ÉS ALAKÍTÁSUK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>A papír otthonunkban:</i> A papír érzékszervi összehasonlítása (téphetőség, hajlékonyság, vastagság, rugalmasság, felületi tulajdonságok stb. szerint) és sorba rendezése.	Hasznos, játékos tárgyak készítése közben elsajátítani a műszaki kommunikáció alapjait, mint a tervezés lényeges részét. A papír tulajdonságainak felismerése, papírkészítés.	<i>Ismerje és tudja megnevezni</i> a munka tervezésének főbb fázisait, a <i>műszaki kommunikáció</i> jeleit, vonalfajtaát, a méretmegadás elemeit (méretvonalat, méretsegédvonalat, méretnyilat, méretszámot).
<i>Fonal és textil:</i> fonalak és textiliák szerkezetének megfigyelése. Fonal sodrása.	Kéz finommozgásainak fejlesztése. Gazdaságosságra, anyagtakarékosságra nevelés.	Fonal- és textilalakító alpműveletek önálló kivitelezése.
<i>Fából</i> készíthető szerkezetek összeállítása. A fa feldolgozása és felhasználása otthon, iparban, művészetben.	Természetes és mesterséges anyagok közti különbségek felfedezése. Konstruáló képesség fejlesztése.	Környezetünk fából készült termékeinek megnevezése. Természetvédelem jelentőségének belátása.
<i>Kiállítás szervezése</i>	Tanult ismeretek tevékenységek rendszerezése.	Saját és mások munkájának értékelése, megbecsülése.

2. ÉPÍTETT ÉS SZERELT MODELLEK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Technikai fejlődés</i> Csúszás, gurulás, lengés, megvalósítása szerkezetekben.	Technikai gondolkodásmód fejlesztése. Technikatörténet.	Tudjon megnevezni a környezetében található mozgó szerkezeteket.
<i>Játékok konstruálása</i> Hely és helyzetváltoztatásra alkalmas mozgó modellek és szerkezetek.	Játszótér elemei. Játszótéri játékok elemei, azok szerkezeti kialakításának tudatosítása.	Hasonlósági szempontok megnevezése a modellek és a valóságos tárgyak között.

3. JELES NAPOK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Téli ünnepek</i> Mikulás – papír, textil, dobozok, ezek közös alkalmazása. Karácsony – term. anyagok, papír (asztal-, fenyődísz) Farsang – papír, textil, agyag, (álarc, jelmez).	Kulturális örökségeink, hagyományaink jellemző sajátosságainak ápolása. A tanult ismeretek és tevékenységek szintetizálása egy ünnepi funkcióra.	Tudja igényeit, szükségleteit megfogalmazni, a kivitelezésre javaslatot tenni.
<i>Tavaszcseréző ünnepek</i> – fonal, textil, papír, természeti anyagok tudatos alkalmazása. Nemzeti ünnepre, húsvétra, anyák napjára való felkészülés.	A családi és a közösségi együttélés érzelmi és tartalmi erősítése. Kulturális örökségeink, hagyományaink jellemző sajátosságainak ápolása. A tanult ismeretek és tevékenységek szintetizálása egy ünnepi funkcióra.	Saját ötlet megvalósítása a funkció, forma, esztétikum együttes figyelembevételével. Tudja a már megismert anyagokat felhasználni az ünnepi készülődésben.

4. ÉLETVITEL – HÁZTARTÁS

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Házak, lakások, otthonok</i> Háztipusok városban és falun.	Megismertetni azokat az emberi igényeket, szükségleteket, amelyért az ember házakat épített, épít, berendez.	Házak, lakások funkcióinak, feladatainak felsorolása.
<i>Lakások belülről.</i> Alaprajz, alapterület, funkcionális helyiségek.	Megfelelő technikai motívumok kialakítása a tanulóknak lakó-környezetükről, otthonukról, az otthon technikai egységeiről.	A lakás beosztás alapelveinek ismerete, a lakás helyiségeinek funkció szerinti megkülönböztetése.
<i>Otthon a lakásban</i> Lakberendezés. Tárgyak az otthonunkban.	A technikai fejlődés hatásának értékelése. Csoportosítás, rendszerezési képesség fejlesztése.	Megkülönböztetni a lakás otthonosságának szükséges elemeit.
<i>Étkezési szokásaink</i>	Egészséges életmódra szoktatás. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	Egészséges táplálkozás feltételeinek felsorolása.
<i>Ünnep a családban</i> Helyes étrend, ételhygiéna.	Családi együttműködés, munkamegosztás igénye.	Megfogalmazni igényeket, meghatározni feladatokat a családi együttélésben.

5. KÖZLEKEDÉSI ISMERETEK

Tananyag	Fejlesztési célok	A fejlesztés várható eredménye
<i>Közlekedési eszközök csoportosítása</i>	Ki kell alakítani a közlekedési eszközökre, azok használatára vonatkozó hasznosságtudatot, de egyúttal be kell mutatni a közlekedés veszélyhelyzeteit.	A tömegközlekedési eszközök használatára vonatkozó szabályok, a közlekedési eszközök csoportosítása funkciójuk alapján.
Közúti közlekedés gyakorlása (terepasztal, KRESZ-park).	Magabiztos közlekedési ismeretek és szabálykövető magatartás.	Közlekedési ismeretei birtokában biztonsággal tudjon gyalogosan és tömegközlekedési járművön közlekedni.

4. ÉVFOLYAM

1. ANYAGOK ÉS ALAKÍTÁSUK

Tananyag	Fejlesztési célok	A továbbhaladás feltételei
<i>Barlangtól a mai településig</i> Az építkezés anyagainak rendszerezése. Az agyag felhasználása napjainkban.	Rendszerezési, összehasonlító képesség fejlesztése (környezetünk anyagai, eredetük, felhasználásuk, tulajdonságaik, szerszámai).	Ismerje az építés főbb anyagait, az agyag mint természeti anyag tulajdonságait.
<i>Szövés, szövőkeret</i> Szövet szövése, fonalszerű, lapszerű anyagok	Az emberi alkotótevékenység folyamatának bemutatása, átélése egyszerű használati tárgy tervezése, kivitelezése során.	A szövés alapelemeinek, eszközeinek és egyszerű gyakorlatának ismerete.
<i>Vízi közlekedés</i> Vízi járművek fejlődéstörténete. Víz és szél energiájának hasznosítása. Fáról tanultak ismételése.	Lényegkiemelő képesség alakítása a hasonlósági (azonos, különböző) tulajdonságok alapján.	Modell és valóság viszonyának elemzése Adott terv megvalósítása algoritmus segítségével és önállóan
<i>Fából készíthető szerkezetek összeállítása.</i> A fa feldolgozása és felhasználása otthon, iparban, művészetben.	Természetes és mesterséges anyagok közti különbségek felfedezése. Konstruáló képesség fejlesztése.	Környezetünk fából készült termékeinek megnevezése. Természetvédelem jelentőségének belátása.
<i>Tárgyak alakja, rendeltetése</i> Formák, anyagszerkezetek.	A természetes és mesterséges formák közti különbségek felismertetése, ok-okozati összefüggés keresése.	Tudjon saját igényei alapján tárgyat tervezni és elkészíteni. Tárgy és a funkció összhangja.

<i>Lakásunk külső és belső környezete.</i> Lakóház, lakószoba készítése.	Tudatosítani, hogy az otthonuk is célszerű emberi tevékenység eredménye.	A rendeltetés, a célszerűség, a tulajdonságok és a forma összhangja.
<i>Kiállítás.</i>	Objektív önértékelésre nevelés. Saját munka bemutatása.	Saját és mások munkájának értékelése.

2. MŰSZAKI ÁBRÁZOLÁS

Tananyag	Fejlesztési célok	A továbbhaladás feltételei
<i>A műszaki ábrázolás jelei.</i> A méretmegadás elemei. A tárgyak nézeti képeinek származtatása.	A tanulók absztrakciós képességeinek fejlesztése, a műszaki ábrázolás alapelemeinek tudatosítása.	Egyszerű műszaki rajzok olvasása Rajzeszközök használata.

3-4. JELES NAPOK – ÉLETVITEL – HÁZTARTÁS

Tananyag	Fejlesztési célok	A továbbhaladás feltételei
<i>Téli ünnepek</i> Vendégvárás, vendég meghívása, ajándékozás.	Ünnepi szokások rendszerezése. Információ gyűjtése az ünnepi tevékenységekhez.	Ünnepnaphoz kapcsolódó szokások felsorolása. Tevékenység megtervezése, dokumentálása.
<i>Tavaszi ünnepkör</i> Anyagalakítás, háztartási tevékenységek.	A tanult ismeretek rendszerezése, szintetizálása. Információgyűjtés az ünnepi tevékenységhez és dokumentálás.	Ünnepnaphoz kapcsolódó szokások felsorolása. Tevékenység megtervezése, dokumentálása (rajzban, írásban).
<i>Konyha és eszközei</i> Egyszerű étel elkészítése.	A konyhai műveletek, sorrendiségének megismertetése, rendszerezése egyszerű étel elkészítése során.	Kedvenc étel megnevezése, összetevőinek felsorolása, az elkészítés műveleteinek felsorolása.
<i>Vendégvárásra készülők</i> Meghívó, meghívás. Játéktervezés. Ételkészítés. Terítés.	Esztétikus környezet igényére nevelés, környezetvédelem a lakásban és a lakóhely környékén.	Háztartási tevékenységek közül 3-4 megnevezése. Környezet tisztelete, védelme. Takarékoság, gazdaságosság lehetőségeinek felsorolása.

5. KÖZLEKEDÉSI ISMERETEK

Tananyag	Fejlesztési célok	A továbbhaladás feltételei
<i>Közlekedési eszközök csoportjai; különleges eszközök.</i>	A tanulók felkészítése a biztonságos, balesetmentes közlekedésre. A balesetmentes járműhasználat szabályainak felismerése, magyarázata.	Közlekedés résztvevőinek csoportosítása, rendszerezése. A gyalogos kötelességei és jogai a közúti közlekedésben.
<i>Közlekedési játék</i>	A közlekedésről tanultak ismétlése, rendszerezése.	Közlekedési eszközök, gyalogos közlekedés, forgalomirányítás áttekintő ismerete.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI 1–4. ÉVFOLYAMRÓL

A munka és a technika szükségessége, jelentősége és szerepe az emberi életben, haszna és veszélyei terén:

- Tudja felsorolni a természetes és mesterséges környezet néhány elemét.
- Konkrét esetekben ismerje fel a technikai problémát.
- Nevezze meg környezete tárgyainak anyagát.
-

Az alkotás folyamata, a gyakorlati probléma-felismerési és problémamegoldó folyamat terén

- Fogalmazza meg szóban, tanári segítséggel az adott technikai problémát.
- Terveit tudja megjeleníteni szóban, írásban, rajzban, tárgyi alkotásban.
- Tudjon elkészíteni egyszerű műveletekkel, alapszerszámokkal vagy kézzel tárgyat, modellt.
- Mondja el a munkafolyamatot rajzos folyamatábráról.
- Állapítsa meg, hogy egy anyagon belül az egyes fajták tulajdonságai hogyan befolyásolják a megmunkálhatóságot.
- Azonosítsa a térbeli képet a tárggyal.
- Tudjon becsülni, mérni, egyszerű műszaki ábrát készíteni terveihez.
- Mondja el elemi szinten a gazdálkodás, takarékoság, szolgáltatás lényeges jegyeit.

Munkavégzési és tanulási, magatartási szokások terén

- Vegye figyelembe az építés során az arányokat, oldja meg a tárgy és a funkció összhangját.
- Mutasson rá a megismert anyagok legjellemzőbb tulajdonsága és a felhasználhatósága közötti összefüggésre.
- Válassza ki a tanult megmunkáláshoz szükséges szerszámot, eszközt.
- Törekedjen a tanult eljárások, munkafogások szabályos alkalmazására, elvégzésére.
- Egészséges életvitel alapelveinek ismerete és alkalmazása.
- Környezettudatos magatartást tanúsítson.
- Ismerje lakhelyének közlekedési rendjét.
- Balesetmentes közlekedésre legyen képes.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

**Bevezető és kezdő szakasz
(1–4. évfolyam)**

ÓRATERVI TÁBLÁZAT

ÉVFOLYAM:	1.		2.		3.		4.	
OSZTÁLY:	a	b	a	b	a	b	a	b
Heti óraszám:	3	3	3	3	3	3	3	3
Éves óraszám:	111	111	111	111	111	111	111	111

CÉL, FELADAT

Az egészséges életmód, egészségvédelem technikájának elsajátítása. Játékos mozgástevékenységgel gazdagítsa és fejlessze a tanulók mozgásműveltségét. Pótolja az esetleges elmaradásokat. Fejlessze koordinációs képességeiket olyan szintre, hogy alkalmassá tegye őket a későbbi hatékony mozgásos-cselekvés tanulásra, sportolásra. Elégítse ki a tanulók mozgás- szükségletét. Fejlessze feladatmegoldó képességeiket. Sajátos eszközeivel, valamint a többi műveltségi terület ismeretanyagának integrált hatásaként érje el, hogy a tanulók az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. Ismerjék motorikus képességeiket, azok fejlesztésének, fenntartásának módját. Ismerjék a mozgásos játék, versengés örömét, és igényeljék azt. Becsüljék társaik teljesítményét. Legyenek cselekvésbiztosak. A rendszeres fizikai aktivitás magatartásuk részévé válják, tudatosan vegyenek részt egészséges testi fejlesztésükben. Legyenek képesek a gyakorlatokra vonatkozó szakkifejezéseket megérteni, a gyakorlóléhelyek, szerek és eszközök nevét ismerni, az öltözői rendet, a higiéniai szokásokat kialakítani. Legyenek képesek a gimnasztikai mozgásokat folyamatosan és pontosan végrehajtani, a játékos képességfejlesztő gyakorlatokat, testnevelési játékokat elsajátítani.

KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

Anyanyelvi kommunikáció. A testnevelés nyelvezetét rendszeres gyakorlással kell elsajátítani.

A mozgást nagymértékben segíti, ha a tanulók megismerik saját testi-lelki adottságaikat, ezáltal eredményesebben fejleszthető önismeretük, önértékelésük.

A testnevelés mozgásanyagának segítségével, nagy hatékonysággal fejleszthetők a korosztályok értelmi képességei.

A higiéniai szokások kialakítása, az egészségfejlesztési eljárások, módszerek, megismertetése segíti az egészség megőrzését.

Vállalkozói kompetencia. Cél az aktív életvitelű, pozitívan gondolkodó állampolgár formálása, aki elviseli a fizikai igénybevételt, stresszt, megmérettetést, értékelést.

Az élet értékéért felelős magatartás megalapozása, a pozitív hozzáállás.

Leendő munkavállalóként gondot fordít saját fizikai állapotára, szellemi frissességére.

A testnevelés sajátos eszközeivel alakítja a környezettudatos magatartást, a természet és épített környezet védelmét.

A szép, harmonikus mozgás segíti az esztétikai-művészi tudatosság fejlesztését.

A mozgáskultúra kialakításán túl a szervezet edzettségi szintjének emelése, alakítása is folyik.

TANESZKÖZÖK

A tanulók egyéni felszerelése. Bordásfal, 2 és 4 méteres tornapad, ugrószőnyeg, talajszőnyeg, ugrósámoly, mászókötel, ugrószekrény, húzókötel, ugrálókötél, medicinlabda, váltóbot, kislabda, futball-labda, kosárlabda, kapuháló, kosárlabdapalánkok gyűrűvel, hálóval, műanyag labdák, asztalitenisz asztal, mérőszalag, stopperóra, pumpa, jelzőszalag, kisméretű kapu, rádiómagnó, szertárak, öltözők.

ÉRTÉKEKÉLÉS, ELLENŐRZÉS

Az 1-4. osztályban szöveges értékelés. 4. osztály év végén érdemjegy.

Fejlesztési célok	1–2. évfolyam Bevezető szakasz	3–4. évfolyam Kezdő szakasz
Tananyag		
Anyanyelven folytatott kommunikáció	Játék az ujjakkal, körjátékok, járások és futások	Ugróköteles játékok, járások és futások
A tanulás megtanulása	Madzagos játékok, szökdelések és ugrások	Rímfaragás, szökdelések és ugrások
Vállalkozói kompetencia	Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok, dobások	Kiesős játékok, dobások
Anyanyelven folytatott kompetencia	Testtartást, járást fejlesztő játékok, egyensúlygyakorlatok	Tapsos játékok, egyensúlygyakorlatok
Anyanyelven folytatott kommunikáció	Babzsákos játékok, labdás feladatok	Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok, labdás feladatok
Vállalkozói kompetencia	Fogócskák, küzdő feladatok	Testtartást, járást fejlesztő játékok, küzdő feladatok
Interperszonális, szociális kompetencia	Szabadidős sporttevékenység, úszás	Szabadidős sporttevékenység, úszás

1–2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 111 – heti óraszám: 3

Témakör	A témakör feldolgozására javasolt óraszám (1–2. évfolyam)
Anyanyelven folytatott kommunikáció Játék az ujjakkal, körjátékok, járások és futások	16
Tanulás megtanulása Madzagos játékok, testtartást fejlesztő játékok, szökdelések és ugrások	16
Vállalkozói kompetencia Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok, dobások	16
Anyanyelven folytatott kompetencia Testtartást, járást fejlesztő játékok, egyensúlygyakorlatok	16
Anyanyelven folytatott kommunikáció Babzsákos játékok, labdás feladatok	16
Vállalkozói kompetencia Fogócskák, küzdő játékok	16
Interperszonális, szociális kompetencia Szabadidős sporttevékenység, úszás	16

1. JÁTÉK AZ UJJAKKAL, KÖRJÁTÉKOK, JÁRÁSOK ÉS FUTÁSOK

Anyanyelven folytatott kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p><i>A biztonságos járás kialakítása zárt és szabad térben</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – járás közben feladatok végeztetése, – a szép, harmonikus járás elsajátítása, – a kötetlen, tartós futás megismertetése, – a tanulók futógyorsaságának fejlesztése, – reakció- és cselekvésgyorsaság kialakítása. <p><i>A játékok: fogójátékok ismerete.</i></p> <p>A futásgyakorlatok játék közben való végzése</p> <ul style="list-style-type: none"> – járás közben a társsal való együttműködés megteremtése, – a tartós egyenletes iramú futás időtartamának egyénre szabott, fokozatos növelése, – a gyors indulással a gyors reagálóképesség fejlesztése. 	<p>Játék az ujjakkal:</p> <p>Körjátékok:</p> <p>Járásgyakorlatok:</p> <p>Utánzó járások: „gólya”, „óriás”, „törpe”</p> <p>Járási dalra, zenére</p> <p>Futásgyakorlatok:</p> <p>Kötetlen tartós futás.</p> <p>Futás végtelenített akadálypályán.</p> <p>gyorsfutás.</p> <p>Futás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – irányváltoztatással, – tárgykerüléssel, – cikcakkban. 	<p>Tudjanak járásgyakorlatokat végezni.</p> <p>Tudjanak egyenletes iramban (gyengébbeknek kisebb séta beiktatásával) 4-6 percig futni, vagy 6-8 percig tartó fogó- és futójátékban részt venni.</p> <p>Fejlődjön futógyorsaságuk.</p> <p>Járásuk legyen szép, harmonikus.</p> <p>Sajátítsák el a futómozgás változatait. Tudjanak: 6-8 percig futni megállás nélkül.</p>

2. MADZAGOS JÁTÉKOK. SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

Tanulás megtanulása

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p><i>Koordinációs képességek fejlesztése összetett feladatokkal.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – futás közben végeztetett szökdelések, ugrások megtorpanás nélkül a biztonságos mozgás érdekében. <p>Ugrókészség fejlesztése: sorozatugrásokkal, ügyelve a folyamatosságra, a rugalmas talajra érkezésre.</p> <p><i>Alapvető ugrásformák elsajátítása játékos formában.</i></p> <p>Eredményre törekvés kötélhajtásban.</p> <p>Folyamatos elugrás futásból.</p> <p><i>Ugrókészség fejlesztése:</i> az ugrás hosszától függően.</p> <p>Az elugrás irányának változtatása.</p> <p>Biztonságos átugrás alacsony akadályok felett (40-50 cm).</p>	<p>Madzagos játékok:</p> <p>Szökdelések:</p> <ul style="list-style-type: none"> – páros és egy lábon helyben, haladással, előre, hátra, oldal irányba, <p>Ugrókötél-áthajrási kísérletek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – páros és egy lábon, <p>Ugrások:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyből, páros lábról, – fel- és elugrások egy és páros lábról, futásból, – akadályok fölött, – felfutás tornaszerekre, leugrás, 	<p>A gyakorláshoz felhasznált szerek, eszközök nevének ismerete.</p> <p>A játékok, gyakorlatok nevének, szabályainak ismerete</p> <p>Oly mértékben fejlődjen a gyerekek dinamikus koordinációs képessége, hogy tudják a testnevelési órán tanított, kidolgozott mozgásformákat és gyakorlatokat önállóan bemutatni, fel-, leugrani, egy és páros lábról egyensúlyvesztés nélkül, rugalmasan talajra érkezni.</p> <p>A tanítás, tanulás során használt szerek nevének ismerete: magasugró lécz, távolugró gödör stb.</p> <p>Szakkifejezések megértése: váltott lábú szökdelés</p> <p>Tudják a futásból ugrásba történő átmenetet.</p>

Pontos feladat-végrehajtásra nevelés, szakkifejezések megértése, a játékok nevének, szabályinak és végrehajtási módjának ismerete alapján.	– sorozatugrások, – fel- és leugrások, – célbaugrások, – ugrás távolba, – ugrás talajszőnyegre.	
--	---	--

MEGFIGYELÉST ÉS TESTTARTÁST FEJLESZTŐ JÁTÉKOK, DOBÁSOK

Vállalkozói kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<ul style="list-style-type: none"> – az alapvető fogásbiztonság fejlesztése, – a különféle feldobásokban, elkapásokban jártasság kialakítása, – a pontosságra törekvés a célba dobásokban, – eredményre törekvés a kislabda hajításban és dobásokban, <p><i>Dobókészség kialakítása:</i> egykezes felsődobás. Dobókészség fejlesztése: dobás különböző súlyú labdával. Figyelem összpontosítása a célba dobásnál.</p>	<p>Testtartást fejlesztő játékok: „Tűz, víz, repülő” „Házatlan mókus”</p> <p>Gimnasztikai alapgyakorlatok: nyak, kar, törzs, lábgyakorlatok, testtartásjavító törzsgyakorlatok.</p> <p>Dobások különböző méretű és súlyú szerekkel távolba és célba (különböző testhelyzetekből). Célba dobás 4-5 m-re lévő vízszintes, és függőleges célba. Játékok: „Célba dobó verseny babzsákkal”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egy- és kétkezes dobások ismerete <p>Tudjanak célba dobni 4-5 m-es távolságra, 30%-os biztonsággal.</p> <p>Ismerjék a használt szerek nevét. Értsék meg a használt szakkifejezéseket.</p>

3. JÁRÁST FEJLESZTŐ JÁTÉKOK, EGYENSÚLYOZÓ GYAKORLATOK

Anyanyelven folytatott kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p><i>Támasz helyzetben való haladás a test súlyának kézre helyezésével.</i></p> <p><i>Mászási kísérleteknél kitartás az erőfeszítésben.</i></p> <p>Mászás fölfelé és lefelé folyamatos fogással mászókán, bordásfalon, kötélben.</p> <p>Ügyesség és általános erőfejlesztés lejtős padon, támaszfeladatok végzésénél.</p> <p><i>Egyensúlyérzék fejlesztése hely- és helyzetváltásokkal.</i></p>	<p>Egyensúlyozó gyakorlatok: – haladás utánzó járásokkal, (kutya futás, pókjárás, sántaróka) – csúszás, átbújás, kúszás, átmászás, – guruló átfordulások, – tarkóállítás, – „kiscsikó”, – felugrás zsámolyra, szekrényre,</p>	<p>A gyakorlatokhoz használt szerek, eszközök nevének ismerete: bordásfal, mászórud, mászóka stb. Tovahaladás a szereken támaszban, függésben.</p> <p>Szakkifejezések megértése. Legyenek képesek a testnevelési órákon tanított támasz- és egyensúlygyakorlatok segítségével való bemutatására.</p>

<p><i>Általános erő- és ügyességi fejlesztés utánzó járásokkal, szereken történő átjutással.</i> A tanult támasz- és függésgyakorlatok sikeres alkalmazása természetes akadályokon. <i>Biztonságos mozgás függésben.</i> Akadálypályák – útmutatással, tanári segítséggel történő felépítése, lebontása.</p>	<p>és leugrások „Sántaróka”, „Pókjárás”, – játékos függésgyakorlatok természetes akadályokon, tornaszereken, – feladatok bordásfalon, mászókötélen, mászókán. Játékok: sor- és váltóversenyek</p>	
--	---	--

4. BABZSÁKOS JÁTÉKOK, LABDÁS FELADATOK

Anyanyelven folytatott kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p><i>Ismerkedés a labda sajátosságaival.</i> A hajító mozdulat elsajátítása. Egyszerű labdakezelési módokkal a dobás- és fogásbiztonság fejlesztése. A labdatovábbítások, elkapások ismerete. Labdajátékok elsajátítása</p> <p><i>A labdaérezék fejlesztése:</i> gurítással, labdapattintással, labda elfogásával, megállítással. Kétkezes átadások helyben és mozgás közben. A dobás erejének és ívének változtatása a feladatoknak megfelelően. Helyben és mozgás közben labdás ügyesség fejlesztése labdavezetéssel.</p>	<p>Labdás feladatok: – a labda fogása, gurítása, terelgetése kézzel, lábbal, gurítás társhoz oda-vissza terpeszülésben, – labdaadogatás, feldobott labda elfogása, – labdapattogtatás, – labdadobás távolba, célba (gumilabdával). Játékok: „Labdacica”, „Váltóverseny labdával” stb. – labda egyensúlyozása, pörgetés gurítása, – guruló labda megállítása, felvétele kézzel, – utánzójárásokban labdaterelgetés kézzel, fejfel, lábbal, – labda feldobása, elkapása, – különböző irányból érkező labda elkapása.</p>	<p>A gyakorlatokhoz használt szerek, eszközök nevének ismerete, Szakkifejezések megértése. Ismerjék: – a labdafogást, – a labdagurítást, – a labdaadogatást.</p> <p>Tudjanak: – labdát gurítani, vezetni, feldobni, elkapni.</p>

5. FOGÓCSKÁK, KÜZDŐ JÁTÉKOK

Vállalkozói kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>– az akarat tulajdonságok fejlesztése, a szabályok megtartására nevelés, – együttműködés a közös tevékenységben, – pontos feladat-végrehajtás – biztonságos mozgás kialakítása a küzdőfeladatok végzésekor,</p>	<p>– állásban húzások-tolások párokban – a társ áttolása (háttal ülve egymásnak), – lábra lépés, – kakasviadal. Játékok: „Lovascсата”, „Körszakítás” stb. – karemelés, illetve leszorítás társ ellenállásával</p>	<p>Biztonságos mozgás a páros gyakorlatok végzésében.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – a balesetveszély elhárítása, – a fegyelem fenntartása a feladatok végzése közben. 	<p>szemben</p> <ul style="list-style-type: none"> – állásban húzások-tolások, párokban – leülések, felállások párokban karfogással, hátukat összetámasztva. <p>Játékok: „Lovascsata”, „Kakasviadal</p>	
--	--	--

6. SZABADIDŐS SPORTTEVÉKENYSÉGEK, ÚSZÁS

Interperszonális, szociális kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p><i>Legyen örömszerzés forrása a szabadban eltöltött óra.</i></p> <p>Olyan mértékű haladás érhető és várható el, amely szerint az 1-2. osztályban a tanuló képes legyen fennmaradni a vízben és 6-10 m-t levegővétellel (vagy anélkül) leúszni (háton, illetve hason).</p> <p><i>Az alapmozgások elsajátítása.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – görkoresolyázás, gördeszkázás, – csúszkálás, koresolyázás, szánkózás, hógolyózás. <p>Játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a jégen, – hóember építése, – távdobás, célbadobás hógolyóval, hógolyócsata, <p>Úszás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vízhez szoktatás, – víz alatti tartózkodás- merülés – légzés-lebegés, siklás, – vízfekvés- és siklási gyakorlatok, – segédeszközök használata a siklásnál, – lábmunka bevezetése, levegővétel nélkül, majd levegővétellel. 	<p>Végezzenek rendszeres mozgásos tevékenységek a szabadban.</p> <p>Ne féljenek a derékig, mellig érő vízben. Ne okozzon félelmet az arcra, szembe kerülő víz.</p>

3. ÉVFOLYAM

Évi óraszám: 111 – heti óraszám: 3

Témakör	A témakör feldolgozására javasolt óraszám
Járások és futások	16
Szökdelések és ugrások	18
Dobások	20
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlás	20
Labdás gyakorlatok	20
Küzdő feladatok és játékok	9
Szabadidős sporttevékenységek	9

A rendgyakorlatok, gimnasztika a felsorolt témakörök keretében kerül feldolgozásra.

RENDGYAKORLATOK, GIMNASZTIKAI PREVENCIÓS FELADATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<ul style="list-style-type: none"> – a tanult gimnasztikai alapformák szép kivitelezése, pontos bemutatása, – a gimnasztikai alapformák összekapcsolása, – gimnasztikai gyakorlatok összeállítás. 	A menetelés.	Ismerjék a szervezési szakkifejezéseket Legyenek képesek: – a tanult szabad- és kéziszerez gyakorlatok alkalmazására, önálló kombinálására tanórán (tanórán kívül is).

1. JÁRÁSOK ÉS FUTÁSOK

Anyanyelven folytatott kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbhaladás feltételei
<p><i>Fejlesszük:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a jelzésekre történő gyors reagálást, – a járásvariációkat (pl. utánlépéssel történő járás), – az árnyékmozgást. <p>Változatos feladatokat járás közben.</p> <p><i>Valósítsuk meg:</i> a rendszeres futás lehetőségét tanítványaink számára, ezáltal az egészséges életmódra nevelést,</p>	<p>Járások előre, valamint hátrafelé, ütem- és lépéshossz- szabályozással, oldalirányú keresztlépéssel, magas térdemeléssel.</p> <p>Állóképesség fejlesztés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tartós futással, – játékos formában, – iram és irányváltoztatással, – végtelenített akadálypályán. 	<p>Törekedjenek egyéni teljesítményük növelésére.</p> <p>Tudjanak egyenletes iramban futni.</p> <p>Képesek legyenek 6-8 percig kitartóan futni.</p>

<p>– az ellenállóképesség növelését a szabadtéri órákon. Alakítsuk ki tanulóink gyors indulását a különböző jelre végzett feladatokban, a futás közben feladatok pontos végrehajtását.</p>	<p>A futógyorsaság fejlesztése: – változatos feladatok futás közben, – gyorsfutás, szlalomfutás, Reakció- és cselekvésgyorsaság fejlesztés: – rajtversenyek, indulások különböző testhelyzetekből. Állórajt és guggoló rajt.</p>	
--	--	--

2. SZÖKDELÉSEK ÉS UGRÁSOK

Tanulás megtanulása

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>Fejlesszük a tanulók öntevékenységét a szerek elhelyezésében. Cél: – a különböző mozgásformák összekapcsolása, – a sorozatugrásoknál: emelkedő elugrás, gördülékeny talajra érkezés, – összetett feladatokkal a koordinációs képesség fejlesztése. <i>Növeljük a tanulók ugróerejét, ugró állóképességét.</i></p>	<p>Szökdelések – páros és egy lábon, különböző kartartásokkal (továbbá váltott láb is), – ugrókötéllal előre, hátrahajrással, helyben, guggolásban (egyidejű koordináció képességfejlesztés) – szökdelés cikcakkban, – futás, szökdelés összekapcsolása, – szökdelések zenére, taps ritmusát követve. Ugrások: – futó-, ugrásgyakorlatok akadályok fölött, – átugrás szereken (zsugorkanyarlati ugrás), – ugródeszkaról történő felugrás (felbukfenc szekrényre), – ugrás távolba (nekifutással egy lábról, páros lábra), – ugrási kísérletek (magasba).</p>	<p>Tudjanak szökdelni. Jártasság szinten tudjanak néhány lépés nekifutással távolba ugrani.</p>

3. DOBÁSOK

Vállalkozói kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<p>– dobókészség fejlesztése – távolba dobáskor felgyorsuló, erőteljes hajító mozdulat, – célunk, hogy a tanulók a dobásoknál eredményesen alkalmazkodjanak a labda súlyához, és a dobás</p>	<p>Dobások: – különböző szerekkel egy és két kézzel, – távolba és célba (helyből, járva, társra) – mozgásból, – kislabdahajítás néhány lépés nekifutással távolba.</p>	<p>Tudjanak: – állásból, célba dobni, – kislabdával távolba dobni.</p>

távolságához (célba dobásoknál) –a tanult dobásmód pontos kivitelezése, – teljesítményre törekvés (vízszintes, függőleges cél, és a távolság növelése terén)	Játékok: „Labdacica dobással”, „Célbadobó versenyek”, „Döngető”, „Fogyasztó”.	
---	---	--

4. TÁMASZ-, FÜGGÉS- ÉS EGYENSÚLYGYAKORLAT

Anyanyelvi kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
– biztonságos haladás függésben, – gyors haladás az akadályra fel- és lemászásban, az utánzó járásokban, – koordinációs képesség fejlesztése összetett feladatokkal, – váll- és izomzat erősítése a teherbiróképesség növelése, – akarati tulajdonságok fejlesztése: kitartás az erőfejlesztésben, figyelemben, – pontos kitartó munkára nevelés.	a.) – utánzó járások – csúszás-, kúszásgyakorlatok – gurulóátfordulások előre és hátra guggolótámaszból, terpeszállásból, – sorozat- gurulóátfordulások előre – haránt-, oldalszármegállások kísérletek, – zsugorfejállás, fejállás és kézállási kísérletek, – cigánykerék b.) – mászási kísérletek kötélen –függeszkegdes bordásfalon – függésben térd-, lábemelés, lengés, lengetés. c.)– egyensúlygyakorlatok különböző testhelyzetek változtatásával, akadályok leküzdésével (tornapad, létra, mászóka stb.).	A tanulók váljanak képeessé növekvő erőki-fejrtésekre a függés gyakorlatokban végzett haladásban. Tudja szabályosan végrehajtani a gurulóátfordulást előre és hátra.

5. LABDÁS GYAKORLATOK

Anyanyelvi kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<i>A labdás ügyesség fejlesztése a labda mozgásával.</i> Javítsuk az irányítás pontosságát a dobásokban, átadásokban. Folyamatos haladás labdavezetéssel tárgykerüléssel. Egymás segítése a feladatok jó megoldásában, együttműködés a labdagyakorlatokban.	Labdás ügyességfejlesztés: – labda pattogtatása, váltott kézzel, különböző testhelyzetekben és tovalaladással, egy lábon, szökdeléssel, szlalomozva, – labda gurítása, vezetése helyben, mozgás közben feladatokkal, – átadások: egy -, kétkezes, felső, pattintott stb., – dobások, hajítások távolba, célba, – rúgások távolba, célba, labdavezetés lábbal meghatározott útvonalon, valamint kis területen az ütközések elkerülésével	A tanított mozgásformák, labdagyakorlatok önálló gyakorlása, pontos végrehajtása. Ismerjék a labda birtokba vételének, továbbításának módját, vezetését kézzel, lábbal, mozgás közben is.

6. KÜZDŐ FELADATOK ÉS JÁTÉKOK

Vállalkozói kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
<ul style="list-style-type: none"> – a mozdulatgyorsaság fejlesztése, – az ellenfél megbecsülése, – az akarati tulajdonságok fejlesztése: kitartás az erő kifejtésben, – a társ mozgásához igazodás,	Grundbirkózás. Mögékerülés, kiemelés. Vívás két kézzel. Kézráütés mellső fekvőtámaszban.	Tartsa be a játék- és magatartási szabályokat és másokkal is tartassa be.

7. SZABADIDŐS SPORTTEVÉKENYSÉGEK, ÚSZÁS

Interperszonális, szociális kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható eredménye
Balesetek elhárítására való törekvés. Legyen örömszerzés forrása a szabadban eltöltött mozgás.	<ul style="list-style-type: none"> – számháború) – görkorcsofolyás, kördeszkázás, – csúszkálás, korcsolyázás, szánkózás, hógolyózás Játékok: <ul style="list-style-type: none"> – a jégen – hóember építése – távdobás, célbadobás hógolyóval, hógolyócsata,	Végezzenek rendszeres mozgásos tevékenységet a szabadban. Ismerjék meg a speciális szabadtéri játékokat: ugróiskola, labdaiskola, labdajátékok.
Úszás: <ul style="list-style-type: none"> – a gyermekek úszástudásának továbbfejlesztése, – tanítványaink ismerjék meg, szeressék meg a vizet, de reális képük alakuljon ki a víz (vadvíz) veszélyeiről, – egy úszásnem technikájának megtanítása	<ul style="list-style-type: none"> – víz alatti tartózkodás- merülés – légzés-lebegés, siklás, – vízfekvés- és siklási gyakorlatok Az úszásnem kar- és lábtempójának elsajátítása.	Tudjanak: <ul style="list-style-type: none"> – a víz alatt 5-10 mp-ig tartózkodni. – biztonságosan, egyensúlyvesztés nélkül a vízben fennmaradni, vízbe ugriani – Ismerjék a siklást, az úszásnem kar-, lábtempóját, légvételt, ezek összekapcsolását.

4. ÉVFOLYAM

Témakör	A témakör feldolgozására javasolt óraszám
Járások és futások	16
Szökdelések és ugrások	18
Dobások	18
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlás	20
Labdás gyakorlatok	20
Küzdő feladatok és játékok	10
Szabadidős sporttevékenységek	10

A rendgyakorlatok, gimnasztika a felsorolt témakörök keretében kerül feldolgozásra

RENDGYAKORLAT, GIMNASZTIKA, PREVENCIÓS FELADATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A rendszeresség, önállóság, az óra előtti és utáni teendők (átöltözés, tisztálkodás stb.) elvégzésének tudatosítása. Különböző alakzatok kialakítása a tanulók kijelölésével, az elhelyezkedés helyének megjelölésével, a tanulók önálló, gyors beállításával.</p> <p>Szakkifejezések megismertetése, pl. támadóállás, lépőállás stb. A tanított mozgásformák, gyakorlatok önálló gyakorlásának elsajátítása.</p>	<p>Sorakozás kétsoros vonalban, kettes oszlopban.</p> <p>Vigyázz és pihenj állás.</p> <p>Vonulások, fejlődések, szakadozások egyes, kettes, hármas, négyes oszlopba és oszlopból.</p> <p>Testhelyzetek: támadóállás, lépőállás, hajlított terpeszállás, combon fekvés, oldalfekvés stb.</p> <p>Az előző osztályban tanultak, alkalmazásával általános hatású, valamint erőt fejlesztő, nyújtó és ízületet lazító gyakorlatok.</p>	<p>Sajátítsák el:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sorakozás vonalba (segédvonal nélkül) – testfordulatok ütemtartással, – járás tapssal, dalra, zenére, – fejlődések, szakadozások, – igazodás, takarás. <p>Kiinduló és belépő helyzetek.</p> <p>Szakkifejezések ismerete.</p>

1. JÁRÁSOK, FUTÁSOK

Anyanyelvi kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Az előlhaladók lépéseire történő gyors reagálás.</p> <p>A járásgyakorlatoknál a játékosság biztosítása árnyék- és társas gyakorlatokkal.</p> <p>Szereken a járás biztonságára törekvés.</p> <p>Futó állóképesség fejlesztése (az egyéni képességek fokozott kibontakoztatása az egyénre szabott</p>	<p>Járások:</p> <ul style="list-style-type: none"> – behunyt szemmel előre, hátra, oldalra, – jelre a tanult testhelyzetek gyors felvétele, – meghatározott lépésszámmal, – oldalpárban, kéz-, vállfogással, érintőjárás, – járás tapssal, dobbantással, énekszóra, járás lépcsőn, 	<p>Változó feltételeknek megfelelően tudják szabályozni járásukat, futásukat.</p> <p>Járas közben pontosan, fegyelmezetten hajtás végére a különféle feladatokat,</p> <p>Futásban jellemezze tevékenységüket az optimális megoldásra törekvés.</p>

<p>feladatok végeztetésével). A gyorsaság növelése változatos feladatokkal. Iramjátékos futás, indulás, iram- és irányváltóztatásnál a technikai végrehajtás csiszolásával.</p>	<p>tengerészjárás oldalirányba kitámasztással) Futások: – kötetlen, tartós futás (8-10 perc), – futás összetett feladatokkal, cikcakkban, akadályok felett, – futás végtelenített akadálypályán, – futás iram-, irányváltóztatással. Gyorsfutás: – 30-60 m-en, – rajtok, rajtversenyek. Fogójátékok: „Üsd a harmadikat”, „Félperces fogó”, „</p>	<p>Tudjanak egyenletes iramban 8-10 percig futni, 12-15 percig tartó futómozgást tartalmazó játékban részt venni. Ismerjék az állórajttal történő indulást.</p>
---	--	---

2. SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

Tanulás megtanulása kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Az ismert mozgásformák feladathelyzetben való alkalmazása. Futás közben végzett ugrások – szökdelések gördülékeny összekapcsolása. Biztonságos talajra érkezés a sorozatugrásoknál és a mély ugrásoknál. Erőteljes fölfelé történő elugrás a nagy ívű ugrásoknál.</p>	<p>Szökdelések: – páros és egy lábon, továbbá feladatokkal, – fordulatokkal, ugrókötéllel, lengőkötéllel Ugrások: – futás közben felugrás, – futó-, ugrógyakorlatok akadályok között, – sorozatugrások, egy és páros lábon, – felfutás lépcsőzetesen elhelyezett szerekre – ugrás dobantódeszkaról, – ugrási kísérlet magasba, leugrás függésből, – ugrás távolba nekifutással elugrásból, helyből magasugrás. Játékok: versengések, kötélugró iskola stb.</p>	<p>Legyen képes szökdelést végezni. Legyen képes ugrásgyakorlatot végrehajtani – páros és egy lábon, továbbá negyed- és félfordulattal, – ugrókötéllel előre, hátrahajtással, – lengőkötéllel (társak által hajtott), – különféle alakzatban. – futás közben felugrással jelekre, – futó-, ugrógyakorlatot akadálypályán, – lépcsőzetesen elhelyezett szereken,</p>

3. DOBÁSOK

Vállalkozói kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>A koordinációs képesség fejlesztése az összetett feladatok gördülékeny összehangolásával</p> <p>A dobás távolságától és a szer súlyától függően a dobások erejének szabályozása.</p> <p>Dobásoknál haladás közben a figyelem célpontra irányítása (vízszintes, függőleges cél).</p> <p>Dobókészség fejlesztése az egy- és kétkezes, illetve alsó és felső dobásoknál.</p> <p>A különböző feladathelyzeteknek megfelelő dobásforma megválasztása.</p>	<p>Dobások:</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző nagyságú szerekkel: jobb-, bal-, két kézzel, – különböző dobásmódokkal, – távolba, célba, helyből, mozgással. <p>Kislabdahajítás helyből, kidobóállásból, befordulással és kilépésből.</p> <p>Tömött labda lökése távolba (egy és két kézzel).</p> <p>Játékok: „Bombázó”, „Céllabda”, „Vadászlabda”, „Szabadulás a labdától”,</p>	<p>Dobások célba, állásból, járásból, futásból vízszintes és függőlegesen elhelyezett tárgyra.</p> <p>Távolba dobás helyes technikával.</p> <p>Egy- és kétkezes dobások, lökések, hajítások biztonsági rendszabálya.</p>

4. TÁMASZ, FÜGGŐ, ÉS EGYENSÚLY GYAKORLATOK

Anyanyelvi kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Általános erő- és állóképesség fejlesztése.</p> <p>A koordinációs képesség fejlesztése.</p> <p>Haladás közben gördülékeny akadályleküzdés kéztámasszal.</p> <p>Térbeli tájékozódásképesség növelése.</p> <p>Az egyes gyakorlatok önálló, szép bemutatása, kivitelezése.</p>	<p>a.) – nyúlugrás, bátorugrás, bakugrás társon át, „hosszú bukfenec”</p> <ul style="list-style-type: none"> – fekvőtámaszban végzett gyakorlatok, guggolótámaszból vetődés előre, mellső fekvőtámaszba és vissza, – kézállási kísérletek bordásfalnál (kézállás), cigánykerék, bordásfalnál hátsó guggolótámaszból járás a lábakkal kézállás felé és vissza, – mászás kötélén (lefele függeszkedés), – járás, futás különböző szereken, – egyensúlyozás állásban, leülés-felállásban, libikókán, változatos szereken, kézben, fejen tartott tárgyakkal, – gurulások tárgyakkal szerekkel, – gyakorlatok labdával (szereken állva).	<p>Alakuljon ki a térbeli tájékozódási képességük a fordított testhelyzetben (fejállás, kéz-állás, lefüggés).</p> <p>Tudatosan vegyenek részt az általános erő- és állóképességben (láb-, kar-, has-, hát-izom).</p> <p>Követelmény</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanított mozgásformák, gyakorlatok eredményes, szép kivitelezése,

5. LABDÁS GYAKORLATOK

Anyanyelvi kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> – biztonságos labdavezetés, irányváltóztatással, haladással, – helyezkedés a labda elkapásához, – labdajáték közben a kedvező helyzetben lévő társ gyors megtalálása és pontos célzás képessége, – labdajátékok elsajátítása: zsinórlabda, zsámolylabda (mini kosárlabda, kézilabda), – a rendszeres testgyakorlási igény megszilárdítása, megszerettetése.	Labdás ügyességi feladatok helyben, mozgás közben: <ul style="list-style-type: none"> – terelgetés iram-, irányváltással, – gurítás kézzel, lábbal, – feldobás. elkapás, ütögetés, pörgetés, – érkező labdák elfogása, elkapása, – labdavezetés feladatokkal (mindkét kézzel kis területen, társhoz igazodva), – átadások, hajítások, dobások, rúgások helyből, nekifutással távolba, társnak, célba, – labda levegőben tartása kézzel, lábbal, fejjel, kapura dobási, rúgási kísérletek, kosárdobási kísérletek	Tudjanak önállóan játszani a tanult játékok felhasználásával. Biztos legyen feladathelyzetben, játék közben a labda fogásása, elkapása, birtoklása, a labda vezetése. A gyerekek tudjanak alkalmazkodni a labda méretéhez, súlyához, a repülő labda útjához, ívéhez, irányához, sebességéhez.

6. KÜZDŐ FELADATOK ÉS JÁTÉKOK

Anyanyelvi kommunikáció

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> – a mozdulatgyorsaság fejlesztése, – az ellenfél megbecsülése, – a társ mozgásához igazodás, – önellenőrzés mozgás közben, tudatos feladatmegoldás,.	Szabadulás csuklón fogásból. Grundbirkózás. Kötélhúzás. Mögékerülés, kiemelés. Vívás két kézzel.	Váljanak képessé a mozgásban előforduló hibák felismerésére, azok kijavítására. Szabályok ismerete, betartása – mögékerülés, grundbirkózás.

7. SZABADIDŐS SPORTTEVÉKENYSÉGEK

Interperszonális, szociális kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Viseljék el az időjárás kellemetlen hatásait. Legyen örömszerzés forrása a szabadban eltöltött óra. Kerüljék a szándékos durvaságot. Az akaratit tulajdonságok fejlesztése, kitartás az erőkifejtésben, Balesetveszély elhárítása	<ul style="list-style-type: none"> – számháború (a lehetőségek függvényében) – görkoresolyázás, kördeszkázás, – csúszkálás, korcsolyázás, szánkózás, hógolyózás. –Játékok: <ul style="list-style-type: none"> – szánkó húzó-toló verseny, – lesikló verseny szánklóval.	Válják szokásukká az évszaknak megfelelő mozgás (játék) üzése a szabadban.

8. ÚSZÁS

Interperszonális, szociális kompetencia

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> – a gyermekek úszástudásának továbbfejlesztése, – tanítványaink ismerjék meg, szeressék meg a vizet, de reális képük alakuljon ki a víz (vadvíz) veszélyeiről, – a két úszásnem technikájának megtanítása.	Az eddig elsajátított úszásnem mellett egy további úszásnem kar- és lábtempójának elsajátítása (gyors- és hátúszás, vagy mellúszás oktatása).	Tudjanak: <ul style="list-style-type: none"> – a víz alatt 5-10 mp-ig tartózkodni. – biztonságosan, egyensúlyvesztés nélkül a vízben fennmaradni, vízbe ugrani – Ismerjék a siklást, az úszásnem kar-, lábtempóját, légvételét, ezek összekapcsolását,